

Till statsrådet Mona Sahlin

Genom regeringsbeslut den 19 april 2001 bemyndigades statsrådet Mona Sahlin att tillkalla en särskild utredare med uppgift att föreslå ny lagstiftning och myndighetsorganisation inom området för elektronisk kommunikation.

Från och med den 16 juli 2001 förordnades hovrättsrådet, vice ordförande, Roberth Nordh att vara särskild utredare.

Till experter förordnades den 1 september 2001 avdelningschefen Ann-Marie Engvall, kanslirådet Åsa Finnström, ämnessakkunnige Arne Granholm, kanslirådet Peter Holm, kanslirådet Karin Hovlin, rättsakkunnige Susanne Kjaersgaard Olsson, rättsakkunnige Magnus Larsson, verksjuristen Peter Schierbeck, projektledaren Kjell Skoglund, departementssekreteraren Yvonne Stein, rättschefen Lars Trägård, avdelningsrådet Maria Ulfvensjö samt departementssekreteraren Hans Öjemark. Karin Hovlin enledigades den 20 november 2001. Samtidigt förordnades departementssekreteraren Pernilla Skantze till expert. Peter Holm entledigades med verkan från den 25 mars 2002 och från samma datum förordnades ämnesrådet Jan Stålhandske till expert.

Till sekreterare förordnades den 1 september 2001 ämnesrådet Lena Hägglöf och hovrättsassessorn Patrik Håkansson. Den 18 april 2002 förordnades även departementssekreteraren Hans Öjemark till sekreterare.

Utredningen har antagit namnet Utredningen om elektronisk kommunikation.

Enligt direktivet skulle utredningen redovisa sitt arbete senast den 1 april 2002. Den 31 januari 2001 beviljades kommittén förlängd tid till och med den 31 december 2002.

Utredningen överlämnar härmed delbetänkandet (SOU 2002:60)
Lag om elektronisk kommunikation
Till betänkandet fogas särskilda yttranden.

Stockholm 8 juli 2002

Roberth Nordh

/Patrik Hakansson
Lena Hägglöf
Hans Öjemark

Innehåll

Förkortningsordlista	13
Sammanfattning	17
Summary	31
Författningsförslag	47
1 Förslag till lag om elektronisk kommunikation.....	47
2 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:31) om standarder för sändning av TV-signaler	93
3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:32) om standarder för sändning av TV-signaler	99
Uppdraget och dess genomförande	101
DEL I Bakgrund	
1 Inledning.....	109
2 Operatörer och utbud av elektronisk kommunikation	113
2.1 Telekommunikation.....	113
2.2 IT/data	117
2.3 Media	121
3 Teknisk bakgrundsbeskrivning	125
3.1 Nätkapacitet	125

3.2	Nätnivåer.....	126
3.3	Nätsäkerhet.....	127
3.4	Olika typer av nät.....	127
4	Konvergensen.....	129
4.1	Olika former av konvergens.....	129
4.2	Orsaker till konvergensen.....	130
4.2.1	<i>Digital teknik.....</i>	130
4.2.2	<i>Interoperabilitet – samverkan.....</i>	131
4.2.3	<i>Kodning och kompression.....</i>	132
5	Något om den framtida marknaden.....	133
DEL II Politiska mål		
6	Inledande anmärkningar.....	139
7	Nuvarande politiska mål och syften inom området för tele, radio, IT och media.....	141
7.1	Telelagen.....	141
7.2	Lagen om radiokommunikation.....	144
7.3	IT-politiken.....	146
7.4	Mediepolitiken.....	148
7.5	Ramdirektivet.....	151
8	Överväganden.....	155
8.1	Det nya EG-regelverkets förhållande till mediepolitiken m.m.	155
8.2	Sammanfattning av de politiska målen.....	157
8.3	Utgångspunkter för en revidering av gällande mål.....	160
8.4	Modeller för formulering av ett nytt mål.....	162

8.5	Omfattning av mål för elektronisk kommunikation	163
8.6	Förslag till nytt mål inom området för elektronisk kommunikation	166
8.7	Medel och metod för att uppnå uppställda mål.....	176

DEL III Rättslig reglering

9	Gällande rätt	181
9.1	Telelagen (1993:597)	181
9.2	Lagen (1993:599) om radiokommunikation.....	189
9.3	Radio- och TV-lagen (1996:844)	196
9.4	Yttrandefrihetsgrundlagen (1991:1469)	203
9.5	Lagen (2000:121) om radio- och teleterminalutrustning.....	206
9.6	Lagen (1998:31) om standarder för sändning av TV-signaler	211
9.7	Övrig lagstiftning	215
9.7.1	<i>Lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor</i>	215
9.7.2	<i>Lagen (2000:171) om förbud beträffande viss avkodningsutrustning</i>	220
9.7.3	<i>Lagen (2000:832) om kvalificerade elektroniska signaturer</i>	223
9.8	EG-rätten.....	229
9.8.1	Inledning.....	229
9.8.2	<i>EG:s telereglering</i>	237
9.8.3	<i>EG:s TV-reglering</i>	254
10	Överväganden och förslag	259
10.1	Det nya EG-regelverket	259
10.2	En ny och samordnad lagreglering.....	267
10.2.1	Vad som menas med elektronisk kommunikation....	267
10.2.2	Behov av särskild lagstiftning rörande elektronisk kommunikation.....	269

10.2.3	Behovet av en samordnad lagstiftning	273
10.3	En ny lag om elektronisk kommunikation	283
10.3.1	Genomförandet av det nya EG-regelverket.....	283
10.3.2	Formen för genomförande av EG-regelverket.....	284
10.3.3	Lagens tillämpningsområde	288
10.4	Vissa radio och TV-relaterade frågor	292
10.4.1	Vidaresändningsplikt (must-carry)	292
10.4.2	System för villkorad tillgång m.m.	294
10.4.3	Elektronisk programguide (EPG).....	298
10.4.4	Tillämpningsprogram (API).....	300
10.5	Auktorisation.....	306
10.5.1	Allmän auktorisation.....	306
10.5.2	Tillstånd att använda radiosändare och adress för elektronisk kommunikation	330
10.6	Samtrafik och andra former av tillträde.....	382
10.6.1	Vad som avses med samtrafik och andra former av tillträde i det nya EG-regelverket	382
10.6.2	Behovet av samtrafik och andra former av tillträde	386
10.6.3	Behovet att lagreglera tillträde.....	388
10.6.4	Skyldigheter som kan åläggas ett företag i fråga om tillträde.....	390
10.6.5	Mot vem skyldigheter skall riktas	393
10.6.6	Förutsättningar för åläggande av skyldigheter och villkor om tillträde.....	395
10.6.7	Utformning av regleringen rörande skyldigheter avseende tillträde	403
10.6.8	Särskilt om tillträde till accessnät	406
10.6.9	Särskilt om tillträde till elnät	411
10.6.10	Ersättningsfrågor	420
10.6.11	Något om operatörsberoende nät	430
10.6.12	Ledningsrätt	431
10.7	Tjänster till slutanvändare	432
10.7.1	Vad som avses med samhällsomfattande tjänster.....	432
10.7.2	Vem som skall tillhandahålla samhällsomfattande tjänster.....	434
10.7.3	Närmare om de samhällsomfattande tjänsterna.....	437
10.7.4	Kontroll av utgifter	458

10.7.5	Finansieringen av samhällsomfattande tjänster.....	462
10.7.6	Reglering av tjänster som riktar sig mot slutkund....	467
10.7.7	Hyrda förbindelser.....	469
10.7.8	Prefixval och förval av nätoperatör.....	470
10.7.9	Vissa frågor av intresse för konsumenter och andra slutanvändare.....	472
10.7.10	Nätets integritet.....	476
10.7.11	Telefonisttjänster och nummerupplysningstjänster.....	478
10.7.12	Det gemensamma europeiska larmnumret.....	480
10.7.13	Nummerportabilitet.....	481
10.8	Integritetsskydd.....	490
10.8.1	Kommunikationsdataskyddsdirektivet.....	490
10.8.2	Hemlig teleavlyssning och teleövervakning.....	505
10.8.3	Tystnadsplikt.....	506
10.9	Tillsyn, tvistlösning m.m.....	506
10.9.1	Verksamhetens omfattning.....	506
10.9.2	Om handläggningstider.....	510
10.9.3	Informationsskyldighet m.m.....	511
10.9.4	Samråd.....	514
10.9.5	Företag med betydande inflytande (SMP).....	518
10.9.6	Tvistlösning mellan enskilda.....	525
10.9.7	Överklagande.....	529
10.9.8	Verkställighet.....	532
10.10	Avgifter m.m.....	533
10.10.1	Vad gäller idag?.....	533
10.10.2	EG-rättslig reglering.....	535
10.10.3	Ersättning.....	536
10.10.4	Övervägande och förslag.....	537
10.11	Övergångsförfarandet.....	538
DEL IV Övriga frågor		
11	Små företags villkor.....	547
11.1	Inledning.....	547
11.2	Avgift för anmälan.....	551

11.3 Förändrat förfarande för tillstånd för användning av radiosändare	555
11.4 Förändrat förfarande för tillstånd för användning av adresser	555
11.5 Avgift för medgivande till överlåtelse av tillstånd	556
11.6 Förändrade regler om samtrafik	556
11.7 Tvister.....	556
11.8 Lokaliseringsinformation avseende larmnumret	557
11.9 Utredningens samråd om konsekvenser för företag.....	558
12 Kostnader	559
12.1 Inledning	559
12.2 Myndighetskostnader.....	559
12.3 Övriga kostnader	566
12.4 Funktionellt tillträde till Internet.....	567
12.5 Finansiering av myndighetsverksamheten	567
12.6 Inkomster för staten.....	569

DEL V Författningskommentarer

13 Förslaget till lag om elektronisk kommunikation	573
1 kap Allmänna bestämmelser.....	573
2 kap. Anmälan m.m.	585
3 kap. Rätt att använda radiofrekvenser och adresser.....	587
4 kap. Samtrafik och andra former av tillträde.....	607
5 kap. Tjänster till slutanvändare m.m.....	620
6 kap. Integritetsskydd.....	635
7 kap. Prövning av ärenden m.m.....	651

8 kap. Tillsyn.....	666
9 kap. Tvistlösning mellan enskilda.....	668
10 kap. Straff, skadestånd m.m.	673
Övergångsbestämmelser	674
14 Övriga författningsförslag.....	679
14.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:31) om standarder för sändning av TV-signaler	679
14.2 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (1998:32) om standarder för sändning av TV-signaler	684
Särskilt yttrande av Ann-Marie Engvall och Lars Trägård.....	687
Särskilt yttrande av Kjell Skoglund.....	693
Bilagor	
Bilaga 1 Kommittédirektiv	699
Bilaga 2 A Radiospektrumbeslutet	711
Bilaga 2 B Tillträdesdirektivet.....	727
Bilaga 2 C Auktorisationsdirektivet.....	757
Bilaga 2 D Ramdirektivet	785
Bilaga 2 E Direktivet om samhällsomfattande tjänster	829
Bilaga 3 LRIC-metoden	885
Litteraturförteckning.....	889

Förkortningar

a.	anförda
ADSL	Asymmetric Digital Subscriber Line
API	det "operativsystem" som finns i set topboxen som bl.a. gör att interaktiva tilläggstjänster fungerar i digitalTV
ARN	Allmänna reklamationsnämnden
ATM	Asynchronous Transfer Mode
bet.	betänkande
CEN	Europeiska standardiseringskommittén
Cenelec	Europeiska kommittén för standardisering inom elområdet
CEPT	Conférence Européenne des Administrations des Postes et de Telecommunications
dir.	direktiv
DNS	Domännamnssystemet
Ds	departementsstencil
DSLAM	Digital Subscriber Line Access Multiplexer
DVB	Organisationen Digital Video Broadcasting
ECC	The Electronic Communications Committee
ECTRA	The European Committee of Telecommunications Regulatory Authorities
EDGE	Enhanced Data Rates for GSM Evolution
EES	Europeiska ekonomiska samarbetsområdet
EG	Europeiska gemenskapen
EGT	Europeiska gemenskapernas officiella tidning
EMC	lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet
EPG	elektronisk programguide
ERC	The European Radiocommunications Committee
ERO	The European Radiocommunications Office

ETSI	Europeiska institutet för elstandarder
EU	Europeiska unionen
FDC	Fully Distributed Costs
Gbit/s	gigabit per sekund
GPRS	Generalised Packet Radio Service
GPS	Global Positioning System
GSM	Global Service for Mobile transmission
HTTP	Hypertext Transfer Protocol
ICNIRP	International Commission in Non-Ionizing Radiation Protection
IETF	Internet Engineering Task Force
IP	Internet Protocol, kommunikationstionsprotokoll som handhar adressering och vägval för datapaketen i Internet och i andra IP-baserade nät.
ISDN	Integrated Services Digital Network
ITC	Internationella telekonventionen
ITU	Internationella teleunionen
Kbit/s	kilobit per sekund
KO	Konsumentombudsmannen
LAN	Local Area Network
LLUB	Local Loop Unbundling
LMDS	Local Multipoint Distribution Service
LRIC	Long Run Incremental Cost
LRK	lagen om radiokommunikation (1993:599)
Mbit/s	megabit per sekund
MHP	Multimedia Home Platform
MMS	Multimedia Message Service
NMT	Nordisk Mobil Telefoni
PIL	prisinformationslag (1991:601)
PLC	Power Line Communication
POP	Point of Presence
prop.	proposition
PUL	personuppgiftslagen (1998:204)
PTS	Post- och telestyrelsen
RF	regeringsformen (1974:152)
RIPE	Réseaux Internet Protocol Européens
NCC	Network Coordination Centre
RIR:s	Regional Internet Registries
RPOA	Recognized Private Operating Agency
RR	Radioreglementet
rskr.	riksdagens skrivelser

RTTE	Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmande
RTVFS	Radio- och TV-verkets författningssamling
RTVL	radio- och TV-lagen (1996:844)
SIKA	Statens Institut för Kommunikationsanalys
SMP	Significant market power
SMS	Short message service
SMTP	Simple Mail Transfer Protocol
SOU	statens offentliga utredningar
SSI	Statens strålningsinstitut
TCP	Transmission Control Protocol, protokoll som delar upp data i paket och garanterar felfri överföring
TF	tryckfrihetsförordningen (1949:105)
TL	telelagen (1993:597)
TSF	förordning (1998:32) om standarder för sändning av TV-signaler
TSL	lagen (1998:31) om standarder för sändning av TV-signaler
UMTS	Universal Mobile Telecommunications System
USO	Universal Service Obligation, Samhällsomfattande tjänster
WAP	Wireless Application Protocol
xDSL	xDigital Subscriber Line, där x kan bytas ut mot A (Asymmetric), H (High data rate), S (Singel line) eller V (Very high data rate). Generellt för alla xDSL-modem är att de som bärare av signalen kan använda tvinnad koppartråd
YGL	yttrandefrihetsgrundlagen (1991:1469)

Sammanfattning

Uppdraget

Utredningen har haft till uppgift att inom området för elektronisk kommunikation se över de politiska målen, analysera lagstiftningen och föreslå sådan ny lagstiftning som behövs, med inriktning på en horisontell och samordnad reglering av elektronisk kommunikationsinfrastruktur och elektroniska kommunikationstjänster. Övervägandena har skett mot bakgrund av den tekniska och marknadsmässiga utveckling som skett inom området och de rättsakter som nu antagits inom Europeiska unionen.

I det följande redogörs kortfattat för våra överväganden och slutsatser.

Politiska mål

Vi föreslår en ny samlad politisk målformulering för området elektronisk kommunikation. Målet innehåller dels övergripande politiska intressen, dels en beskrivning av de delar av sektorn elektronisk kommunikation där staten skall ta ett särskilt ansvar. Det nya målet ersätter det nuvarande telepolitiska målet samt inbegriper de delar av det IT-politiska målet och det mediepolitiska målet som har att göra med infrastrukturen för elektronisk kommunikation. Dessa mål kvarstår dock oförändrade.

Det nya mål som föreslås består av tre nivåer: allmänpolitiska mål, allmänpolitiska mål för sektorn och särskilda mål för sektorn. Målet lyder enligt följande.

- Elektronisk kommunikation skall vara så effektiv att den främjar tillväxt, ökar svensk konkurrenskraft samt bidrar till ökad produktivitet i samhället. Elektronisk kommunikation skall även bidra till att målet för mediepolitiken uppnås, dvs. stödja

- yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt motverka skadliga inslag i massmedierna.
- Enskilda och myndigheter skall ha största möjliga tillgång till effektiva och säkra elektroniska kommunikationer med bästa möjliga urval, pris och kvalitet. Det främsta medlet att uppnå detta är en effektiv konkurrens. Politiken skall därför främja en konkurrens utan snedvridningar och begränsningar.
 - Politiken för elektronisk kommunikation skall vidare säkerställa
 - att enskilda och myndigheter har tillgång till grundläggande tjänster till överkomliga priser i hela landet
 - att grundläggande tjänster är tillgängliga på ett likvärdigt sätt, bl.a. för att tillgodose funktionshindrades behov
 - att enskilda har tillgång till nödtjänster
 - skydd av den personliga integriteten
 - uthållighet och tillgänglighet under svåra påfrestningar på samhället i fred, höjd beredskap och krig
 - ett effektivt utnyttjande av frekvenser och adresser
 - ett verkningsfullt konsumentskydd
- samt främja
- en hållbar utveckling mot en hälsosam och god miljö
 - internationell harmonisering

Rättslig reglering

En ny lagstiftning

Utvecklingen på området för elektronisk kommunikation innebär att olika infrastrukturer och tekniker för överföring av kommunikation och tjänster sammansmälter, konvergerar. Konvergensen sker inom infrastruktur-, tjänste- och utrustningsområdena. Den har sin grund framförallt i digitaliseringen och den standardisering som skett på Internetområdet. Utvecklingen gör att det exempelvis är möjligt att telefonera via datorn, surfa på Internet via TV:n och se på TV i mobiltelefonen. Genom en samordning av lagstiftningen minskar utrymmet för gränsdragnings- och tolkningsproblem, som delvis redan uppkommit vid tillämpningen av gällande rätt. Regelstrukturen bör främja utvecklingen och vara ett effektivt instrument för att uppfylla de politiska målsättningarna.

Allmänt kan sägas att teleområdet idag är mer reglerat än IT-området överlag. Regleringen gäller främst den grundläggande tjänsten telefoni. Utvecklingen på teleområdet har emellertid gått mot avreglering, i takt med att statliga monopol avskaffats och allt fler privata aktörer etablerat sig på marknaden. Konkurrensen anses allmänt som det medel som bäst driver utvecklingen framåt.

När det gäller datakommunikation är utvecklingen en annan. Internets ställning på marknaden har t.ex. utvecklats i princip utan samhällsstyrning. En marknads- och teknikstyrd utveckling har lett till en snabb tillväxt på området. Frånvaron av detaljreglering har troligen bidragit till det hastiga framåtskridandet. Samtidigt har viktiga samhällsintressen blivit alltmer beroende av datakommunikation. Det gör att det finns ett behov av en grundläggande reglering också på detta område, framförallt med inriktning på tillit.

På medieområdet skiljer sig bilden något i förhållande till de båda övriga sektorerna. Här finns stora aktörer, såväl samhällsägda som rent kommersiella. Marknaden kännetecknas av vertikal integration på så vis att det många gånger finns kopplingar mellan ägare av programföretag och distributionsledet. Medieområdet är tämligen reglerat. Mycket av regleringen tar dock sikte på innehållet i program och andra tjänster. Lagen om standarder för sändning av TV-signaler är dock ett exempel på reglering som gäller själva överföringen.

En ny rättslig reglering för elektronisk kommunikation måste i stor utsträckning formas utifrån EG:s nya regelverk. Detta består av harmoniseringsdirektiv. En ny lagstiftning måste därför återge de rättigheter och skyldigheter som EG:s nya regelverk kräver och får inte gå utöver vad regelverket medger. Det finns inte utrymme för att på nationell nivå välja ut särskilda problem på marknaden och att reglera dessa på visst sätt utan att införa andra delar av EG:s regelverk.

Vårt förslag till ny rättslig reglering innebär att det införs en lag om elektronisk kommunikation, som ersätter telelagen och lagen om radiokommunikation. Lagen utgår från en allmän plikt att anmäla verksamhet som innebär tillhandahållande av allmänna kommunikationsnät och allmänt tillgängliga kommunikationstjänster. Användning av radiosändare och adresser ur en nationell adressplan kräver därutöver särskilt tillstånd. En grundtanke bakom regleringen är att det i första hand bör överlätas på de företag som bedriver verksamhet på marknaden att tillgodose enskildas och myndigheters behov av elektronisk kommunikation och säker-

ställa en effektiv konkurrens. Lagen innehåller därför endast ett begränsat antal generella skyldigheter för den som bedriver anmälningspliktig verksamhet. I övrigt pekas i lagen ut ett antal förpliktelser som en behörig myndighet kan besluta om utifrån förhållandena i varje särskilt fall. Det är också möjligt att i samband med beviljande av tillstånd föreskriva särskilda villkor för att t.ex. säkerställa slutanvändarnas behov. På motsvarande sätt är reglerna om samhällsomfattande tjänster uppbyggda. Lagen innehåller vidare nya bestämmelser om tvistlösning mellan enskilda.

Anmälningsplikt

Lagen bygger på principen om fritt marknadstillträde. För att möjliggöra en effektiv tillsyn och ett fungerande avgiftssystem krävs dock att den som vill tillhandahålla allmänna kommunikationsnät och allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster måste anmäla det i förväg. Någon förprovning av verksamheten är det emellertid inte fråga om. Undantag från anmälningsplikten har gjorts med hänsyn till den etableringsfrihet som gäller för sändningar av radioprogram i tråd enligt yttrandefrihetsgrundlagen.

Förslaget innebär en utvidgning av anmälningsplikten i förhållande till telelagen. Även Internetoperatörer och de som tillhandahåller rundradionät omfattas t.ex. av den nya anmälningsplikten. I gengäld slopas kraven på teletillstånd. Den dubbla tillståndsplikten som idag gäller för mobiltelefoni enligt telelagen och lagen om radiokommunikation (LRK) upphör därmed.

Rätt att använda radiosändare och adress ur nationell adressplan

Tillstånd att använda radiosändare och adress ur nationell adressplan behandlas i lagförslaget på i stort sett samma sätt, vilket sammanhänger med systematiken i auktorisationsdirektivet.

Med hänsyn till den svenska frekvensplanens rättsliga status och då det inte är praktiskt hanterbart att fastställa planen genom lag, är det även framöver nödvändigt att bibehålla ett system med individuella tillstånd för rätten att använda radiosändare. Vi föreslår dock en utvidgad möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att göra undantag från tillståndsplikten.

Ett dubbelt prövningsförfarande bibehålls för utsändningar till allmänheten av ljudradio- och TV-program. Sådana sändningar kommer alltså även fortsättningsvis att kräva tillstånd enligt radio- och TV-lagen.

Principen om positiv inriktning vid prövningar av ansökningar om tillstånd bibehålls. För att tillse att radiofrekvenserna används effektivt införs emellertid en ny prövningsgrund, som innebär att tillstånd skall beviljas endast om radioanvändningen utgör en effektiv användning av frekvensutrymmet.

För att underlätta tillståndsprövningen i samband med t.ex. nya system för mobila elektroniska kommunikationstjänster föreslås att tillstånd att använda radiosändare för viss radioanvändning och tillstånd att använda enskilda radiosändare inom denna användning får meddelas vid skilda tillfällen.

Tillstånd att använda radiosändare skall alltså avse en viss radioanvändning. Också i övrigt anknyter den katalog av villkor som ett tillstånd kan förenas med i allt väsentligt till vad som gäller enligt LRK. En nyhet är emellertid att tillstånd som avser digital utsändning av radioprogram till allmänheten kan förenas med rätt att använda radiosändaren för annan användning, motsvarande högst 20 procent av den digitala kapaciteten i frekvensutrymmet. En förutsättning är dock att det inte inverkar menligt på konkurrensen.

Tillstånd skall vara tidsbegränsade.

Antalet tillstånd som beviljas i ett frekvensutrymme skall kunna begränsas, om det är nödvändigt för att garantera en effektiv användning av radiofrekvenser. I sådant fall skall tillstånd normalt beviljas efter allmän inbjudan till ansökan. Som grund för tillståndsprövningen skall ligga antingen ett jämförande urvalsförfarande (s.k. skönhetstävling) eller ett anbudsförfarande där det pris sökanden är villig att betala för tillståndet skall vara utslagsgivande (auktion) eller en kombination av dessa förfaranden.

Dagens regler i LRK om återkallelse av tillstånd och ändring av tillståndsvillkor har ändrats något. Exempelvis kommer den s.k. behovsprincipen inom förvaltningsrätten tydligt till uttryck genom att ett tillstånd inte får återkallas om ändamålet med åtgärden lika väl kan uppnås genom att tillståndsvillkoren ändras.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall få fastställa nationella adressplaner för elektronisk kommunikation. Tillstånd skall krävas för att få använda en adress ur en sådan

adressplan. Ett tillstånd kan förenas med villkor, bl.a. om utnyttjandet av adresserna.

För adresser som är av betydande ekonomiskt värde skall tillstånd kunna beviljas efter allmän inbjudan till ansökan. Tilldelning skall ske efter anbudsförfarande eller ett förfarande med slumpmässig tilldelning (lottning).

I fråga om återkallelse av tillstånd och ändring av tillståndsvillkor kommer i huvudsak samma regler att gälla som beträffande tillstånd att använda radiosändare.

En nyhet är att vi föreslår att tillstånd att använda radiosändare eller adress får överlätas (s.k. andrahandshandel). En överlåtelse är dock giltig endast efter medgivande från tillståndsmyndigheten. Medgivande skall lämnas bl.a. under förutsättning att det inte finns skäl att anta att överlåtelsen inverkar menligt på konkurrensen.

Konkurrensregler

EG:s nya regelverk bärs upp av bl.a. strävan att skapa förutsättningar för en fungerande konkurrens. Avsikten är att konsumenter och andra slutanvändare därigenom skall erbjudas de nät och tjänster som de efterfrågar och till bra villkor. Det nya regelverket innebär i linje med detta ett närmande till den generella konkurrensrätten.

Rådande marknadssituation är inte sådan att man kan överge ett system med speciallagstiftning vid sidan av den generella konkurrensrätten. Tvärtom är EG:s nya regelverk att se som ett samexisterande komplement till konkurrenslagstiftningen. Konkurrensproblem eller missbruk av konkurrensfördelar kan ofta leda till utslagning av nytillkomna operatörer på en marknad. Syftet med det nya regelverket är att skapa ett lätthanterligt system för att så snabbt som möjligt komma till rätta med sådana problem och undvika risken för missbruk. Åtgärder enligt den nya lagen för att främja konkurrensen skall kunna vidtas i föregripande syfte oavsett ingripanden med stöd av konkurrenslagstiftningen. I de fall regelverken kolliderar förutsätts dock att de tillämpande myndigheterna för en dialog med varandra för att undvika överregleringar.

Den myndighet som regeringen bestämmer skall årligen fastställa produkt- och tjänstemarknader, särskilt geografiska marknader, som har sådana särdrag att det kan vara motiverat att införa skyldigheter enligt lagen. EG-kommissionens rekommendation om

relevanta produkt- och tjänstemarknader samt riktlinjer för marknadsanalys och bedömning av ett företags betydande inflytande på marknaden skall därvid beaktas. Beslut skall fattas efter ett särskilt samrådsförfarande.

De marknader som sålunda fastställts skall fortlöpande analyseras. Beträffande varje marknad skall det tas ställning till om det råder effektiv konkurrens. Om det inte råder effektiv konkurrens, skall företag med betydande inflytande på marknaden identifieras och åläggas en eller flera skyldigheter ur en särskild katalog. Denna innefattar bl.a. samtrafikskyldighet och skyldighet att lämna andra former av tillträde.

Ett företag skall anses ha ett betydande inflytande på en viss marknad om det, antingen enskilt eller tillsammans med andra, har en ställning av sådan ekonomisk styrka att det i betydande utsträckning kan uppträda oberoende av sina konkurrenter, sina kunder och i sista hand av konsumenterna. Den marknadsandel som används som ett riktmärke vid bedömningen av betydande inflytande enligt konkurrensrättsliga regler torde vanligen uppgå till cirka 40 procent, vilket kan jämföras med nuvarande cirka 25 procent, som krävs för att ett företag skall anses ha marknadsdominerande ställning enligt telelagen.

Särskilda skyldigheter som har ålagts ett företag med betydande inflytande på marknaden skall upphävas, om det vid en marknadsanalys konstateras att det råder effektiv konkurrens. Tidpunkten för upphävande av en skyldighet skall bestämmas med hänsyn till berörda parter intressen.

Samtrafik och andra former av tillträde

Det nya tillträdesdirektivet innebär en avreglering i förhållande till vad som gäller om samtrafik enligt telelagen. I dag finns en generell samtrafikskyldighet för dem som tillhandahåller anmälningsskyldiga teletjänster, särskilt fast telefoni och mobila teletjänster. Denna samtrafikskyldighet försvinner enligt den nya lagen och ersätts av en generell skyldighet att förhandla om samtrafik. Förslaget har sin grund i att EG-direktiven har som utgångspunkt att samtrafik och andra former av tillträde i första hand skall åstadkommas genom frivilligt träffade avtal på kommersiell basis. Misslyckas det ger emellertid lagen möjlighet att under vissa förutsättningar införa

särskilda skyldigheter avseende samtrafik och andra former av tillträde.

Sälunda får den som kontrollerar slutanvändares tillträde till allmänna kommunikationsnät förpliktats att bedriva samtrafik eller vidta annan åtgärd som krävs för att slutanvändare kan nå varandra. I övrigt gäller i princip att sådana åtgärder bara kan vidtas mot operatörer som har ett betydande inflytande på en viss marknad. Skyldigheterna är allmänt angivna och ger i huvudsak endast en ram för vad en myndighet kan föreskriva. Utrymmet att utifrån förhållandena i det enskilda fallet fastställa hur skyldigheterna skall utformas och fullgöras är alltså stort.

De särskilda skyldigheter som en operatör med betydande inflytande på en viss marknad kan åläggas enligt den föreslagna lagen är först och främst att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande faciliteter. En sådan skyldighet kan bl.a. avse skyldighet för operatören att ge annan tillträde till specificerade delar av nätet och tillhörande faciliteter samt att bedriva samtrafik. Den skyldighet som idag gäller enligt EG-förordningen om tillträde till accessnätet för operatörer som har betydande inflytande på marknaden för fast telefoni att tillhandahålla tillträde kan åläggas med stöd av dessa bestämmelser i lagen. En sådan skyldighet skall förenas med skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande som innehåller vissa bestämda uppgifter.

Förslaget till en ny lag ger även möjlighet att föreskriva om skyldighet att erbjuda samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av tillhörande faciliteter. Förutom tillträde till utrymme i telefonstationer kan det t.ex. avse utrymme i master för basstationer för mobila elektroniska kommunikationstjänster, såsom tredje generationens mobiltelefoni (UMTS).

En operatör med betydande inflytande på en marknad får vidare under vissa förutsättningar åläggas att tillämpa visst pris eller iaktta kostnadstäckning vid prissättning för specifika typer av samtrafik och andra former av tillträde. En sådan förpliktelse kan avse skyldighet att tillämpa en viss angiven kostnadsredovisningsmetod. Utredningen uttalar sig för tillämpning av en modell för beräkning av långsiktig särkostnad (Long Run Incremental Cost, LRIC). Det är också den modell som EG-kommissionen förordar. Den som har förpliktats att kostnadsorientera sin prissättning skall visa att priserna är rättvisa och skäliga med hänsyn till kostnaderna.

Andra särskilda skyldigheter avseende tillträde är skyldighet att offentliggöra referenserbjudande eller vissa särskilda uppgifter,

tillämpa icke-diskriminerande villkor i verksamheten samt att särredovisa viss verksamhet.

Förutom den skyldighet att samlokalisera som kan åläggas en operatör med betydande inflytande på en marknad föreslås en möjlighet att framtvunga samlokalisering när det är nödvändigt för att skydda miljön eller för att tillgodose vissa andra allmänintressen, såsom folkhälsa, allmän säkerhet eller mål för fysisk planering. Denna bestämmelse bör kunna motverka problem som uppkommer framförallt vid etablerande av nya nät för mobila elektroniska kommunikationstjänster.

Samhällsomfattande tjänster

Beträffande de samhällsomfattande tjänsterna innebär den nya lagen inte några större förändringar jämfört med dagens reglering på teleområdet. Med samhällsomfattande tjänster avses i huvudsak tjänster som till ett överkomligt pris skall tillhandahållas alla användare oavsett var de bor. Förhoppningen är att marknaden själv skall tillgodose behovet och se till att de angivna tjänsterna tillhandahålls. Det är först när marknaden misslyckas med detta som en myndighet ges möjlighet att ingripa och förplikta någon att tillhandahålla en viss sådan tjänst.

Sälunda innehåller den nya lagen en bestämmelse som säger att om det behövs för att ge slutanvändare tillgång till nät eller tjänster till ett överkomligt pris, får den som är lämplig för uppgiften förpliktas att

- uppfylla rimliga krav på anslutning till det allmänna telefonnätet i en fast nätanslutningspunkt,
- i samma utsträckning ge tillgång till sådana allmänt tillgängliga telefonitjänster,
- i en årligen uppdaterad abonnentförteckning göra uppgifter om samtliga enskildas telefonabonnemang tillgängliga i den utsträckning de inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,
- tillhandahålla en fullständig upplysningstjänst avseende telefonabonnemang (med motsvarande förbehåll som föregående punkt),
- tillhandahålla telefonautomater i en omfattning som tillgodoser allmänhetens behov, samt
- tillhandahålla funktionshindrade tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster i samma utsträckning och på likvärdiga villkor som

för andra slutanvändare och att tillgodose funktionshindrades behov av särskilda sådana tjänster.

En fast anslutning till det allmänna telefonnätet som tillhandahålls som en samhällsomfattande tjänst skall enligt lagförslaget göra det möjligt för slutanvändare att ringa och ta emot lokala, nationella och internationella telefonsamtal, telefax och datakommunikation med en viss lägst angiven datahastighet som medger ett funktionellt tillträde till Internet. Sådan anslutning skall erbjudas funktionshindrade i samma utsträckning och på liknande villkor som för andra slutanvändare.

Att i lagtexten ange en viss lägsta datahastighet skulle, med hänsyn till den dynamiska utveckling som präglar området för elektronisk kommunikation, riskera att låsa fast rättstillämpningen på ett olyckligt sätt. Vi har därför valt att avstå från att i lagen ange vad som närmare menas med ett funktionellt tillträde till Internet. Att låta datahastigheten bestämmas genom enskilda myndighetsbeslut ger betydligt bättre möjligheter för en flexibel anpassning till vid varje tidpunkt rådande förhållanden.

En förpliktelse att tillhandahålla en samhällsomfattande tjänst får förenas med villkor om uppfyllelse av särskilda prestandamål. En skyldighet att tillhandahålla en samhällsomfattande tjänst kan vidare kombineras med bl.a. prisreglering i form av gemensamma taxor för hela landet eller ett visst högsta pris.

Liksom i dag skall det vara möjligt för staten att tillgodose enskildas och myndigheters behov av tillgång till elektroniska kommunikationstjänster eller nät genom upphandling. Möjligheten skall gälla där det är särskilt påkallat med hänsyn till kostnaderna för tillhandahållande av tjänsten eller nätet. Däremot avstår vi från att lägga fram förslag på finansiering av samhällsomfattande tjänster genom att företag på marknaden förpliktas att betala avgifter, vilket EG:s regelverk medger. Vi anser dock att det finns anledning att överväga frågan längre fram.

Utöver de krav som uppställs på dem som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster innehåller den nya lagen vissa allmänna skyldigheter för operatörer. Särskilda krav uppställs beträffande den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst. Det gäller bl.a. uthållighet och tillgänglighet vid katastrofer och liknande förhållanden och skyldighet att medverka till att nödsamtal utan avbrott kan förmedlas avgiftsfritt för användaren. En nyhet i förhållande till telelagen är skyldigheten att, i den mån det är

tekniskt genomförbart, ge lokaliseringssuppgifter till den som mottar nödsamtal.

Förslaget innehåller också bestämmelser om nummerportabilitet vid byte av tjänsteleverantör beträffande allmänt tillgängliga telefonitjänster. Krav på nummerportabilitet gäller inte mellan fasta och mobila teletjänster. Geografiska begränsningar finns också. Särskilda ersättningsregler som överensstämmer med nuvarande regler i telelagen föreslås.

Till skydd för konsumenter och andra slutanvändare föreslås en regel om vad ett avtal mellan slutanvändare och tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster skall innehålla. För att konsumenterna skall kunna överblicka sina kostnader införs dessutom en bestämmelse som innebär att en operatör som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster skall erbjuda abonnenten att teckna en kreditgräns. När gränsen nåtts skall abonnenten underrättas om detta och tjänsten i fråga spärras. Spärrningen skall omedelbart kunna upphävas av abonnenten.

Förslaget innehåller vidare regler om informationsskyldighet till slutanvändarna, bl.a. avseende tjänsternas kvalitet.

Radio och TV- frågor

Idag finns regler om vidareändningsplikt, ofta benämnt "must-carry", i radio- och TV-lagen. Vi föreslår inte någon ändring av dessa bestämmelser. Det finns dock ett antal frågor som bör utredas vidare i annat sammanhang. Exempel på det är vilka nät som skyldigheten skall gälla.

Vi föreslår att TV-standardlagen ändras genom att lagens tillämpningsområde utökas till att omfatta dels radiosändningar, dels elektroniska kommunikationsnät.

När det gäller elektroniska programguider (EPG) föreslår vi att det inte införs någon reglering av sådana nu. Detsamma gäller tillämpningsprogram (API).

Integritetsskydd

Vårt förslag i denna del bygger på att förslaget till kommunikationsdataskyddsdirektiv antas och att det skall vara genomfört i medlemsstaterna med högst några månaders fördröjning i förhållande till de övriga rättsakter som ingår i EG:s nya regelverk.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst skall ansvara för att personuppgifter och integriteten i nätet skyddas.

Trafikuppgifter om abonnenter eller användare skall utplånas eller avidentifieras när de inte längre behövs för att överföra ett elektroniskt meddelande. Undantag från detta gäller bl.a. om uppgifterna behövs för fakturering.

Andra lokaliseringssuppgifter än trafikuppgifter (såsom uppgifter om position från satellit – t.ex. GPS) som rör användare eller abonnenter får endast behandlas av den som bedriver anmälningspliktig verksamhet sedan uppgifterna har avidentifierats eller om användarna eller abonnenterna gett sitt samtycke till behandlingen.

Ett särskilt förbud mot avlyssning m.m. införs för att säkerställa ett skydd för hemligheten för elektroniska meddelanden (kommunikation enligt direktivets terminologi). Regleringen motsvarar i huvudsak bestämmelserna om telehemlighet i teledataskyddsdirektivet. Förbudet att behandla sådana uppgifter innebär inte något hinder mot nödvändig mellanlagring (eng. buffering) eller sådan lagring som sker endast för att effektivisera fortsatt överföring till andra mottagare (caching).

Cookies är datafiler där information lagras för att t.ex. användas vid en senare kommunikation för att kunna se om den som begär information tidigare har gjort detta. Genom informationen kan bl.a. innehållet i en webbsida anpassas efter olika användarmönster. Användningen av elektroniska kommunikationsnät för att lagra information eller för att få tillgång till information som är lagrad i en abonnents eller användares terminalutrustning kommer enligt förslaget att vara tillåten endast på villkor att abonnenten eller användaren i fråga får klar och fullständig information om ändamålet med behandlingen och ges tillfälle att hindra sådan behandling.

Beträffande abonnentförteckningar skall abonnenter som är fysiska personer bl.a. ges möjlighet att avgöra om och i så fall vilka personuppgifter som skall finnas med i en allmänt tillgänglig abonnentförteckning. Det skall vara kostnadsfritt att inte

förtecknas i allmänt tillgängliga abonnentförteckningar eller att kontrollera, rätta eller dra tillbaka personuppgifter från dem.

Prövningsförfarandet

Den myndighet som regeringen bestämmer skall ta emot anmälan, pröva ansökningar, besluta om skyldigheter och i övrigt pröva frågor och handlägga ärenden samt utöva tillsyn enligt den nya lagen eller enligt föreskrifter som är meddelade med stöd av lagen. Vilken eller vilka myndigheter som bör svara för dessa uppgifter kommer att övervägas i nästa fas av utredningens arbete, som är att se över myndighetsorganisationen på området för elektronisk kommunikation. I avvaktan på det förordar vi att Post- och telestyrelsen (PTS) får till uppgift att utföra den marknadsanalys m.m. som erfordras i samband med att det nya regelverket träder i kraft.

Myndigheten skall på i princip motsvarande sätt som sker idag enligt telelagen och LRK få ta ut avgifter för myndighetens verksamhet från den som är anmälningspliktig eller tillståndspliktig enligt lagen.

På en dynamisk marknad är det viktigt med ett snabbt och enkelt prövningsförfarande. För vissa typer av prövningar införs krav på viss längsta handläggningstid. Vi föreslår också en ny modell för tvistlösning.

Ett särskilt nämndförfarande inrättas för prövning av tvister i anledning av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Nämnden skall fungera som alternativ till myndighetsprövning. Ordförande i nämnden skall utses av parterna bland personer som regeringen förordnat. Också eventuella övriga nämndledamöter skall utses av parterna, till lika antal efter överenskommelse. Nämnden skall finansieras av parterna.

Tvistlösning skall även kunna ske av myndighet i de fall myndigheten har fattat ett beslut om t.ex. en skyldighet att bedriva samtrafik. Parterna skall då kunna vända sig till myndigheten för att få prövat frågor med anslutning till beslutet, t.ex. om ersättning för samtrafiken. Någon omprövning av det tidigare fattade beslutet är det inte fråga om.

För att så långt möjligt skapa en gräns mellan tvistlösungsverksamhet och medling föreslår vi att myndigheten inom ramen för en tvistprövning skall kunna besluta om medling genom en särskilt

utsedd medlare, på samma sätt som gäller vid tvistlösning i allmän domstol. Medlingsförfarandet skall bekostas av parterna.

Vi föreslår inte någon särskild tvistlösningsordning utanför domstol för konsumenttvister. I dag gäller att Allmänna reklamationenämnden (ARN) prövar frågor som rör telefon- respektive Internetabonnemang. Detta system uppfyller enligt vår bedömning EG-rättens krav om en enkel tvistlösningordning för konsumenter. Dock krävs vissa ändringar av de regler som gäller för prövningen vid ARN, bl.a. bör den särskilda beloppsgränsen för tvisteföremålets värde tas bort.

Konsekvenser

Ett syfte med det nya regelverket är att skapa regler som underlättar för nya företag att komma in på marknaden. Därigenom kan det skapas en effektiv konkurrens. Den sektorsspecifika regleringen gynnar de mindre företagen på så sätt att företag med betydande inflytande på en marknad kan åläggas särskilda skyldigheter, om inte konkurrensen fungerar. En effektiv konkurrens gynnar alla aktörer på området både som tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och tjänster och som användare. Tillsynen av lagen skall ske genom en eller flera myndigheters försorg. I uppgifterna ingår att regelbundet göra marknadsanalyser för att kontrollera att konkurrensen fungerar.

Vissa av de förslag som lämnas i detta betänkande kan medföra ökade kostnader för företag. Andra förslag medför minskade kostnader. Finansiella konsekvenser kan också uppkomma i anledning av förändrade uppgifter för myndigheterna. Vår bedömning är dock att regelverket totalt sett inte medför någon mer omfattande kostnadsökning.

The Summary

The assignment

The Committee has been assigned the task, within the field of electronic communication, to review the policy objectives, analyse the legislation and propose such new legislation as is necessary, with an orientation towards a horizontal and coordinated regulation of electronic communications infrastructure and electronic communications services. The deliberations that have been conducted are set against the background of the technical and market developments that have occurred within the sector, and also the legal instruments that have now been adopted within the European Union.

Our deliberations and conclusions are briefly reported in the following.

Policy objective

We propose a new comprehensive formulation of the policy objective for the electronic communications sector. The objective both contains overall policy interests and a description of those parts of the electronic communications sector where the State should assume particular responsibility. The new objective replaces the current telecommunications policy objective and also embraces those parts of the IT policy objective and the media policy objective that relate to the infrastructure for electronic communications. However, these objectives remain unchanged.

The new proposed objective comprises three levels: general policy goals, general policy goals for the sector, and special goals for the sector. The objective is formulated as follows:

- Electronic communications shall be so efficient that they promote growth, increase Swedish competitiveness and also contribute to

enhanced productivity in society. Electronic communications shall also contribute towards the media policy objective being achieved, i.e. support freedom of expression, diversity, the independence and accessibility of the mass media, and also counteract harmful elements within the mass media.

- Individuals and authorities shall have the greatest possible access to efficient and secure electronic communications with the best possible choice, price and quality. The primary means to achieve this is efficient competition. The policy shall therefore promote competition without distortions and restrictions.
- The policy for electronic communication shall also ensure
 - that individuals and authorities have access to fundamental services at affordable prices throughout Sweden
 - that basic services are available on an equal basis, among other things, to satisfy the needs of disabled users
 - that individuals have access to emergency services
 - protection of personal integrity
 - sustainability and accessibility during times of great difficulty in society during peacetime, times of alert and war
 - the efficient use of frequencies and addresses
 - effective consumer protection

and also promote

- a sustainable development towards a healthy and good environment
- international harmonisation

Legal regulation

New legislation

Developments within the field of electronic communication mean that various infrastructures and technologies for the transfer of communication and services merge together, i.e. converge. This convergence is occurring within the fields of infrastructure, services and equipment. It mainly emanates from the digitalisation and standardisation that has occurred within the field of the Internet. These developments mean, for example, that it is possible to

telephone via a computer, surf on the Internet via the television and watch television on a mobile telephone. Through coordination of the legislation, the potential difficulties in defining borders and problems of interpretation, which have already to some extent arisen when applying the current law, will be reduced. The structure of the rules should promote development and be an effective instrument for satisfying the policy objectives.

It may be stated that the telecom sector is currently, overall, more extensively regulated than the IT sector. This regulation primarily applies to the basic telephony service. However, the development of the telecom sector has moved towards deregulation, in pace with State monopolies being removed and increasing numbers of private players establishing themselves in the market. Competition is generally considered to be the means that will most effectively promote advances in development.

As regards datacommunications, developments are different. For example, the position of the Internet in the market has been developed basically without any public control. Development governed by the market and technology has resulted in the rapid growth of this sector. The absence of detailed regulation has probably contributed to these rapid advances. At the same time, important social interests have become increasingly dependent on data communication. This means that there is also a need for basic regulation in this area, primarily orientated towards confidence.

The profile in the media sector differs somewhat in relation to both of the other sectors. There are major players in this sector, both publicly owned and purely commercial. The market is characterised by vertical integration, insofar as there are very often links between owners of programme companies and the distribution phase. The media sector is rather well regulated. However, much of the regulation is aimed towards the content of programmes and other services. The Television Signals (Transmission Standards) Act is one example of regulations relating to the actual transfer itself.

To a large extent, new legal regulations for electronic communication must be formulated on the basis of the EC's new system of rules. These consist of harmonisation directives. New legislation must therefore reflect the rights and obligations demanded under the EC's new system of rules and may not extend beyond that allowed by this system of rules. There is no scope, at national level, to target particular problems in the market and to regulate these in

a special way without introducing other parts of the EC's system of rules.

Our proposal for new legal regulation means that an Electronic Communications Act will be introduced, replacing the Telecommunications Act and the Radio Communications Act. The act is based on a general duty to give notice of activities involving the provision of public communications networks and publicly available communications services. The use of radio transmitters and addresses from a national address plan also requires a special licence. A fundamental aim underlying the regulation is that undertakings conducting operations in the market will be given responsibility for satisfying private and public needs for electronic communication and also to ensure efficient competition. The act therefore only contains a limited number of general obligations for a party conducting operations subject to a notification obligation. Generally, the act specifies a number of duties that a competent authority can decide to impose, based on the circumstances of each individual case. It is also possible, in conjunction with the grant of licences, to prescribe special conditions in order, for example, to protect the needs of the end-user. The rules for universal services have been structured in a corresponding way. The act also contains new provisions on resolution of disputes between private parties.

Notification duty

The act is based on the principle of free access to the market. However, in order to facilitate efficient supervision and a functional charges system, it is required that a party wishing to provide a public communications network and publicly available electronic communications services must notify this in advance. However, no preliminary examination of the operation is involved. Exceptions from the notification duty have been made, taking into account the freedom of establishment applicable for broadcasting radio programmes by wire in accordance with the Fundamental Law on Freedom of Expression.

The proposal involves an extension of the notification duty in relation to the Telecommunications Act. For instance, Internet operators and those providing broadcasting networks are also subject to the new notification duty. In return, the requirements regarding a telecommunications licence are repealed. The double

licence duty applicable today for mobile telephony under the Telecommunications Act and the Radio Communications Act will thereby come to an end.

Right to use radio transmitters and addresses from national address plan

The proposed act deals, in broadly the same way, with licences to use a radio transmitter and address from national address plan, which relates to the structure of the Authorisation Directive.

With regard to the legal status of the Swedish frequency plan and as it is not practically feasible to confirm the plan by law, it will also continue to be necessary to retain a system with individual licences to permit the use of radio transmitters. However, we propose extended powers for the Government, or the authority appointed by the Government, to allow exceptions from the licence obligation.

A double procedure for consideration is retained for broadcast to the public of audio radio and television programmes. Such broadcasts will therefore continue to require a licence under the Radio and Television Act.

The principle of positive approach when considering applications for a licence is retained. However, in order to ensure that the radio frequencies are used efficiently, a new basis for consideration will be introduced, whereby a licence will only be granted if the radio use constitutes efficient use of the frequency space.

In order to facilitate consideration of licences in conjunction with, for example, new systems for mobile electronic communications services, it is proposed that a licence to use radio transmitters for certain radio use, and a licence to use individual radio transmitters for such use, may be granted at different times.

A licence to use a radio transmitter will still relate to a particular radio usage. The catalogue of conditions that can be attached to a licence will also, in all material respects, be linked to that applicable according to the Radio Communications Act. However, one novel feature is that a licence relating to digital broadcasts of radio programmes to the public may be combined with a right to use a radio transmitter for other use, corresponding to at most 20 per cent of the digital capacity in the frequency space. However, a

precondition is that this will not have a negative impact on competition.

Licences shall be fixed-term.

It shall be possible to limit the number of licences that are granted in one frequency space, if this is necessary in order to safeguard efficient use of radio frequencies. In such cases, a licence should normally be granted following an open invitation to apply. The basis for consideration of the licences should either be a comparative selection procedure (so-called 'beauty contest'), or a tender procedure whereby the price that an applicant is prepared to pay for the licence shall be decisive (auction), or a combination of these procedures.

The current rules contained in the Radio Communications Act on the revocation of licences and amendment of licence conditions have been slightly changed. For example, the so-called 'needs principle' within administrative law will be manifested through the revocation of a licence not being allowed if the purpose of the measure can just as well be achieved through the amendment of the licence conditions.

The Government, or the authority appointed by the Government, will be empowered to determine the national address plan for electronic communications. A licence will be required to be allowed to use an address from such an address plan. A licence may be combined with conditions concerning, among other things, the use of addresses.

As regards addresses that are of significant economic value, it shall be possible to grant a licence following an open invitation to apply. Licences shall be allocated in accordance with a tender procedure or a procedure with random allocation (lottery).

As regards revocation of licences and amendment of licence conditions, the same rules as for a licence to use a radio transmitter will basically apply.

A novel feature we propose is that a licence to use a radio transmitter or address may be assigned (so-called 'secondary trading'). However, an assignment is only valid subject to the consent of the licensing authority. Consent shall be granted subject to, among other things, the precondition that there is no reason to assume that the transfer will have a negative impact on competition.

Competition rules

The EC's new legal framework is founded upon, among other things, the endeavour to create the preconditions for functional competition. The aim is that consumers and other end-users will thereby be offered the networks and services that they demand, and on fair terms. The new system brings these rules closer in line with the general competition law.

The prevailing market situation is not such that it is possible to abandon a system with special legislation beside the general competition law. On the contrary, the EC's new system of rules should be viewed as a co-existing supplement to the competition legislation. Problems with competition or abuse of competitive advantages may often result in the elimination of newly established operators in a market. The aim with the new system of rules is to create an easily managed system to deal properly, and as swiftly as possible, with such problems and avoid the risk of abuse. It should be possible to implement measures to promote competition under the new act with a preventive aim, irrespective of intervention under the competition legislation. However, in those cases where the systems of rules collide, it is expected that the regulatory authorities will conduct a dialogue with each other in order to avoid over-regulation.

The authority appointed by the Government shall annually determine product and service markets, special territorial markets, that have such characteristic features that it may be justified to introduce obligations under the act. The recommendation of the European Commission on relevant product and service markets, together with guidelines on market analysis and the assessment of significant market power, should be taken into account in this connection. Decisions shall be made following a special consultation procedure.

The markets that are thus defined shall be continuously analysed. As regards each market, a decision shall be adopted as to whether efficient competition prevails. If efficient competition does not prevail, undertakings with significant market power shall be identified and one or more obligations from a special catalogue shall be imposed. This involves, for example, interconnection obligations and obligations to provide other forms of access.

An undertaking shall be deemed to have significant power in a particular market if it is, to a significant extent, able to act

independently of its competitors, its customers and ultimately the consumer. The market share that is used as a guideline value when assessing significant market power according to competition law rules, ought generally amount to approximately 40 per cent. This may be compared with the current approximately 25 per cent, which is required in order for an undertaking to be deemed to have dominant market position under the Telecommunications Act.

Special obligations that have been imposed upon an undertaking with significant market power shall be revoked if, upon a market analysis, it is concluded that efficient competition prevails. The date for revocation of an obligation shall be determined taking into account the interests of the parties concerned.

Interconnection and other forms of access

The new Access Directive constitutes a deregulation in relation to what is applicable to interconnection according to the Telecommunications Act. At present, there is a general interconnection obligation for those who provide telecommunications services that are subject to a notification duty, in particular fixed telephony and mobile telecommunications services. This interconnection obligation will disappear under the new act and be replaced by a general obligation to negotiate on interconnection. The proposal adopts this approach as the Access Directive anticipates that interconnection and other forms of access will be achieved primarily through voluntary agreements concluded on a commercial basis. However, if this fails, the act provides powers, subject to certain preconditions, to introduce special obligations regarding interconnection and other forms of access.

In this way the party controlling the end-user's access to a public communications network may be imposed a duty to conduct interconnection or implement other measures that are required to allow end-users to reach each other. Generally, such measures may basically only be implemented in relation to operators with significant power in a particular market. These obligations are generally framed and basically only provide a framework for what an authority can prescribe. Consequently, there is large scope for determining how the obligations should be formulated and satisfied in the circumstances of each individual case.

The special obligations to which an operator with significant market power in a particular market may be made subject under according to the proposed act are primarily to meet reasonable demands for access to and use of networks and associated facilities. Such an obligation can, for instance, relate to an obligation for the operator to provide another party with access to specific parts of the network and associated facilities, and also to conduct interconnection. The obligation to provide access currently applicable under the EC regulation on unbundled access to the local loop (LLUB) for operators with significant market power for fixed telephony, may be imposed under the provisions contained in the act. Such an obligation may be combined with an obligation to publish a reference offer containing precise information.

The proposal for a new act also provides an opportunity to prescribe an obligation to offer co-location or other possibilities for the sharing of use of associated facilities. Besides access to capacity at telephone stations, this may for instance relate to space on masts for base stations for mobile electronic communications services, such as the third-generation mobile telephony (UMTS).

In certain circumstances, an operator with significant market power may also be obliged to apply a particular price or observe cost coverage in connection with setting prices for specific kinds of interconnection and other forms of access. Such an obligation may relate to the requirement to apply a particular specified cost-accounting method. The Committee also proposes the application of a model for the computation of long-run incremental costs (LRIC). This is also the model recommended by the EC Commission. A party that has been obliged to apply cost orientation in its pricing shall demonstrate that its prices are fair and reasonable in relation to costs.

Other specific obligations regarding access include the obligation to publish reference offers or certain specific information, apply non-discriminatory terms and conditions for the operation and also to apply accounting separation in relation to specified activities.

Besides the requirement to provide co-location that may be imposed upon an operator having significant market power, it is proposed that powers are introduced enabling compulsory co-location when this is necessary in order to protect the environment or to protect certain other public interests, such as public health, public security or objectives for physical planning. This provision

should be sufficient to deal with problems that arise, primarily in connection with the establishment of new networks for mobile electronic communications services.

Universal services

As regards universal services, the new act does not involve any major changes compared with the current regulation of the telecommunications sector. Universal services basically means that services at an affordable price shall be provided to all users irrespective of where they live. The ambition is that the market will itself satisfy the need of ensuring that the said services are provided. It is only when the market fails with this that an authority is given power to intervene and order a party to provide such a particular service.

Therefore, the new act contains a provision prescribing that, if it is necessary to provide the end-user with access to networks or service at an affordable price, the party that is appropriate for this purpose may be ordered to:

- satisfy reasonable requirements for connection to the public telephone network in a fixed network termination point,
- the same extent, provide access to such publicly available telephony services,
- in an annually up-dated subscriber directory, make data concerning all individuals telephone subscriptions accessible to the extent that they are not subject to secrecy or a duty of confidentiality according to law,
- provide a complete directory enquiries service regarding telephone subscriptions (with the correspondent provisions as in the previous paragraph),
- provide payphones to an extent that satisfies public needs, and also
- provide access for people with disability to publicly available telephony services to the same extent and on equal terms as for other end-users and to satisfy the needs of disabled users for such special services.

A fixed connection to the public telephone network provided as a universal service shall, according to the proposed act, enable the end-user to call and receive local, national and international tele-

phone calls, telefax and data communication with a specific minimum data bit rate that allows functional access to the Internet. Such connection shall be offered to people with disability to the same extent and on the same terms as for other end-users.

To specify in the statutory text the lowest data rate would, with regard to the dynamic development that characterises the electronic communications sector, risk to lock the application of law in an inappropriate manner. We have therefore chosen to refrain from defining in detail in the act what is meant by 'functional access to the Internet'. To allow data rates to be determined by individual decisions by an authority provides significantly better opportunities for flexible adaptation to the circumstances prevailing at each moment.

An obligation to provide universal services may be combined with conditions concerning the achievement of particular performance goals. An obligation to provide a universal service can also be combined with, for instance, price adjustment in the form of common nationwide tariffs or a particular maximum price.

As at present, it shall be possible for the Government to satisfy public and private needs for access to electronic communications services or networks through procurement. This power shall apply where this is particularly appropriate in view of the costs of providing the service or network. However, we refrain from presenting proposals for funding of universal services by undertakings in the market being ordered to pay charges, though this is allowed by the EC regulation. However, we consider that there is cause to deliberate on this issue at a later date.

In addition to the requirements that are imposed for those providing universal services, the new act contains certain general obligations for operators. Particular requirements are imposed as regards parties that provide publicly available telephony services. This applies, for instance, to sustainability and accessibility in the event of disasters and similar situations and an obligation to cooperate in forwarding emergency calls without interruption and without charge for the user. A novel feature in relation to the Telecommunications Act is the obligation to provide, to the extent technically feasible, location data to the party receiving emergency calls.

The proposal also contains provisions on number portability in the event of exchange of service provider as regards publicly available telephony services. The requirement for number portability

does not apply between fixed and mobile telecommunications services. There are also territorial limitations. Special compensation rules corresponding to the current rules contained in the Telecommunications Act are proposed.

To protect the consumer and other end-users, a rule is proposed concerning what a contract between an end-user and a provider of electronic communications services should contain. In order for consumers to be able to survey their costs, a provision is also introduced whereby an operator that provides publicly available electronic communications services must offer the subscriber a credit facility. When the limit of the facility is reached, the subscriber shall be given notice of this and the service in question suspended. It shall be possible for the suspension to be removed immediately by the subscriber.

The proposal also contains rules on information obligations to end-users, for instance regarding the quality of the services.

Radio and television issues

Today, there are rules concerning retransmission duty, often referred to as "must carry" in the Radio and Television Act. We do not propose any amendment to these provisions. However, there are a number of issues that should be further investigated in another context. Examples of this are what networks the obligations should apply to.

We propose that the Television Signals (Transmission Standards) Act is amended by the scope of the act being extended to cover first radio transmissions, second electronic communications networks.

As regards electronic programme guides (EPG), we propose that no regulation of these is introduced now. The same applies to application programmes (API).

Protection of integrity

Our proposal is based in this respect on the prospective adoption of the 'Directive concerning the processing of personal data and the protection of privacy in the electronic communications sector' and a requirement that it shall be implemented in the Member

States subject to a maximum delay of a few months in relation to the other legal instruments forming the EC's new system of rules.

A party that provides a publicly available electronic communications service shall be responsible for personal data and the integrity of the network being protected.

Traffic data concerning subscribers or users shall be erased or made anonymous when it is no longer required in order to transfer electronic messages. Exemptions from this apply, for example, if the information is required for invoicing.

Location data other than traffic data (such as data concerning geographic position from satellite, e.g. GPS) that relates to a user or subscriber may only be processed by a party performing an activity that is subject to a notification duty after such data has been made anonymous or if the user or subscriber has consented to the processing.

A particular prohibition against surveillance, etc. has been introduced in order to ensure protection of secrecy of electronic messages ('communication' according to the terminology used in the Directive). The regulation basically corresponds to the provisions concerning telecommunications secrecy contained in the Telecommunications Data Protection Directive. The prohibition on processing such information does not involve any impediment against necessary intermediate storage (known as buffering) or such storage that only occurs in order to make onward transfer to other receivers efficient (caching).

Cookies are data files where data is stored to enable it to be used, for example, in connection with a later communication to be able to see whether the person who requested data has previously done so. It is for instance possible, using this data, for the content of a website to be adapted according to different user patterns. The use of electronic communications networks to store information or to gain access to information that is stored in a subscriber's or user's terminal equipment will, according to the proposal, only be allowed on condition that the subscriber or user in question receives clear and complete information about the purpose of the processing and is given an opportunity to prevent such processing.

As regards directories of subscribers, subscribers who are natural persons are given, among other things, an opportunity to determine whether, and if so what, personal data shall be included in a public directory of subscribers. No charge shall be imposed for not

being listed in a public subscriber directory or to verify, correct or withdraw personal data from them.

The consideration procedure

The authority appointed by the Government shall receive notifications, consider applications, decide on obligations and otherwise consider issues and deal with matters and also exercise supervision in accordance with the new act or in accordance with regulations that are issued under the act. Which authority or authorities should be responsible for these tasks will be deliberated upon during the next phase of the work of the Committee, which is to review the structure of the authorities in the sector for electronic communications. Pending this, we recommend that the Swedish National Post and Telecom Agency is given the task of undertaking the market analyses, etc. that are required in conjunction with the new system of rules entering into force.

The authority shall, in basically the same way as currently applies under the Telecommunications Act and the Radio Communications Act, be empowered to impose charges for the operations of the authority from those having a notification duty or licence duty under the act.

In a dynamic market it is important to have swift and simple consideration procedures. For some kinds of consideration of matters, requirements are introduced for a set maximum processing period. We also propose a new model for resolution of disputes.

A special board procedure will be established to consider disputes emanating from the new Electronic Communications Act. The board shall operate as an alternative to consideration by a public authority. The chair of the board shall be appointed by the parties from among persons appointed by the Government. Other members of the board shall also be appointed by the parties, in equal numbers following agreement. The board shall be financed by the parties.

It will also be possible for the authority to conduct dispute resolution work in those cases where the authority has made a decision concerning, for example, an obligation to conduct inter-connection. The parties will then be able to refer to the authority in order to have issues related to such a decision considered, for

example concerning payment for interconnection. No reconsideration of the decision previously made is involved.

In order to establish, as far as possible, a border between dispute resolution operations and mediation, we propose that the authority, within the framework of dispute resolution, should be empowered to decide on mediation by a specially appointed mediator, in the same way as applies in connection with dispute resolution at a public court. The mediation procedure shall be paid for by the parties.

We do not propose any special extra-judicial dispute resolution rules for consumer disputes. The current arrangement is that the National Board for Consumer Complaints (ARN) considers issues relating to telephone and Internet subscriptions respectively. In our assessment, this system satisfies the requirements of EC law for a simple consumer dispute resolution system. However, certain changes to the rules applicable for consideration by ARN are required, for instance the special amount limits for the value of the disputed matters should be removed.

Consequences

One purpose of the new system of rules is to establish rules that facilitate new undertakings entering into the market. Efficient competition can thereby be created. The sector-specific regulations favour small undertakings in such a way that special obligations may be imposed on an undertaking having significant market power if competition does not function. Efficient competition favours all interested parties in the sector, both the providers of electronic communications networks and services and the users. Compliance work related to the act shall be conducted by one or several agencies. The authority's tasks will include regularly undertaking market analyses in order to verify that competition functions.

Some of the proposals provided in this report may involve increased costs for undertakings. Other proposals involve reduced costs. Financial consequences may also arise as a result of changed tasks for the authorities. However, our assessment is that the system of rules, viewed overall, does not involve any substantial increase of costs.

Författningsförslag

1. Förslag till lag om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Lagens mål

1 § Bestämmelserna i denna lag syftar till att främja konkurrens vid tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster med tillhörande faciliteter och tjänster samt att främja slutanvändarnas intressen.

Vid lagens tillämpning skall särskilt beaktas elektroniska kommunikationers betydelse för yttrandefrihet och informationsfrihet samt intresset av att enskilda och myndigheter ges största möjliga tillgång till effektiva och säkra elektroniska kommunikationer och ett stort urval av elektroniska kommunikationstjänster av god kvalitet till rimliga priser.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 33, Celex 32002L0021), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 21, Celex 32002L0020), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 7, Celex 32002L0019), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 51, Celex 32002L0022), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) samt Europaparlamentets och rådets beslut nr 676/2002/EG av den 7 mars 2002 om ett regelverk för radiospektrumpolitiken i Europeiska gemenskapen (radiospektrumbeslut) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 1, Celex 32002D0676).

Vid beslut om tillstånd, förpliktelser och andra ingripanden samt åtgärder i övrigt skall utifrån ändamålet med åtgärden hänsyn även tas till

1. att radiofrekvenser och adressresurser används effektivt och förvaltas ändamålsenligt,
2. att innovation och investeringar i infrastruktur främjas,
3. personlig integritet,
4. nätens och tjänsternas säkerhet och uthållighet,
5. allmän ordning.

Lagens tillämpningsområde

2 § Denna lag gäller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster med tillhörande faciliteter och tjänster.

Lagen är inte tillämplig på frågor som rör innehållet i tjänster som tillhandahålls via elektroniska kommunikationsnät med hjälp av elektroniska kommunikationstjänster.

3 § Bestämmelserna i denna lag ersätter inte tillståndsprövning som föreskrivs i annan lag.

4 § Förutom bestämmelserna i denna lag finns det bestämmelser om sändningar av ljudradio- och TV-program som är riktade till allmänheten och avsedda att tas emot med tekniska hjälpmedel i radio- och TV-lagen (1996:844).

Om utrustning finns bestämmelser i lagen (2000:121) om radio- och teleterminalutrustning.

Definitioner

5 § I lagen avses med

abonnent: fysisk eller juridisk person som har ingått avtal med en leverantör av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster om tillhandahållande av sådana tjänster,

abonnentupplysning: förvärvsmässig verksamhet för upplysning om abonnentuppgifter till allmänheten eller för förmedling av abonnentuppgifter för sådant ändamål,

allmänt kommunikationsnät: elektroniskt kommunikationsnät som helt eller huvudsakligen används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster,

allmänt telefonnät: elektroniskt kommunikationsnät som används för tillhandahållande av allmänt tillgängliga telefonitjänster och som möjliggör överföring av tal, fax, data och andra former av kommunikation mellan nätanslutningspunkter,

användare: fysisk eller juridisk person som använder eller efterfrågar en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst,

elektroniskt kommunikationsnät: system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigering samt andra resurser som medger överföring av signaler via tråd, via radio, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier oberoende av vilken typ av information som överförs,

elektronisk kommunikationstjänst: tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning och som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler i elektroniska kommunikationsnät,

facilitet: nät, nätelement, utrustning, anläggning, funktion och annat dylikt,

lokaliseringsuppgift: uppgift som behandlas i ett elektroniskt kommunikationsnät och som visar den geografiska positionen för terminalutrustningen för en användare av en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst,

nätanslutningspunkt: fysisk punkt vid vilken en abonnent ansluts till ett allmänt kommunikationsnät,

nödsamtal: samtal till nödnummer, enligt fastställd adressplan för telefoni, för att nå samhällets alarmerings- och räddningstjänst,

operatör: den som innehar eller på annat sätt råder över ett allmänt kommunikationsnät eller tillhörande facilitet,

radioanläggning: anordning som möjliggör radiokommunikation eller bestämning av position, hastighet eller andra kännetecken hos ett föremål genom sändning av radiovågor (radiosändare) eller mottagning av radiovågor (radiomottagare),

radiokommunikation: överföring, utsändning eller mottagning av tecken, signaler, skrift, bilder, ljud eller meddelande av varje slag med hjälp av radiovågor,

radiovågor: elektromagnetiska vågor med frekvenser från 9 kilohertz till 3 000 gigahertz som breder ut sig utan särskilt anordnad ledare,

samtal: en förbindelse för överföring av tal som medger tvåvägs-kommunikation i vad som för användaren uppfattas som realtid,

samtrafik: fysisk och logisk sammankoppling av allmänna kommunikationsnät för att göra det möjligt för operatörers användare att kommunicera med varandra eller få tillgång till tjänster som tillhandahålls i näten,

skadlig störning: störning som äventyrar funktionen hos en radionavigationstjänst eller någon annan säkerhetstjänst, eller som på annat sätt allvarligt försämrar, hindrar eller upprepat avbryter en radiokommunikationstjänst som fungerar i enlighet med gällande bestämmelser, inbegripet störning av befintliga eller planerade tjänster på nationellt tilldelade frekvenser,

slutanvändare: användare som inte tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster,

telefonitjänst: tjänst som avser möjlighet att ringa upp eller ta emot nationella och internationella samtal och tillgång till alarmrings- och räddningstjänsten via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell adressplan,

tillhandahållande av ett elektroniskt kommunikationsnät: etablering, drift, kontroll eller tillgängliggörande av ett sådant nät,

tillhörande facilitet: facilitet som möjliggör eller stöder tillhandahållande av tjänster via elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster,

trafikuppgift: uppgift som behandlas i syfte att överföra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller för att fakturera det.

Kommunikationsverksamhet i krig m.m.

6 § Om elektroniska kommunikationer utsätts för allvarliga störningar och det finns behov av att prioritera mellan olika användareintressen eller mellan olika regioner, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer förplikta den som tillhandahåller telefonitjänst till fast anslutningspunkt, mobil telefonitjänst eller elektroniska kommunikationsnät att mot ersättning prioritera de kommunikationer som behövs för att planera, genomföra och styra räddningsinsatser som är nödvändiga för att skydda liv, personlig säkerhet eller hälsa.

7 § Är Sverige i krig eller krigsfara eller råder det sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av att det är krig utanför

Sveriges gränser eller av att Sverige har varit i krig eller krigsfara, får regeringen meddela de föreskrifter om elektronisk kommunikationsverksamhet som behövs med hänsyn till landets försvar eller säkerhet i övrigt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den fredstida planeringen för totalförsvarets behov av elektroniska kommunikationer under sådana förhållanden som anges i första stycket.

2 kap. Anmälan m.m.

1 § Allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får endast tillhandahållas efter anmälan. Om tillstånd att använda radiosändare och adresser för elektronisk kommunikation finns bestämmelser i 3 kap.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vilka uppgifter en anmälan enligt första stycket skall innehålla.

2 § För sådan verksamhet som enbart består i att överföra signaler via tråd för sändning av radioprogram enligt 1 kap. 1 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen skall någon anmälan enligt 1 § inte göras.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ytterligare undantag från anmälningsplikten enligt 1 §.

3 § Den som bedriver anmälningspliktig verksamhet enligt 1 § skall tillämpa sådana standarder som Europeiska gemenskapernas kommission upptagit i en förteckning som offentliggjorts i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

4 § Den som är anmäld enligt 1 § är skyldig att utan dröjsmål anmäla om verksamheten upphör.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om erkännande av operatör enligt bestämmelser antagna av den internationella teleunionen.

3 kap. Rätt att använda radiofrekvenser och adresser

Om radiosändare

Tillstånd att använda radiosändare

1 § För att här i landet eller på ett svenskt fartyg eller luftfartyg utomlands få använda en radiosändare krävs tillstånd enligt bestämmelserna i detta kapitel.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vilka uppgifter en ansökan om tillstånd enligt första stycket skall innehålla.

2 § Om användningen av frekvensutrymme samt villkoren och förfarandet för beviljande av tillstånd att använda radiosändare har harmoniserats i enlighet med internationella avtal som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, skall den som har beviljats sådant tillstånd anses ha tillstånd enligt 1 §.

3 § Krav på tillstånd enligt 1 § gäller inte för Polisen, Försvarmakten, Försvarets radioanstalt och Försvarets materielverk, vid verksamhet som verket bedriver på uppdrag av Försvarmakten eller Försvarets radioanstalt.

Efter hörande av Försvarmakten beslutar den myndighet som regeringen bestämmer om tilldelning av radiofrekvenser för Försvarmakten, Försvarets radioanstalt och Försvarets materielverk och om de ytterligare villkor som behövs. När det gäller Polisen beslutar den myndighet som regeringen bestämmer i sådana frågor efter hörande av Rikspolisstyrelsen.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikt enligt 1 §. Undantag får förenas med villkor om att den radioanläggning i vilken sändaren ingår skall uppfylla bestämda tekniska krav samt i övrigt med sådana villkor som anges i 9 § första stycket 1 – 5, 7 – 10 och 12.

Undantag enligt första stycket får tidsbegränsas, varvid 10 § andra stycket har motsvarande tillämpning.

5 § Den som enligt 3 – 4 §§ är undantagen från tillståndsplikt skall vid tillämpning av denna lag anses ha tillstånd enligt 1 §.

6 § Tillstånd att använda radiosändare skall beviljas, om

1. det kan antas att radiosändaren kommer att användas på ett sådant sätt att otillåten risk för skadlig störning inte uppkommer,
2. radiosändaren, tillsammans med avsedd radiomottagare, är så beskaffad i tekniskt hänseende att den uppfyller rimliga krav på en effektiv frekvensanvändning och på möjligheten att verka i en miljö som den är avsedd för,
3. radioanvändningen utgör en effektiv användning av frekvensutrymmet,
4. det kan antas att radioanvändningen inte kommer att hindra sådan radiokommunikation som är särskilt viktig med hänsyn till den fria åsiktsbildningen,
5. radioanvändningen inte kommer att ta i anspråk frekvensutrymme som behövs för att upprätthålla en rimlig beredskap för utveckling av befintliga och nya radioanvändningar eller frekvensutrymme för vilket radioanvändningen har harmoniserats i enlighet med internationella avtal som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,
6. det kan antas att radioanvändningen inte kommer att inkräkta på det frekvensutrymme som behövs för verksamhet som avses i 3 §, och
7. det inte med hänsyn till att sökanden tidigare har fått tillstånd återkallat eller något annat liknande förhållande finns skälig anledning att anta att radiosändaren kommer att användas i strid med tillståndsvillkoren.

Tillstånd att använda radiosändare för utsändningar som kräver tillstånd enligt annan lag eller enligt bestämmelser meddelade med stöd av annan lag, får meddelas endast om sådant tillstånd föreligger.

7 § Antalet tillstånd som beviljas inom ett frekvensutrymme får begränsas, om det är nödvändigt för att garantera en effektiv användning av radiofrekvenser.

Ett beslut att begränsa antalet tillstånd enligt första stycket skall omprövas så snart det finns anledning till det. Beslutas till följd av en sådan omprövning att ytterligare tillstånd kan beviljas, skall i beslutet anges efter vilket förfarande tillstånd skall meddelas.

8 § Tillstånd att använda radiosändare skall avse en viss radioanvändning. Tillstånd att använda radiosändare för viss radioanvändning och tillstånd att använda enskilda radiosändare inom denna användning får meddelas vid skilda tillfällen.

9 § Tillstånd att använda radiosändare får förenas med villkor angående

1. det frekvensutrymme som tillståndet avser,
2. vilken eller vilka elektroniska kommunikationstjänster eller slag av elektroniska kommunikationsnät eller tekniker som tillståndet avser,
3. täckning och utbyggnad inom landet,
4. antennens och i övrigt radiosändarens beskaffenhet,
5. det geografiska område inom vilket en mobil radiosändare får användas,
6. var antennen till en fast radiosändare skall vara belägen,
7. kompetenskrav för den som skall handha radioanläggningen,
8. skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med annan,
9. sådant som i enlighet med beslut om en harmoniserad användning av radiofrekvenser skall uppställas som villkor när den som skall tilldelas radiofrekvens har utsetts i enlighet med internationella avtal eller bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,
10. skyldighet i enlighet med tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av frekvenser,
11. åtaganden som har gjorts i samband med beviljande av tillstånd enligt 11 §, samt
12. annat som krävs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt frekvensutnyttjande.

Ett tillstånd som avser digital utsändning till allmänheten av radioprogram som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen får förenas med rätt att använda radiosändaren för annan användning, motsvarande högst tjugo procent av den digitala kapaciteten i frekvensutrymmet, om det inte inverkar menligt på konkurrensen.

10 § Tillstånd skall beviljas för en bestämd tid. Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

Vid bestämmande av giltighetstiden för tillstånd och tillståndsvillkor skall särskilt beaktas

1. framtida förändringar i radioanvändningen,

2. den tid som sändaren är avsedd att användas,
3. den tekniska utveckling som kan väntas,
4. den tid som krävs för att uppnå ett rimligt ekonomiskt utbyte av utrustningen,
5. sådant tillstånd som enligt 6 § andra stycket utgör förutsättning för tillstånd att använda radiosändare.

Särskilt förfarande för tillståndsprövning i vissa fall

11 § När det uppkommer fråga att meddela tillstånd att använda radiosändare för nya eller väsentligt ändrade radioanvändningar och det kan antas att det frekvensutrymme som kan avsättas för verksamheten inte är tillräckligt för att ge tillstånd åt alla som skulle kunna bedriva sådan verksamhet, skall tillstånd meddelas efter allmän inbjudan till ansökan, om inte särskilda skäl föranleder annat.

Första stycket gäller inte sådan radioanvändning som

1. huvudsakligen avser utsändning till allmänheten av radio-program som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen,
2. är avsedd för privat bruk, eller
3. skall användas uteslutande för verksamhet som bedrivs i syfte att tillgodose allmän ordning och säkerhet.

Tillstånd enligt första stycket skall meddelas efter ett jämförande urvalsförfarande eller efter ett anbudsförfarande där det pris sökanden är villig att betala för tillståndet skall vara utslagsgivande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om innehållet i en allmän inbjudan enligt första stycket och om förfarande enligt tredje stycket.

Återkallelse av tillstånd och ändring av tillståndsvillkor

12 § En tillståndshavare som använder en radiosändare i strid med tillståndsvillkoren eller i mindre omfattning än vad villkoren medger, får föreläggas att inom skälig tid tillämpa villkoren. Skälig tid får inte, annat än vid upprepade fall av överträdelse av villkoren, understiga en månad, om inte tillståndshavaren samtycker till en kortare tidsfrist.

Ett föreläggande enligt första stycket får inte förenas med vite.

13 § Efterföljs inte ett föreläggande enligt 12 §, skall ett nytt föreläggande utfärdas. Följer tillståndshavaren inte föreläggandet, får tillståndet återkallas, om inte överträdelsen av tillståndsvillkoren är av mindre betydelse eller särskilda skäl talar mot det eller ändamålet med föreläggandet lika väl kan tillgodoses genom att tillståndsvillkoren ändras.

14 § Ett tillstånd får återkallas omedelbart, om

1. ett sådant tillstånd som avses i 6 § andra stycket har upphört att gälla och särskilda skäl inte talar mot en återkallelse,
2. den som har sökt tillståndet har lämnat oriktiga uppgifter eller underlåtit att lämna uppgifter av betydelse för tillståndet,
3. förändringar inom radiotekniken eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen har medfört att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna meddelas,
4. tillståndshavaren trots påminnelse inte betalar avgift enligt 7 kap. 22 eller 23 §, eller
5. tillståndshavaren begär att tillståndet skall återkallas.

Ett tillstånd får återkallas enligt första stycket 1 – 3 endast om ändamålet med återkallelsen inte lika väl kan tillgodoses genom att tillståndsvillkoren ändras.

En återkallelse av tillstånd eller ändring av tillståndsvillkor på grund av förändringar inom radiotekniken får beslutas endast om det finns synnerliga skäl med hänsyn till intresset av en effektiv användning av radiofrekvenser. Därvid skall särskilt beaktas i vilken utsträckning rimligt ekonomiskt utbyte av utrustningen uppnåtts och effekterna på tillståndshavarens verksamhet av en återkallelse eller ändring av tillståndsvillkoren.

15 § En återkallelse av tillstånd eller ändring av tillståndsvillkoren påverkar inte skyldighet att betala ersättning för tillstånd som har meddelats enligt 11 §, om inte annat bestäms i samband med återkallelsen eller villkorsändringen.

16 § Om en överträdelse av tillståndsvillkoren utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsa eller kan befaras orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för tillhandahållare eller användare av elektroniska kommunikationsnät

eller elektroniska kommunikationstjänster och det finns sannolika skäl för upprepade eller fortsatta överträdelser, får tillståndet omedelbart återkallas i avvaktan på att ärendet avgörs slutligt (interimistisk återkallelse).

Åtgärder mot störningar

17 § Om skadlig störning uppkommer, skall tillståndshavaren omedelbart se till att störningen upphör eller i möjligaste mån minskar, om inte störningen på grund av särskilda skäl är tillåten. Detsamma gäller den som använder en radiomottagare som stör användningen av en annan radiomottagare.

18 § Elektriska eller elektroniska anläggningar som, utan att vara radioanläggningar, är avsedda att alstra radiofrekvent energi för kommunikationsändamål i ledning eller för industriellt, vetenskapligt, medicinskt eller något annat liknande ändamål, får användas endast i enlighet med föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förbud mot att inneha elektriska eller elektroniska anläggningar som inte omfattas av första stycket och som, utan att vara radioanläggningar, är avsedda att sända radiovågor.

Om nummer och andra adresser för elektronisk kommunikation

Nationella adressplaner

19 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får fastställa nationella adressplaner för elektronisk kommunikation och meddela föreskrifter om planerna och deras användning. Planerna skall vara utformade så att elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster kan nås på ett likvärdigt sätt.

20 § Den som är anmälningspliktig enligt 2 kap. 1 § eller, i annat fall, tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster i samtrafik med den som är anmälningspliktig, är skyldig att följa fastställda adressplaner.

21 § Nationella adressplaner skall hållas allmänt tillgängliga, utom såvitt avser uppgifter för vilka sekretess gäller enligt 2 kap. sekretesslagen (1980:100).

Tillstånd att använda adress

22 § För att få använda en adress ur en nationell adressplan krävs tillstånd. Tillstånd skall avse serier av eller enskilda adresser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vilka uppgifter en ansökan om tillstånd enligt första stycket skall innehålla.

23 § Den som har tilldelats en adresserie enligt 22 § får inte diskriminera andra som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster i fråga om vilka adresser som ger tillträde till dennes tjänster.

24 § Tillstånd att använda adresser får förenas med villkor angående

1. vilket slag av tjänst som adressen skall användas för,
2. faktiskt och effektivt utnyttjande av adressen,
3. skälig giltighetstid med förbehåll för eventuella ändringar i den nationella adressplanen,
4. åtaganden som har gjorts i samband med att tillstånd beviljats enligt 25 §, samt
5. skyldigheter i enlighet med tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av adresser.

Adresser av betydande ekonomiskt värde

25 § Tillstånd att använda adresser av betydande ekonomiskt värde får beviljas efter allmän inbjudan till ansökan. Ett sådant tillstånd skall beviljas efter ett anbudsförfarande där det pris sökanden är villig att betala för tillståndet skall vara utslagsgivande eller efter ett förfarande med slumpmässig tilldelning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om innehållet i en allmän inbjudan och förfarandet enligt första stycket.

Återkallelse av tillstånd och ändring av tillståndsvillkor

26 § En tillståndshavare som använder adresser i strid med tillståndsvillkoren får föreläggas att inom skälig tid tillämpa villkoren. Skälig tid får inte, annat än vid upprepade fall av överträdelse av villkoren, understiga en månad, om inte tillståndshavaren samtycker till en kortare tidsfrist.

Ett föreläggande enligt första stycket får inte förenas med vite.

27 § Efterföljs inte ett föreläggande enligt 26 §, skall ett nytt föreläggande utfärdas. Följer tillståndshavaren inte föreläggandet, får tillståndet återkallas, om inte överträdelsen av tillståndsvillkoren kan anses vara av mindre betydelse eller särskilda skäl talar mot det eller ändamålet med föreläggandet lika väl kan tillgodoses genom att tillståndsvillkoren ändras.

28 § En återkallelse av tillstånd eller ändring av tillståndsvillkoren påverkar inte skyldighet att betala ersättning för tillstånd som har meddelats enligt 25 §, om inte annat bestäms i samband med återkallelsen eller villkorsändringen.

Överlåtelse av tillstånd

29 § Ett tillstånd att använda radiosändare eller adress får överlätas efter medgivande från den myndighet som meddelat tillståndet. Sådant medgivande skall lämnas, om

1. förvärvaren uppfyller de krav som ställts på sökanden i samband med att tillståndet meddelades,
2. det inte finns skäl att anta att överlåtelsen inverkar menligt på konkurrensen,
3. överlåtelsen inte leder till ändrad användning av radiofrekvenserna, om denna är harmoniserad enligt bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen och
4. det inte finns något annat särskilt skäl mot det.

Den som förvärvar ett tillstånd övertar överlåtarens rättigheter och skyldigheter enligt denna lag såvitt avser tiden efter beslutet om medgivande.

En överlåtelse av ett tillstånd i strid mot denna lag är utan verkan.

4 kap. Samtrafik och andra former av tillträde

Om skyldighet att förhandla om samtrafik m.m.

1 § En operatör av ett allmänt kommunikationsnät är skyldig att förhandla med den som bedriver eller avser att bedriva anmälningspliktig verksamhet om samtrafik i syfte att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Denna skyldighet gäller även när förhandling begärs av den som är behörig att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

2 § Tystnadsplikt gäller för den som med stöd av 1 § får del av upplysningar från annan i samband med förhandlingar om samtrafik eller annan form av tillträde för enskilda affärs- eller driftsförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. I det allmänna verksamheten gäller sekretesslagen.

Särskilda skyldigheter

3 § Den som kontrollerar slutanvändares tillträde till allmänna kommunikationsnät får förpliktas att bedriva samtrafik eller vidta annan åtgärd som krävs för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra.

4 § En operatör som enligt 7 kap. 16 § har ett betydande inflytande på en viss marknad, skall i enlighet med 7 kap. 15 § förpliktas till en eller flera av de skyldigheter som anges i 5 – 11 §§. En sådan operatör får även i andra fall än som i detta kapitel sägs förpliktas till en skyldighet om tillträde, om det finns synnerliga skäl för det och åtgärden godkänns av Europeiska gemenskapernas kommission.

5 § En operatör som avses i 4 § får förpliktas att offentliggöra ett referenserbjudande eller specificerade uppgifter om

- a) redovisning,
- b) tekniska specifikationer,
- c) nätegenskaper,
- d) villkor för tillhandahållande och användning,
- e) prissättning,

- f) andra förhållanden som erfordras för insyn avseende samtrafik och andra former av tillträde.

Ett beslut enligt första stycket skall innehålla besked om vilka uppgifter som skall tillhandahållas, hur detaljerade dessa skall vara samt på vilket sätt de skall offentliggöras. Avser förpliktelsen skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande, får referenserbjudandet ändras, om det är nödvändigt för verkställighet av en skyldighet som har beslutats enligt detta kapitel.

6 § En operatör som avses i 4 § får förpliktas att tillämpa icke-diskriminerande villkor i sin verksamhet. En sådan skyldighet skall särskilt säkerställa att

- a) operatören under likvärdiga omständigheter tillämpar likvärdiga villkor mot andra som tillhandahåller likvärdiga tjänster, samt
- b) de tjänster och den information som operatören erbjuder andra tillhandahålls på samma villkor och med samma kvalitet som gäller för dess egna tjänster eller för dotterbolags eller samarbetspartners tjänster.

7 § En operatör som avses i 4 § får förpliktas att särredovisa och ekonomiskt rapportera specificerad verksamhet med anknytning till samtrafik och andra former av tillträde. En sådan skyldighet kan avse att operatören skall tillämpa en öppen prissättning för andra operatörer och för intern överföring eller tillhandahålla en myndighet sin redovisning, inbegripet uppgifter om intäkter från annan.

8 § En operatör som avses i 4 § får förpliktas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande faciliteter. En sådan skyldighet kan avse att operatören skall

- a) ge annan tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande faciliteter,
- b) förlänga ett redan beviljat tillträde till tillhörande faciliteter,
- c) erbjuda andra operatörer specificerade tjänster för återförsäljning,
- d) bevilja tillträde till tekniska gränssnitt, protokoll och annan nyckelteknik som är nödvändig för samverkan mellan tjänster,
- e) erbjuda samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av tillhörande faciliteter,
- f) erbjuda specificerade tjänster som krävs för att säkerställa samverkan mellan tjänster ända fram till slutanvändarna,

- g) erbjuda tillträde till driftstödssystem eller liknande program-system som krävs för att garantera en sund konkurrens när det gäller tillhandahållande av tjänster, eller
- h) bedriva samtrafik eller i övrigt vidta åtgärder så att nät eller tillhörande faciliteter kan förbindas.

En förpliktelse enligt första stycket om tillträde till accessnät med tvinnad parkabel av metall skall förenas med skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande som innehåller de uppgifter som avses i artikel 9.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter.

9 § Vid tillämpning av 8 § skall särskilt beaktas

- a) den tekniska och ekonomiska bärkraften för användning och installation av alternativa nätdelar eller tillhörande faciliteter, med hänsyn till marknadsutvecklingen samt art och typ av samtrafik och andra former av tillträde,
- b) den tillgängliga kapaciteten,
- c) de risker som en nyinvestering medför för ägaren till nätdelar eller tillhörande faciliteter,
- d) behovet av att värna konkurrensen på lång sikt,
- e) berörda immateriella rättigheter,
- f) tillhandahållandet av alleuropeiska tjänster.

10 § En operatör som avses i 4 § får förpliktas att tillämpa visst pris eller iaktta kostnadstäckning vid prissättning för specifika typer av samtrafik och andra former av tillträde, om en marknadsanalys enligt 7 kap. 14 § visar att en brist på effektiv konkurrens innebär att operatören kan ta ut överpriser eller använda prispress på ett sätt som missgynnar slutanvändarna.

En förpliktelse enligt första stycket kan avse skyldighet för operatören att tillämpa en viss angiven kostnadsredovisningsmetod och får förenas med villkor om att operatören skall motivera och justera sina priser.

Om en operatör har förpliktats att införa en kostnadsredovisningsmetod för kontroll av prissättningen, skall en beskrivning av kostnadsredovisningsmetoden göras tillgänglig för allmänheten. Av beskrivningen skall framgå kostnadernas huvudkategorier och reglerna för kostnadsfördelningen.

Den som har förpliktats att kostnadsorientera sin prissättning skall visa att priserna är rättvisa och skäliga med hänsyn till kostnaderna.

11 § Vid tillämpning av 10 § skall särskild hänsyn tas till den investering som gjorts av operatören. En sådan skyldighet skall utformas så att operatören erhåller en rimlig avkastning på kapitalinvesteringen.

12 § Överträds en skyldighet som beslutats enligt 3 – 11 §§ tillämpas 3 kap. 12, 13 och 16 §§. Istället för att återkalla tillståndet får beslut meddelas att den som åsidosatt skyldighet helt eller delvis skall upphöra med verksamheten.

Övriga bestämmelser

13 § Bestämmelserna i detta kapitel gäller även ett kommunikationsnät som inte är allmänt men som genom tillträde till ett allmänt kommunikationsnät är underställt villkor enligt denna lag.

14 § En operatör får inte förpliktas att tillämpa olika villkor för likvärdiga tjänster.

En skyldighet avseende tillträde skall vara kopplad till de tjänster som faktiskt tillhandahålls, om inte annat följer av villkor som beslutats enligt 3 kap. 9 §.

15 § En operatör får även i annat fall än enligt 8 § första stycket förpliktas att tillhandahålla samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat, om det krävs för att skydda miljö, folkhälsa eller allmän säkerhet eller för att uppnå mål för fysisk planering.

16 § Den som är anmälningspliktig enligt 2 kap. 1 § och har särskilt tillstånd att tillhandahålla andra tjänster än enligt denna lag, skall särredovisa de verksamheter som har samband med tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster, om årsomsättningen för dessa verksamheter i landet uppgår till ett belopp motsvarande minst 50 miljoner euro.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om redovisning enligt första stycket.

5 kap. Tjänster till slutanvändare m.m.

Samhällsomfattande tjänster

1 § Om det behövs för att slutanvändare skall tillhandahållas elektroniska kommunikationsnät, kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster till ett överkomligt pris, får den som bedöms lämplig för det förpliktas att

1. uppfylla rimliga krav på anslutning till det allmänna telefonnätet i en fast anslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe åt var och en som begär det,
2. uppfylla rimliga krav på tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster i en fast anslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe åt var och en som efterfrågar denna tjänst,
3. i en abonnentförteckning, som skall uppdateras årligen, göra uppgifter om samtliga enskildas telefonabonnemang tillgängliga i den utsträckning de inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,
4. tillhandahålla en fullständig upplysningstjänst avseende telefonabonnemang i den utsträckning uppgifterna som tillhandahålls inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,
5. tillhandahålla telefonautomater i en omfattning som i fråga om kvalitet, antal och geografisk utbredning tillgodoser allmänhetens behov, med särskilt beaktande av funktionshindrades behov,
6. tillhandahålla funktionshindrade tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster som förmedlas genom allmänt telefonnät i samma utsträckning och på likvärdiga villkor som för andra slutanvändare och tillgodoser funktionshindrades behov av särskilda sådana tjänster.

En förpliktelse enligt första stycket får förenas med villkor om särskilda prestandamål.

Den som enligt första stycket 1 förpliktas att tillhandahålla en fast anslutning skall göra det möjligt för slutanvändare att ringa och ta emot lokala, nationella och internationella telefonsamtal, telefax och datakommunikation med en viss lägst angiven datahastighet, som medger ett funktionellt tillträde till Internet. Sådan anslutning skall erbjudas funktionshindrade i samma utsträckning och på likvärdiga villkor som för andra slutanvändare.

Den som enligt första stycket 3 eller 4 förpliktas att tillhandahålla abonnentförteckningar och upplysningstjänster skall behandla erhållen information på ett icke-diskriminerande sätt.

Den som enligt första stycket 5 förpliktas att tillhandahålla telefonautomater skall se till att nödsamtal förmedlas gratis. Med telefonautomat menas en telefon som är tillgänglig för allmänheten och vars användning kan betalas kontant eller med kreditkort, betalkort eller telefonkort.

2 § Den som enligt 1 § har förpliktats att tillhandahålla en viss tjänst skall i tillämplig omfattning

1. avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade telefonräkningar som gäller användning av det allmänna telefont nätet i en fast anslutningspunkt eller därtill hörande allmänt tillgängliga telefonitjänster, om inte abonnenten har begärt att räkningen skall vara ospecificerad, och
2. på begäran av en abonnent avgiftsfritt spärra vissa typer av utgående samtal eller adresser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om uppgifter enligt första stycket.

3 § En förpliktelse enligt 1 § får i tillämplig mån förenas med villkor om skyldighet att

1. tillämpa gemensamma taxor för hela landet eller tillämpa ett visst högsta pris,
2. tillhandahålla möjlighet för konsumenter att på förhand betala för tillträde till det allmänna telefont nätet och för användning av allmänna telefonitjänster, samt
3. tillåta konsumenter att betala för anslutning till det allmänna telefont nätet genom betalningar som är fördelade över tiden.

Villkor enligt första stycket 1 skall göras allmänt tillgängliga.

4 § Den som enligt 1 § har förpliktats att tillhandahålla en viss tjänst får inte erbjuda abonnenter andra tjänster på villkor som innebär att abonnenterna tvingas att betala för något som inte är nödvändigt för den begärda tjänsten.

5 § Den som enligt 1 § har förpliktats att tillhandahålla en viss tjänst skall hålla information om de prestanda som har uppnåtts i tillhandahållandet av tjänsten allmänt tillgänglig, om inte annat följer av bestämmelser om sekretess och annat integritetsskydd.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om information enligt första stycket.

6 § Om den som enligt 1 § har förpliktats att tillhandahålla en viss tjänst inte under en tid av lägst tre månader har uppnått prestandamål som beslutats enligt 1 § andra stycket tillämpas 3 kap. 12, 13 och 16 §§.

Upphandling av tjänster

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta att enskilda och myndigheter skall tillförsäkras tillgång till elektroniska kommunikationstjänster eller nät genom statlig upphandling, om det är särskilt påkallat med hänsyn till kostnaderna för tillhandahållande av tjänsten eller nätet.

Allmänna skyldigheter för operatörer

8 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst skall i tillämplig omfattning

1. se till att tjänsten och det allmänna telefont nätet i de fasta anslutningspunkterna är uthålliga och tillgängliga i händelse av nätsammanbrott av katastrofkaraktär eller annat liknande förhållande,
2. medverka till att nödsamtal utan avbrott kan förmedlas avgiftsfritt för användaren,
3. på villkor som är rättvisa, kostnadsorienterade och icke-diskriminerande tillgodose varje rimlig begäran om att lämna ut abonnentuppgifter som inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag till den som bedriver eller avser att bedriva abonnentupplysning,
4. i den mån det är tekniskt genomförbart, tillhandahålla den som mottar nödsamtal lokaliseringssuppgifter,
5. hantera alla samtal till det europeiska nummerområdet 3883 utan att det skall påverka behovet för annan operatör av allmänt telefont nät att få täckning för kostnaden för förmedling av samtal på sitt nät,
6. se till att slutanvändare från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har tillgång till svenska adresser,

vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart samt den uppringde abonnenten inte av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om i vilken utsträckning och på vilket sätt krav enligt första stycket skall fullgöras.

9 § Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster skall se till att telefonnätet medger att en abonnent kan behålla sitt telefonnummer vid byte av tjänsteleverantör. Om abonnenten begär det, skall telefonnummer som används för sådan tjänst överlämnas till annan för att denne skall tillhandahålla tjänsten. Ett nummer vars sifferstruktur har geografisk betydelse behöver överlämnas endast för tillhandahållande av telefonitjänst inom samma geografiska område (riktnummerområde).

Första stycket gäller inte överlämnande av telefonnummer mellan nät som tillhandahåller tjänster i en fast respektive en mobil anslutningspunkt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om i vilken utsträckning och på vilket sätt kraven enligt första stycket skall fullgöras och får, i enskilda fall, medge undantag från skyldigheten, om det finns särskilda skäl.

10 § Ersättning för att överlämna telefonnummer enligt 9 § får grundas endast på driftskostnaden för överlämnandet.

Den som har överlämnat ett telefonnummer har inte rätt till ersättning för mer än hälften av den driftskostnad som utgörs av ökade trafik kostnader för ett meddelande till telefonnumret. Sådan ersättning får tas ut endast från den som den anropande abonnenten har ingått avtal med om förmedling av meddelandet.

Den som överlämnar telefonnummer har inte rätt till ersättning från abonnenten för överlämnandet.

11 § Den som överlämnar ett telefonnummer enligt 9 § skall till den myndighet som regeringen bestämmer genast lämna de uppgifter som är nödvändiga för dirigerings av meddelande till telefonnumret. Andra uppgifter som kan vara direkt eller indirekt hänförliga till en fysisk person än uppgifter om telefonnummer och om den som tillhandahåller berörda allmänt tillgängliga telefonitjänster får inte lämnas utan samtycke från personen.

Myndigheten får utse någon att i en databas sammanställa sådana uppgifter som avses i första stycket och lämna dem till den som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster, i den mån denne behöver uppgifterna för dirigering av samtal, och andra som myndigheten bestämmer. Den utsedda databasoperatören skall i förhållande till den som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster tillämpa villkor som är konkurrensneutrala och får ta ut den ersättning som är skäligen med hänsyn till kostnaderna.

Bestämmelserna i denna lag gäller i tillämpliga delar för den databasverksamhet som avses i andra stycket.

Särskilda skyldigheter för företag med betydande inflytande på en marknad

12 § Den som enligt 7 kap. 16 § har ett betydande inflytande på marknaden för tillhandahållandet av anslutning till och användning av det allmänna telefonnätet vid en fast anslutningspunkt får i enlighet med 7 kap. 15 § förpliktas att se till att en abonnent har tillgång till tjänster som erbjuds av den som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster som vederbörande bedriver samtrafik med genom

1. att slå en kod för val av operatör för enstaka samtal (prefixval) eller
2. ett stående val (förval) med möjligt för abonnenten att välja bort förvalet vid enstaka telefonsamtal.

Beträffande ersättning för ändring av förval tillämpas 10 § första och tredje stycket.

13 § Den som enligt 7 kap. 16 § har betydande inflytande på en viss slutkundsmarknad får i enlighet med 7 kap. 15 § förpliktas att

1. tillämpa ett visst högsta eller lägsta pris,
2. inte vidta konkurrenshindrande åtgärder,
3. inte göra en tjänst som kan tillhandahållas fristående beroende av att även annan tjänst tillhandahålls,
4. vidta annan lämplig åtgärd,

om åtgärder enligt 12 § eller 4 kap. 3 och 4 §§ är otillräckliga.

14 § Om en marknadsanalys enligt 7 kap. 15 § visar att det inte råder effektiv konkurrens på marknaden för tillhandahållandet av hela eller delar av minimiutbudet av hyrda förbindelser, får den som

enligt 7 kap. 16 § har ett betydande inflytande på marknaden för tillhandahållande av de särskilda komponenterna i minimiutbudet i hela eller delar av landet förpliktas att

1. tillämpa likadana villkor under motsvarande förhållanden för dem som tillhandahåller liknande tjänster och tillhandahålla hyrda förbindelser till andra på samma villkor och med samma kvalitet som de eller deras dotterbolag eller samarbetspartner tillhandahåller för sina egna tjänster,
2. utforma och använda en lämplig kostnadsredovisningsmetod,
3. offentliggöra tekniska egenskaper,
4. offentliggöra taxor, periodiska hyresavgifter och övriga kostnader samt ange om dessa är differentierade,
5. offentliggöra leveransvillkor.

En förpliktelse enligt första stycket får avse endast den som tillhandahåller hyrda förbindelser som överensstämmer med sådana standarder som Europeiska gemenskapernas kommission fastställt och offentliggjort referensnummer till i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

Taxor och leveransvillkor som offentliggjorts enligt första stycket 4 eller 5 får inte ändras utan tillstånd från den myndighet som regeringen bestämmer.

15 § Överträds en skyldighet som beslutats enligt 12 – 14 §§ tillämpas 3 kap. 12, 13 och 16 §§. Istället för att återkalla tillståndet får beslut meddelas att den som åsidosatt skyldighet helt eller delvis skall upphöra med verksamheten.

Särskilda rättigheter för abonnenter m.m.

Om avtal m.m.

16 § Ett avtal mellan en slutanvändare och den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster skall innehålla uppgift om

1. leverantörens namn och adress,
2. de tjänster som tillhandahålls,
3. den kvalitetsnivå som erbjuds,
4. leveranstiden för basanslutningen,
5. de underhållstjänster som erbjuds,
6. detaljerade priser och taxor,

7. hur information om gällande taxor och underhållsavgifter kan erhållas,
8. avtalets löptid,
9. villkoren för förlängning och upphörande av tjänsten,
10. förlängning och uppsägning av avtalet,
11. ersättning om tjänster inte tillhandahålls enligt avtalet och
12. hur ett tvistlösningsförfarande inleds.

17 § Om den som tillhandahåller abonnenter elektroniska kommunikationstjänster vill ändra avtalet skall abonnenten underrättas om ändringen minst en månad innan ändringen träder i kraft. En abonnent som inte godtar de nya villkoren får häva avtalet utan påföljd. I underrättelsen skall abonnenten upplysas om sin rätt att häva avtalet.

18 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst skall avbryta tjänsten, om fordran mot abonnenten överstiger ett av abonnenten angivet belopp och abonnenten inte begär att tjänsten ändå skall tillhandahållas. Att tjänsten avbryts skall inte hindra abonnenten från att ringa nödsamtal eller andra avgiftsfria samtal.

Abbonnten skall i samband med att avtal träffas om tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster informeras om sin rätt enligt första stycket.

En åtgärd enligt första stycket eller en ändring av avtalsvillkor som där avses skall ske utan kostnad för abonnenten.

Insyn och offentliggörande av information

19 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst skall hålla uppgifter om gällande priser, taxor och allmänna villkor för tillträde till och användning av telefonitjänsten allmänt tillgängliga.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om information enligt första stycket.

20 § Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får förpliktas att offentliggöra jämförbar, adekvat och aktuell information om tjänsternas kvalitet till slutanvändarna.

Åtgärder vid utebliven betalning

21 § Om en abonnent underlåter att betala för en telefonitjänst till en fast anslutningspunkt får tillhandahållandet av tjänsten avbrytas först sedan abonnenten uppmanats att betala inom viss skälig tid, med erinran om att tillhandahållandet annars kan komma att avbrytas. Betalas tjänsten inom angiven tid, får tillhandahållandet inte avbrytas.

Om en abonnent vid upprepade tillfällen har betalat för sent, får tillhandahållandet avbrytas omedelbart. Den som tillhandahåller tjänsten skall i sådant fall genast underrätta abonnenten om avbrytandet och under en tid av lägst tio dagar från avbrytandet ge abonnenten möjlighet att ringa nödsamtal och andra avgiftsfria samtal.

Gäller utebliven eller upprepade för sen betalning en viss tjänst skall avbrottet begränsas till den tjänsten, om det är tekniskt möjligt och abonnenten inte tidigare har fått en betalningsuppmaning eller har vilselett tjänsteleverantören.

Telefonistjänster och abonnentupplysning

22 § Den som abonnerar på en allmänt tillgänglig telefonitjänst har rätt

1. att upptas i den allmänt tillgängliga abonnentförteckning som avses i 1 § första stycket 3,
2. till tillgång till sådan upplysningstjänst som avses i 1 § första stycket 4,
3. till tillgång till telefonistjänst.

6 kap. Integritetsskydd

Särskilda definitioner

1 § I detta kapitel avses med

användare: en fysisk person som använder en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst,

elektroniskt meddelande: all information som utbyts eller överförs mellan ett begränsat antal parter genom en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, utom information som överförs som del av sändningar av ljudradio- och TV-program som är riktade till allmänheten via ett elektroniskt kommunikationsnät och

informationen inte kan sättas i samband med den enskilde abonnenten eller användaren av informationen.

Begreppen *behandling* och *samtycke* har i kapitlet samma innebörd som i personuppgiftslagen (1998:204).

Förhållande till annan lag m.m.

2 § I fråga om behandling av personuppgifter vid tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster gäller personuppgiftslagen (1998:204), om inte annat är föreskrivet.

I det allmännas verksamhet skall sekretesslagen (1980:100) tillämpas i stället för 18 – 20 §§.

3 § Bestämmelserna i detta kapitel gäller även till förmån för juridiska personer om annat inte sägs.

Säkerhet

4 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ansvarar för att personuppgifter och integriteten för fysiska och juridiska personer skyddas i nätet. Om det är nödvändigt, skall den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät för sådana tjänster vidta åtgärder för att upprätthålla detta skydd i nätet. Åtgärderna skall vara anpassade till den risk som föreligger med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna.

5 § Om det vid tillhandahållande av en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst föreligger särskild risk för bristande skydd av personuppgifter och integritet, skall den som tillhandahåller tjänsten informera abonnenten om risken. Om tjänstetillhandahållaren inte har att enligt 4 § avhjälpa risken, skall abonnenten informeras om hur och till vilken kostnad risken kan avhjälpas.

Behandling av trafikuppgifter

6 § Trafikuppgifter om abonnenter och användare som behandlas och lagras av den som är anmälningspliktig enligt 2 kap. 1 § skall utplånas eller aidentifieras när de inte längre behövs för att överföra ett elektroniskt meddelande, om de inte får sparas för sådan behandling som anges i andra och tredje stycket eller 11 §.

Trafikuppgifter som krävs för abonnentfakturerings och betalning av avgifter för samtrafik får behandlas till dess att fordran är betald eller preskriberad.

Om den abonnent eller användare som uppgifterna avser har samtyckt till det, får den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst behandla de uppgifter som avses i första stycket för att marknadsföra elektroniska kommunikationstjänster eller för att tillhandahålla andra tjänster där uppgifterna behövs i den utsträckning och under den tid som är nödvändig för tjänsten eller marknadsföringsåtgärden. Ett samtycke kan när som helst återtas.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst skall informera abonnenten eller användaren om vilken typ av trafikuppgifter som behandlas och under hur lång tid uppgifterna behandlas för sådana ändamål som anges i andra och tredje stycket. Informationen skall lämnas innan abonnentens eller användarens samtycke inhämtas.

Trafikuppgifter får endast behandlas av sådana personer som fått i uppdrag av den som bedriver anmälningspliktig verksamhet att sköta fakturerings, trafikstyrning, kundförfrågningar, utredning av bedrägerier, marknadsföring av elektroniska kommunikationstjänster eller tillhandahållande av andra tjänster där uppgifterna behövs. Behandlingen skall begränsas till vad som är nödvändigt för verksamheten.

7 § Bestämmelserna i 6 § gäller inte

1. för en myndighet eller en domstol eller en nämnd som avses i 9 kap. när den behöver tillgång till sådana uppgifter för att lösa tvister om samtrafik och fakturerings,
2. för elektroniska meddelanden som befordras eller har expedierats eller beställts till eller från en viss adress i ett elektroniskt kommunikationsnät som omfattas av beslut om hemlig teleavlyssning eller hemlig teleövervakning.

3. i den utsträckning det är nödvändigt för att förhindra och avslöja obehörig användning av ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst.

Lokaliseringsuppgifter som inte är trafikuppgifter

8 § Om andra lokaliseringsuppgifter än trafikuppgifter kan behandlas för positionsbestämning av terminalutrustningen är den som bedriver anmälningspliktig verksamhet skyldig att se till att sådana uppgifter endast behandlas efter att de har avidentifierats, om inte användaren eller abonnenten gett sitt samtycke till behandlingen. Sådan behandling får endast ske i den utsträckning och för den tid som krävs för tillhandahållandet av en tjänst där uppgifterna behövs. Innan användaren eller abonnenten lämnar sitt samtycke skall den som tillhandahåller tjänsten informera denne om vilken typ av andra lokaliseringsuppgifter än trafikuppgifter som kommer att behandlas, behandlingens syfte och varaktighet samt om uppgifterna kommer att vidarebefordras till tredje part för tillhandahållande av tjänsten. Användaren eller abonnenten skall ha möjlighet att när som helst återkalla sitt samtycke.

En användare eller en abonnent som har lämnat samtycke enligt första stycket skall ha möjlighet att på ett enkelt sätt och kostnadsfritt tillfälligt kunna motsätta sig behandlingen av sådana uppgifter för varje uppkoppling eller för varje överföring av ett elektroniskt meddelande.

Endast sådana personer som handlar på uppdrag av den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst eller den som tillhandahåller en tjänst där uppgifterna behövs får behandla andra lokaliseringsuppgifter än trafikuppgifter i enlighet med första och andra stycket. Sådan behandling skall begränsas till det som är nödvändigt för att tillhandahålla tjänsten.

Ospecificerade räkningar och nummerpresentation

9 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst är skyldig att tillhandahålla en abonnent som begär det en ospecificerad räkning.

10 § Den som tillhandahåller nummerpresentation skall erbjuda

1. den anropande abonnenten eller användaren möjlighet att på ett enkelt sätt och kostnadsfritt förhindra nummerpresentation för varje samtal,
2. den anropade abonnenten möjlighet att på ett enkelt sätt och kostnadsfritt vid rimlig användning av funktionen förhindra nummerpresentationen vid inkommande samtal,
3. om numret visas innan samtalet etableras, erbjuda den anropade abonnenten möjlighet att på ett enkelt sätt avvisa inkommande samtal, om skydd mot nummerpresentationen används av den anropande användaren eller abonnenten.

Om presentationen avser det uppkopplade numret, skall den anropade abonnenten erbjudas möjlighet att på ett enkelt sätt och kostnadsfritt förhindra presentationen av det uppkopplade numret för den anropande användaren.

Vad som föreskrivs i första stycket 1 skall gälla även för samtal till ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Vad som föreskrivs i första stycket 2 och 3 samt andra stycket skall gälla även för inkommande samtal från ett sådant land.

Om nummerpresentation eller presentation av ett anropat nummer erbjuds skall den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster informera allmänheten om detta och om de möjligheter som anges första och andra stycket.

Undantag beträffande nummerpresentation och lokaliseringssuppgifter**11 §** Den som bedriver anmälningspliktig verksamhet skall

1. på begäran av en abonnent temporärt åsidosätta skydd mot nummerpresentation för att kunna identifiera störande samtal; operatören skall lagra sådana uppgifter som identifierar den anropande abonnenten och hålla dem tillgängliga för abonnenten på begäran,
2. på begäran från Polisen eller en regional alarmeringscentral som avses i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler åsidosätta skydd mot nummerpresentation och utan samtycke eller trots vägran från abonnenten eller användaren tillhandahålla sådan organisation lokaliseringssuppgifter vid nödsamtal.

Den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om det sätt på vilket skyldigheter enligt första stycket skall fullgöras.

Automatisk vidarekoppling

12 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst är skyldig att på begäran av en abonnent på ett enkelt sätt och kostnadsfritt tillhandahålla möjlighet att stoppa automatisk vidarekoppling som görs av tredje part till abonnentens terminal.

Abbonentförteckningar

13 § En abonnent som är en fysisk person skall kostnadsfritt få information om ändamålen med en allmänt tillgänglig abonnentförteckning eller en förteckning ur vilken uppgifter kan erhållas genom abonnentupplysning innan personuppgifter om abonnenten tas in i den. Om förteckningen skall finnas i elektronisk form, skall abonnenten informeras om de sökfunktioner som en sådan tjänst möjliggör.

14 § För att behandla personuppgifter om en abonnent som är en fysisk person i en allmänt tillgänglig abonnentförteckning fordras samtycke från honom eller henne. Abonnenten skall ha möjlighet att utan kostnad kontrollera uppgifterna om honom eller henne och få rättelse av felaktiga uppgifter samt att få uppgifter borttagna ur förteckningen så snart det är möjligt.

Förbud mot avlyssning m.m.

15 § Utöver vad som anges i 6, 18 och 21 §§ får inte någon annan än berörda användare ta del av eller på annat sätt behandla uppgifter i ett elektroniskt meddelande eller trafikuppgifter som hör till detta i ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, om användarna inte har samtyckt till behandlingen.

Första stycket utgör inte hinder mot

1. sådan lagring som är automatisk, mellanliggande och tillfällig, om den är nödvändig för överföring av ett elektro-

- niskt meddelande, eller i den utsträckning det är nödvändigt för driften av ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst,
2. att andra får tillgång till innehållet i ett elektroniskt meddelande, om innehållet är allmänt tillgängligt där den överförda informationen sändes ut och det sker endast för att effektivisera den fortsatta överföringen till andra mottagare samt uppgifter om vem som begärt att få informationen utplånas, eller
 3. en sådan inspelning av ett elektroniskt meddelande och trafikuppgifter som hör till detta som sker för att säkra bevis avseende ett avtal eller annan affärshändelse.

16 § Elektroniska kommunikationsnät får användas för att lagra eller få tillgång till information som är lagrad i en abonnents eller användares terminalutrustning endast om abonnenten eller användaren får information om ändamålet med behandlingen och ges tillfälle att hindra sådan behandling. Detta hindrar inte sådan lagring eller åtkomst som behövs för att utföra eller underlätta att överföra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller som är nödvändig för att tillhandahålla en tjänst som användaren eller abonnenten uttryckligen har begärt.

Hemlig teleavlyssning m.m.

17 § Den som tillhandahåller ett allmänt telefonnät eller en allmänt tillgänglig telefonitjänst skall bedriva denna verksamhet så att beslut om hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning kan verkställas och så att verkställandet inte röjs.

Innehållet i och uppgifter om de avlyssnade eller övervakade telemeddelandena skall göras tillgängliga så att informationen enkelt kan tas om hand.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om frågor som avses i första och andra stycket samt får i enskilda fall medge undantag från kravet i första stycket.

Tystnadsplikt

18 § Den som i samband med tillhandahållande av ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst har fått del av eller tillgång till

1. uppgift om abonnemang,
 2. innehållet i ett elektroniskt meddelande, eller
 3. annan uppgift som angår ett särskilt elektroniskt meddelande,
- får inte obehörigen föra vidare eller utnyttja det han fått del av eller tillgång till.

Tystnadsplikt enligt första stycket gäller inte i förhållande till den som har tagit del i utväxlingen av ett elektroniskt meddelande eller som på annat sätt har sänt eller tagit emot ett sådant meddelande.

Tystnadsplikt i fråga om uppgifter som avses i första stycket 1 och 3 gäller inte heller i förhållande till innehavare av ett abonnemang som använts för ett elektroniskt meddelande.

19 § Tystnadsplikt enligt 18 § första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till

1. åtgärden att kvarhålla försändelser enligt 27 kap. 9 § rättegångsbalken och
2. angelägenhet som avser användning av hemlig teleavlyssning eller hemlig teleövervakning enligt 27 kap. 18 eller 19 § rättegångsbalken.

20 § Den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst och därvid har fått del av eller tillgång till uppgift som avses i 18 § första stycket skall på begäran lämna

1. uppgift som avses i 18 § första stycket 1 till en myndighet som i ett särskilt fall behöver en sådan uppgift för delgivning enligt delgivningslagen (1970:428), om myndigheten finner att det kan antas att den som söks för delgivning håller sig undan eller att det annars finns synnerliga skäl,
2. uppgift som avses i 18 § första stycket 1 och som angår misstanke om brott till åklagarmyndighet, polismyndighet eller någon annan myndighet som skall ingripa mot brottet, om fängelse är föreskrivet för brottet och detta enligt myndighetens bedömning kan föranleda annan påföljd än böter,

3. uppgift som avses i 18 § första stycket 3 och som angår misstanke om brott till åklagarmyndighet, polismyndighet eller någon annan myndighet som skall ingripa mot brottet, om det för brottet inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år,
4. uppgift som avses i 18 § första stycket 1 till en kronofogde-myndighet som behöver uppgiften i exekutiv verksamhet, om myndigheten finner att uppgiften är av väsentlig betydelse för handläggningen av ett ärende,
5. uppgift som avses i 18 § första stycket 1 till en skatte-myndighet som behöver uppgiften i verksamhet som avser kontroll av skatt eller avgift eller i utredning om rätt folkbokföringsort enligt folkbokföringslagen (1991:481), om myndigheten finner att uppgiften är av väsentlig betydelse för handläggningen av ett ärende,
6. uppgift som avses i 18 § första stycket 1 till polismyndighet, om myndigheten finner att uppgiften behövs i samband med underrättelse, efterforskning eller identifiering vid olyckor eller dödsfall eller för att myndigheten skall kunna fullgöra uppgift som avses i 12 § polislagen (1984:387),
7. uppgift som avses i 18 § första stycket 1 till polismyndighet eller åklagarmyndighet, om myndigheten finner att uppgiften behövs i ett särskilt fall för att myndigheten skall kunna fullgöra underrättelseskyldighet enligt 33 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare,
8. uppgift som avses i 18 § första stycket 1 och 3 till regional alarmeringscentral som avses i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler.

21 § Den som i annat fall än som avses i 6 och 15 §§ i radiomottagare har avlyssnat eller på annat sätt med användande av sådan mottagare fått tillgång till ett radiobefordrat elektroniskt meddelande som inte är avsett för honom eller henne själv eller för allmänheten får inte obehörigen föra det vidare.

Närmare föreskrifter

22 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i fråga om behandling av personuppgifter för elektronisk kommunikation meddela närmare föreskrifter om

1. vilka uppgifter som får behandlas enligt 6 § andra och tredje stycket,
2. de krav som skall ställas på en allmänt tillgänglig telefonitjänst som medger identifiering av det anropande eller anropade telefonnumret eller vidarekoppling, och
3. uppgifter om abonnemang i allmänt tillgängliga abonnentförteckningar.

7 kap. Prövning av ärenden m.m.

Allmänna bestämmelser

1 § Den myndighet som regeringen bestämmer skall mottaga anmälan, pröva ansökningar, besluta om skyldigheter och i övrigt pröva frågor och handlägga ärenden samt utöva tillsyn enligt denna lag eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av lagen. I fråga om prövning av mål om straff eller förverkande enligt 10 kap. gäller dock vad som är föreskrivet om brottmål i allmänhet.

Om tvistlösning mellan enskilda finns bestämmelser i 9 kap. Att en tvist hänskjutits till prövning av en särskild nämnd hindrar inte myndigheten från att ålägga part skyldigheter eller i övrigt fatta beslut i enlighet med denna lag.

2 § Åtgärder som vidtas med stöd av denna lag får inte vara mer ingripande än som krävs för att tillgodose de intressen som anges i 1 kap. 1 §.

3 § Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen är skyldig att på begäran tillhandhålla en myndighet upplysningar och handlingar som behövs för

1. systematisk kontroll eller kontroll i enskilda fall av att skyldigheter eller villkor har uppfyllts avseende
 - a) betalning av avgift eller ersättning enligt 22 – 23 §§,
 - b) skyldigheter som avses i 4 kap. 3 och 4 §§, 5 kap. 12 – 14 §§ samt 7 – 8 §§ lagen (1998:31) om standarder för sändning av TV-signaler,
2. kontroll i varje enskilt fall av att de allmänna skyldigheter som gäller för anmälningspliktig verksamhet är uppfyllda,
3. förfaranden för eller bedömning av framställningar om beviljande av tillstånd enligt 3 kap. 1 och 22 §§,

4. offentliggörande av jämförande kvalitets- och prisöversikter över tjänster till gagn för konsumenterna enligt 5 kap.,
5. klart definierade statistiska ändamål,
6. marknadsanalys enligt 15 §.

Uppgifter som avses i första stycket 1 – 2 och 4 – 6 får inte begäras in före ett marknadstillträde eller som villkor för detta.

4 § Den information som överlämnas till myndigheten enligt bestämmelserna i denna lag får göras tillgänglig för andra behöriga myndigheter inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte annat följer av bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt.

Särskilda handläggningstider

5 § Ärenden som angår verksamhet som avses i 1 kap. 1 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen skall handläggas skyndsamt. I övrigt får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om särskild handläggning av vissa ärenden.

6 § I ärende om tillstånd att använda radiosändare skall beslut meddelas inom sex veckor efter det att ansökan kom in till myndigheten eller, vid förfaranden med allmän inbjudan till ansökan, senast åtta månader därefter, om det är nödvändigt för handläggningen av ärendet.

Handläggningstider enligt första stycket gäller inte om annat följer av bestämmelser i internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till om användning av radiofrekvenser och satellitsamordning.

7 § I ärende om tillstånd att använda adress för elektronisk kommunikation skall beslut meddelas inom tre veckor från det att ansökan kom in till myndigheten, eller, vid förfarande med allmän inbjudan till ansökan, senast tre veckor därefter, om det är nödvändigt för handläggningen av ärendet.

Förfaranden för samråd

8 § I ärende om ändring av tillstånd eller villkor för att använda radiosändare eller adress för elektronisk kommunikation skall berörda parter och andra som kan ha intresse i saken ges skälig tid att yttra sig innan beslut fattas, dock minst fyra veckor om det inte finns särskilda skäl mot det.

9 § I frågor som rör slutanvändar- och konsumenträttigheter avseende allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster skall berörda parter och intresseorganisationer ges tillfälle att yttra sig, om det kan ske utan olägenhet.

10 § När en myndighet avser att meddela beslut enligt 3 kap. 7 § eller vidta en åtgärd som har betydande inverkan på en enligt 14 § bestämd marknad, skall den upprätta ett förslag till åtgärd och ge berörda parter tillfälle att yttra sig inom skälig tid.

Första stycket gäller inte tvist som har hänskjutits till myndighetsprövning enligt 9 kap. 9 §.

11 § Om ett beslut enligt 4 kap. 3 eller 4 § skulle kunna påverka handeln mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, skall ett motiverat förslag till beslut tillställas behöriga myndigheter i övriga stater och Europeiska gemenskapernas kommission.

Underrättelse till kommissionen enligt första stycket skall även lämnas om en myndighet i enlighet med internationella avtal avser att införa, ändra eller upphäva en skyldighet som beslutats enligt denna lag.

Beslut som avses i första eller andra stycket får meddelas tidigast en månad efter det att underrättelse har skett.

12 § Om det behövs för att säkerställa konkurrensen på en enligt 14 § bestämd marknad eller för att skydda användarnas intressen, och ett beslut om åtgärd inte kan uppskjutas, får beslut omedelbart meddelas att gälla i högst sex månader. I sådant fall skall behöriga myndigheter och kommissionen utan dröjsmål underrättas om beslutet och skälen för detta.

Ett beslut om en åtgärd enligt första stycket får inte förlängas utan iakttagande av samrådsskyldigheten i 10 och 11 §§.

13 § Resultatet av ett samrådsförfarande enligt 8 – 11 §§ skall göras allmänt tillgängligt, utom såvitt avser uppgifter om affärshemligheter för vilka sekretess eller tystnadsplikt gäller enligt lag.

Särskilt om prövningen av vilka företag som har betydande inflytande på en marknad

14 § Årligen skall fastställas vilka produkt- och tjänstemarknader, särskilt geografiska marknader, som har sådana särdrag att det kan vara motiverat att införa skyldigheter enligt denna lag. Därvid skall Europeiska gemenskapernas kommissions rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader samt riktlinjer för marknadsanalys och bedömning av ett företags betydande inflytande på marknaden beaktas.

Vid prövning enligt första stycket har 10 och 11 §§ motsvarande tillämpning.

Om den marknad som skall fastställas avviker från Europeiska gemenskapernas kommissions rekommendation skall dock den tid som anges i 11 § tredje stycket vara tre månader.

Om Europeiska gemenskapernas kommission inte godtar förslaget, får beslutet inte meddelas.

15 § De relevanta marknader som har bestämts enligt 14 § skall fortlöpande analyseras. Beträffande varje marknad skall fastställas om det råder effektiv konkurrens.

Om det vid en bedömning enligt första stycket konstateras att det inte råder effektiv konkurrens på en bestämd marknad, skall företag med betydande inflytande på den marknaden identifieras och beslut meddelas om skyldigheter enligt 4 kap. 4 § och 5 kap. 12 – 14 §§.

Om det vid en bedömning enligt första stycket konstateras att det råder effektiv konkurrens på en bestämd marknad, skall skyldigheter som har beslutats med stöd av 4 kap. 4 § och 5 kap. 12 – 14 §§ upphävas. Tidpunkten för upphävande av en skyldighet skall bestämmas med hänsyn till berörda parter intressen.

För marknader som fastställs enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) artikel 15.4 och som omfattar gemenskapen eller en betydande del därav skall åtgärder enligt första –

tredje stycket beslutas gemensamt med berörda länders ansvariga myndigheter.

Beslut enligt andra och tredje stycket skall föregås av samråd enligt vad som sägs i 10 och 11 §§. Om Europeiska gemenskapernas kommission inte godtar förslaget, får ett sådant beslut inte meddelas.

16 § Ett företag skall anses ha ett betydande inflytande på en viss marknad om det, antingen enskilt eller tillsammans med andra, har en ställning av sådan ekonomisk styrka att det i betydande omfattning kan uppträda oberoende av sina konkurrenter, sina kunder och i sista hand av konsumenterna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om riktlinjer och underlag för bedömning enligt första stycket.

Omprövning

17 § Skyldigheter och villkor som har beslutats enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen skall ändras eller upphävas, om ändamålet med åtgärden inte längre kvarstår. Ett beslut om förpliktelse enligt 4 eller 5 kap. skall alltid omprövas inom två år från det att beslutet vann laga kraft.

Tidpunkten för en ändring eller ett upphävande av en skyldighet eller ett villkor skall bestämmas med hänsyn till berörda parter intressen.

Överklagande

18 § Beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.

Följande beslut får inte överklagas:

1. ett beslut enligt 3 kap. 7 §,
2. ett beslut i en fråga som avses i 3 kap. 11 § tredje stycket,
3. ett beslut i en fråga som avses i 3 kap. 25 § första stycket, samt
4. ett beslut enligt 5 kap. 7 §.

19 § Beslut i en fråga som avses i 14 §, 15 § första stycket och 16 § får inte överklagas. Överklagas ett beslut att införa, upphäva eller ändra en skyldighet som anges i 15 § andra och tredje stycket, får dock klaganden eller motparten begära att ett beslut enligt första meningen ändå skall prövas.

20 § Ett beslut som innefattar endast förberedelse till senare beslut får överklagas endast i samband med överklagande av det senare beslutet. Beslutet får dock överklagas särskilt på den grund att ärendet onödigt uppehålls genom beslutet.

21 § Beslut enligt denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen gäller omedelbart, om inte annat har bestämts.

Avgifter m.m.

22 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva om skyldighet att betala avgift för myndighetens verksamhet enligt denna lag för den som

1. bedriver verksamhet som är anmäld enligt 2 kap. 1 §,
2. anmäler sådan verksamhet,
3. ansöker om tillstånd enligt 3 kap. 1 eller 22 § eller innehar sådant tillstånd,
4. ansökan om medgivande enligt 3 kap. 29 §.

23 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för den som bedriver verksamhet som är anmäld enligt 2 kap. 1 § att betala avgift för finansiering av beredskapsåtgärder rörande elektronisk kommunikation.

Verkställighet

24 § En myndighet har rätt att få verkställighet hos kronofogdemyndigheten av beslut som avser åtgärder enligt denna lag. Därvid gäller bestämmelserna i utsökningsbalken om sådan verkställighet som avses i 16 kap. 10 § den balken.

8 kap. Tillsyn

Allmänna bestämmelser

1 § Tillsynen skall säkerställa att ändamålet med lagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen tillgodoses.

Tillsynsmyndigheten skall i detta syfte kontrollera efterlevnaden av lagen och de föreskrifter och skyldigheter som har meddelats med stöd av lagen och vidta de åtgärder som behövs för att lagens mål skall uppfyllas.

Kontroll av uppgifter som hålls tillgängliga enligt 5 kap. 5 § får ske på operatörens bekostnad.

2 § Tillsynsmyndigheten har rätt att, utöver vad som i övrigt är föreskrivet, för tillsynen få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder, där verksamhet som omfattas av denna lag bedrivs.

3 § Information som enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen skall hållas allmänt tillgänglig skall, utan hinder av vad som sägs i 7 kap. 3 § första stycket, utan anmodan tillställas tillsynsmyndigheten.

4 § Tillsynsmyndigheten skall övervaka utvecklingen av och nivån på taxor för slutkunder när det gäller tjänster som avses i 5 kap. 1 §.

Förelägganden och förbud

5 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för efterlevnaden av denna lag eller av skyldigheter, villkor eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Beslut om föreläggande eller förbud får förenas med vite, om inte annat är föreskrivet.

9 kap. Tvistlösning mellan enskilda

Nämndprövning

1 § Tvist mellan enskilda i anledning av denna lag eller skyldigheter, villkor eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, får av parterna gemensamt hänskjutas till avgörande av en särskild nämnd.

2 § Nämnden skall bestå av ordförande och, om inte parterna bestämmer annat, två andra ledamöter.

Parterna väljer gemensamt en av de enligt 3 § förordnade personerna som ordförande. Övriga ledamöter väljs till lika antal av vardera parten.

3 § Regeringen förordnar för tre år i sänder minst fem personer att tjänstgöra som ordförande i nämnden. Under treårsperioden får vid behov ytterligare personer förordnas för återstående del av perioden.

4 § Förfarandet vid nämnden inleds när parterna gemensamt väljer ordförande.

5 § De frågor som har lämnats till nämnden avgörs genom beslut. Om parterna förlikas får nämnden på parternas begäran stadfästa förlikningen genom beslut.

Återkallar en av parterna eller parterna gemensamt ett yrkande, skall nämnden avskriva tvisten i denna del.

6 § Nämndens beslut får inte överklagas. Beslut får verkställas såsom skiljedom.

7 § Utöver vad som angetts i 1 – 6 §§ gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 7 – 11, 14, 16 – 18, 21 – 26, 29 – 35 och 37 – 44 §§ lagen (1999:116) om skiljeförfarande.

8 § En tvist som hänskjutits till nämnden för avgörande får inte prövas av allmän domstol.

Myndighetsprövning

9 § Uppkommer det tvist mellan enskilda i anledning av ett beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av den myndighet som har fattat beslutet.

Myndigheten skall så snart som möjligt besluta i de frågor som tvisten gäller. Beslutet skall meddelas senast inom fyra månader från det att begäran kom in till myndigheten, om längre tid inte är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

10 § Om det med hänsyn till tvistens beskaffenhet är lämpligare, får myndigheten i stället för att ta upp tvist till prövning hänskjuta tvisten för medling. Parterna skall i sådant fall beredas tillfälle att till myndigheten komma in med förslag om lämplig person att vara medlare. Kan parterna inte enas om lämplig person, skall myndigheten utse medlare bland de personer som avses i 3 §.

Har medling pågått i fyra månader eller avbrutits dessförinnan utan att parterna kommit överens, skall myndigheten på ny ansöka av någon av parterna pröva tvisten enligt vad som anges i 9 §.

11 § Parterna skall solidariskt betala skälig ersättning till medlare för arbete och utlägg.

12 § Om en tvist som hänskjutits till myndighet enligt 9 § rör part i annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet skall myndigheten vid handläggning av ärendet samråda med behörig myndighet i den staten.

10 kap. Straff, skadestånd m.m.

Straff

1 § Den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. använder radiosändare utan tillstånd där sådant tillstånd krävs enligt denna lag eller använder radiosändare i strid med ett villkor som har bestämts vid meddelandet av tillstånd, eller
2. bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 3 kap. 18 § andra stycket,

döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

2 § Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot den tystnadsplikt som föreskrivs i 4 kap. 2 §, 6 kap. 18, 19 eller 21 § eller mot förbud enligt 6 kap. 15 eller 16 § döms till böter, om ansvar för brottet inte är stadgat i brottsbalken. I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Förverkande

3 § Radiosändare eller elektriska anläggningar som har varit föremål för brott enligt 1 § 2 kan förklaras förverkade. Bestämmelserna i 36 kap. brottsbalken skall därvid tillämpas.

Utdömmande av vite

4 § Har någon ålagts att betala konkurrensskadeavgift enligt 26 § konkurrenslagen (1993:20) eller dömts att betala vite enligt 59 § samma lag, får vite enligt denna lag inte dömas ut för samma förfarande.

Skadestånd, inlösen m.m.

5 § En operatör av allmänna elektroniska kommunikationsnät skall ersätta en abonnent eller användare för skada och kränkning av den personliga integriteten som orsakats av en behandling av personuppgifter i strid med denna lag. Ersättningsskyldigheten kan i den utsträckning det är skäligt jämkas, om operatören visar att felet inte berodde på denne.

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 25 juli 2003.
2. Genom lagen upphävs
 - a) telelagen (1993:597),
 - b) lagen (1993:599) om radiokommunikation.

3. Om det i en lag eller någon annan författning hänvisas till bestämmelser som har ersatts genom bestämmelser i denna lag, skall i stället de nya bestämmelserna tillämpas.

4. De nationella nummerplaner som fastställts med stöd av telelagen (1993:597) och som gäller vid lagens ikraftträdande, skall anses meddelade för elektroniska kommunikationsnät med stöd av motsvarande bestämmelser i denna lag.

5. Beslut avseende tillstånd, tillståndsvillkor, undantag från tillståndsplikt, ändringar av frekvenstilldelning, förelägganden, förbud och andra åtgärder skall fortsätta att gälla, om de har meddelats enligt bestämmelser i en lag som anges i punkt 2 eller motsvarande bestämmelser i äldre lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av sådana bestämmelser. Besluten skall anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i denna lag eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, om det inte följer något annat av lagen eller föreskrifterna.

Den myndighet som regeringen bestämmer skall så snart som möjligt i enlighet med 7 kap. 15 § ompröva skyldigheter som meddelats genom beslut som avses i första stycket.

Första stycket gäller inte tillstånd enligt 7 § telelagen (1993:597). Den som har ett sådant tillstånd som gäller vid lagens ikraftträdande skall anses anmäld i enlighet med vad som föreskrivs i 2 kap. 1 § denna lag.

Anmälningar som gjorts enligt 5 § telelagen (1993:597) och som gäller vid lagens ikraftträdande skall fortsätta att gälla och skall anses ha skett med stöd av 2 kap. 1 § denna lag.

6. Skyldigheter som gäller enligt 19 – 21, 23 första stycket 5, 23 a, 23 b, 24, 26, 28, 29, 32 – 36 §§ telelagen (1993:597) eller föreskrifter som meddelats med stöd av 22 § samma lag, skall gälla till dess att den myndighet som regeringen bestämmer fattat beslut enligt 7 kap. 15 § denna lag.

7. Operatörer av fasta allmänna telefontjänster som har utsetts som företag med ett betydande inflytande på marknaden när det gäller att tillhandahålla fasta allmänna telefontjänster och tjänster enligt

- a) bilaga I avsnitt 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/33/EG av den 30 juni 1997 om samtrafik inom telekommunikation i syfte att säkerställa samhällsomfattande tjänster

och samverkan genom tillämpning av principerna om tillhandahållande av öppna nät eller

- b) Europaparlamentets och rådets direktiv 98/10/EG av den 26 februari 1998 om tillhandahållande av öppna nätverk (ONP) för taltelefoni och samhällsomfattande tjänster för telekommunikation i en konkurrensutsatt miljö,

skall även i fortsättningen betraktas som anmälda operatörer i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2887/2000 av den 18 december 2000 om tillträde till accessnät till dess att det förfarande för analys av marknaden som anges i 7 kap. 15 § har avslutats. Därefter skall de inte längre betraktas som anmälda operatörer i enlighet med förordningen.

8. Ärenden som före denna lags ikraftträdande har inletts hos en myndighet skall handläggas enligt bestämmelserna i denna lag, om inte annat följer av andra stycket.

Har vid denna lags ikraftträdande på parts begäran inletts medling enligt 58 eller 59 § telelagen skall medlingen slutföras enligt äldre bestämmelser.

9. Sådana personuppgifter rörande en abonnent av fasta allmänt tillgängliga telefonitjänster, som har införts i en allmänt tillgänglig abonnentförteckning före det att denna lag trätt i kraft, får stå kvar i abonnentförteckningen om inte abonnenten meddelar annat efter att ha fått fullständig information i enlighet med 6 kap. 13 §.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:31) om standarder för sändning av TV-signaler

Härigenom föreskrivs

dels att rubriken till lagen (1998:31) om standarder för sändning av TV-signaler och 1 - 3, 6 - 8 och 15 §§ skall ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 5 § skall lyda "Utrustning och tjänster för villkorad tillgång till digitala ljudradio- eller TV-tjänster",

dels att 9 och 10 §§ upphävs.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lagen (1998:31) om standarder för sändning av TV-signaler

Lagen (1998:31) om standarder för sändning av radio- och TV-signaler

1 §

Denna lag genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 95/47/EG av den 24 oktober 1995 om tillämpning av standarder för sändning av televisionssignaler.

Denna lag genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv), 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) och 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och

användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster), i de delar de avser bestämmelser om tillämpning av standarder för sändning av ljudradio- och televisionssignaler.

2 §

I lagen finns bestämmelser om standarder för TV-tjänster som sänds i bredbildsformat, har hög upplösning eller använder digitala sändningssystem.

I lagen finns bestämmelser om standarder för TV-tjänster som sänds i bredbildsformat, har hög upplösning eller använder digitala sändningssystem *samt om system för villkorad tillgång till digitala ljudradio- och televisionssändningar till allmänheten.*

3 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att det vid sändning av TV-program till allmänheten skall användas vissa sändningsstandarder. Föreskrifterna får gälla sändningar som görs i bredbildsformat med 625 linjer, har hög upplösning eller är helt digitala. Föreskrifterna får gälla oavsett om det rör sig om sändning genom tråd, över satellit eller från sändare på jordytan.

Om TV-tjänster i bredbildsformatet 16:9 tas emot och sänds vidare i kabelnät, skall de sändas vidare *åtminstone* i detta format. Detta gäller dock inte

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att det vid sändning av TV-tjänster *och* program till allmänheten skall användas vissa sändningsstandarder. Föreskrifterna får gälla sändningar som görs i bredbildsformat med 625 linjer, har hög upplösning eller är helt digitala. Föreskrifterna får gälla oavsett om det rör sig om sändning genom tråd, över satellit eller från sändare på jordytan.

Om TV-tjänster *och program* i bredbildsformatet 16:9 tas emot och sänds vidare i *allmänna elektroniska kommunikationsnät som inrättats för distribution av*

för sådana kabelnät som från en huvudcentral betjänar färre än 2 000 bostäder.

digitala televisionstjänster, skall de sändas vidare i detta format.

Utrustning och tjänster för villkorad tillgång till TV-tjänster

Utrustning och tjänster för villkorad tillgång till *digitala ljudradio- eller TV-tjänster*

6 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de föreskrifter med avseende på den tekniska funktionsförmågan som behövs för att digitala TV-tjänster som använder system för villkorad tillgång skall kunna överföras i kabelnät.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de föreskrifter med avseende på den tekniska funktionsförmågan som behövs för att digitala *ljudradio- och TV-tjänster* som använder system för villkorad tillgång skall kunna överföras i *nät för elektronisk kommunikation*.

7 §

Den som framställer och marknadsför tjänster för villkorad tillgång till digitala TV-tjänster skall på likvärdiga och rimliga villkor erbjuda alla programföretag sådana tekniska tjänster att programföretagens sändningar kan tas emot av den publik som har rätt att använda avkodare. Dessa tjänster skall erbjudas under förutsättning att den som framställer och marknadsför tjänsterna också förvaltar avkodaren.

Den som driver system för villkorad tillgång, oavsett överföringssätt, och som tillhandahåller tjänster som avser tillträde till digitala ljudradio- och televisionstjänster och vars tillträdes-tjänster programföretag är beroende av för att nå varje grupp av potentiella tittare eller lyssnare skall på skäliga, rimliga och icke-diskriminerande villkor erbjuda alla programföretag de tekniska tjänster som möjliggör att programföretagens digitalt överförda sändningar kan tas emot av tittare eller lyssnare som getts tillgång till dessa tjänster med hjälp av avkodare som administreras av tjänsteoperatörerna. Den som

driver system för villkorad tillgång skall föra separata räkenskaper för den verksamhet som gäller deras roll som leverantörer av system för villkorad tillgång.

8 §

När innehavaren av en immaterialrättighet till ett system för villkorad tillgång till digitala TV-tjänster upplåter licenser till licenstagare för tillverkning av systemet, skall licenserna upplåtas på likvärdiga och rimliga villkor. Det som gäller för ett system för villkorad tillgång till digitala TV-tjänster gäller också för en produkt för villkorad tillgång till samma tjänster.

Innehavaren av rättigheten får vid upplåtelse av licenser för tillverkning inte ställa villkor som förbjuder, avråder från eller motverkar att en och samma produkt innehåller

1. ett standardiserat gränssnitt som möjliggör anslutning av flera andra tillgångssystem, eller
2. särskild utrustning för ett annat tillgångssystem.

När innehavaren av en *immateriell rättighet* till ett system för villkorad tillgång till digitala *ljudradio- eller* TV-tjänster upplåter licenser till licenstagare för tillverkning av systemet, skall licenserna upplåtas på *skäliga, rimliga och icke-diskriminerande* villkor. Det som gäller för ett system för villkorad tillgång till digitala *ljudradio- eller* TV-tjänster gäller också för en produkt för villkorad tillgång till samma tjänster.

Innehavaren av rättigheten får vid upplåtelse av licenser för tillverkning inte ställa villkor som förbjuder, *hindrar* eller motverkar att en och samma produkt innehåller

1. ett standardiserat gränssnitt som möjliggör anslutning av flera andra tillgångssystem, eller
2. särskild utrustning för ett annat tillgångssystem.

9 §

Verksamhet där någon erbjuder tjänster för villkorad tillgång till digitala TV-tjänster skall ekonomiskt redovisas skilt från annan verksamhet.

10 §

Ett programföretag som marknadsför en digital betal-TV-tjänst skall tillhandahålla en prislista som också anger, om priset för tjänsten inbegriper tilläggsutrustning eller ej.

15 §

Om en näringsidkare bryter mot någon av bestämmelserna i 3 § andra stycket, 5 § första stycket, 7, 8 eller 9 § eller mot föreskrifter som meddelats med stöd av 3 § första stycket, 4 §, 5 § andra stycket eller 6 § får tillsynsmyndigheten förelägga näringsidkaren att följa bestämmelsen. Detsamma skall gälla om ett programföretag bryter mot 10 §. Sådana förelägganden får förenas med vite.

Innan tillsynsmyndigheten beslutar om ett sådant föreläggande med anledning av en överträdelse av 7 eller 8 § skall den samråda med Konkurrensverket.

Om en näringsidkare bryter mot någon av bestämmelserna i 3 § andra stycket, 5 § första stycket, 7 eller 8 § eller mot föreskrifter som meddelats med stöd av 3 § första stycket, 4 §, 5 § andra stycket eller 6 § får tillsynsmyndigheten förelägga näringsidkaren att följa bestämmelsen. Sådana förelägganden får förenas med vite.

Innan tillsynsmyndigheten beslutar om ett sådant föreläggande med anledning av en överträdelse av 7 eller 8 § skall den samråda med Konkurrensverket.

Övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 25 juli 2003.

3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:32) om standarder för sändning av TV- signaler

Härigenom föreskrivs att rubriken till förordningen (1998:32) om standarder för sändning av TV-signaler och 1- 3 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Förordningen (1998:32) om standarder för sändning av TV-signaler

Föreslagen lydelse

Förordningen (1998:32) om standarder för sändning av *radio- och* TV-signaler

1 §

Denna förordning innehåller närmare föreskrifter enligt lagen (1998:31) om standarder för sändning av TV-signaler.

Denna förordning innehåller närmare föreskrifter enligt lagen (1998:31) om standarder för sändning av *radio- och* TV-signaler.

2 §

Radio- och TV-verket får meddela föreskrifter om

1. användning av vissa sändningsstandarder med stöd av 3 § första stycket lagen (1998:31) om standarder för sändning av TV-signaler,
2. viss utrustning för TV-mottagare med stöd av 4 § i lagen,
3. utrustning för villkorad tillgång till digitala TV-tjänster

Radio- och TV-verket får meddela föreskrifter om

1. användning av vissa sändningsstandarder med stöd av 3 § första stycket lagen (1998:31) om standarder för sändning av *radio- och* TV-signaler,
2. viss utrustning för TV-mottagare med stöd av 4 § i lagen,
3. utrustning för villkorad till-

- med stöd av 5 § andra stycket i lagen,
4. den tekniska funktionsförmågan hos system för villkorad tillgång till digitala TV-tjänster med stöd av 6 § i lagen, och
 5. kostnader för provtagning och undersökning av prover med stöd av 14 § i lagen.

Radio- och TV-verket får också meddela föreskrifter för verkställighet av lagen (1998:31) om standarder för sändning av TV-signaler.

- gång till digitala TV-tjänster med stöd av 5 § andra stycket i lagen,
4. den tekniska funktionsförmågan hos system för villkorad tillgång till digitala *ljudradio eller* TV-tjänster med stöd av 6 § i lagen, och
 5. kostnader för provtagning och undersökning av prover med stöd av 14 § i lagen.

Radio- och TV-verket får också meddela föreskrifter för verkställighet av lagen (1998:31) om standarder för sändning av *radio- och* TV-signaler.

3 §

Konsumentverket skall utöva tillsyn över efterlevnaden av 5 § första stycket *och* 10 § lagen (1998:31) om standarder för sändning av TV-signaler samt av de föreskrifter som meddelats med stöd av 4 § och 5 § andra stycket i lagen.

Radio- och TV-verket skall utöva tillsyn över efterlevnaden av övriga föreskrifter i lagen och de övriga föreskrifter som meddelats med stöd av denna.

Konsumentverket skall utöva tillsyn över efterlevnaden av 5 § första stycket i lagen om standarder för sändning av *radio- och* TV-signaler samt av de föreskrifter som meddelats med stöd av 4 § och 5 § andra stycket i lagen.

Radio- och TV-verket skall utöva tillsyn över efterlevnaden av övriga föreskrifter i lagen och de övriga föreskrifter som meddelats med stöd av denna.

Denna förordning träder i kraft den 25 juli 2003.

Uppdraget och dess genomförande

Uppdraget

Utredningens direktiv fastställdes genom beslut vid regeringssammanträde den 19 april 2001 och finns i sin helhet återgivna i bilaga 1.

Enligt direktiven omfattar uppdraget att genomföra en fullständig översyn av telelagen (1993:597) och lagen om radiokommunikation (1993:599) samt de nu gällande politiska målen för teleområdet. Utgångspunkten för översynen skall i huvudsak vara de EG-direktiv och de EG-beslut för området elektronisk kommunikation som antagits som en följd av 1999 års kommunikationsöversyn. I den mån radio- och TV-lagen (1996:844) påverkas skall även denna lag bli föremål för översyn.

Uppdraget innefattar även att lämna förslag till hur EG-rättsakterna skall genomföras i svensk lagstiftning. I det sammanhanget skall det även göras en kartläggning och analys av övrig lagstiftning inom området för elektronisk kommunikation samt överväganden om det finns behov av en samordning av lagstiftningen. Utredningen skall lämna förslag till erforderliga förändringar med inriktning på en samlad lagstiftning.

När det gäller de telepolitiska målen omfattar uppdraget en bedömning av om dessa är ändamålsenliga mot bakgrund av den marknadsmässiga och tekniska utvecklingen samt den lagstiftning som föreslås. Utgångspunkten är att en samordning skall ske mellan å ena sidan dessa mål och å andra sidan det IT-politiska målet. Vidare skall vi ange hur målen kan uppnås och särskilt beskriva statens roll i förhållande till marknaden. En analys skall också göras av hur de mediepolitiska målen kan uppnås med beaktande av det nya EG-rättsliga regelverket. Någon översyn av de mediepolitiska målen skall dock inte ske.

En annan del av uppdraget är att beskriva den nuvarande myndighetsstrukturen på området och de samarbetsformer som finns

mellan myndigheterna samt föreslå de förändringar i organisationen som är påkallade.

Slutligen innefattar uppdraget att lämna de författningsförslag som är nödvändiga för att möjliggöra statlig tillsyn av de principer för administration av nationella toppdomäner för adressering på Internet som utarbetats av den mellanstatliga rådgivande kommittén (GAC).

Uppdragets genomförande

Utredningens arbete inleddes den 1 september 2001, från vilken dag experter och sekreterare förordnades att ingå i utredningen.

Vid denna tidpunkt var bedömningen att det nya EG-rättsliga regelverket skulle träda i kraft kring årsskiftet 2001/2002, med en implementeringstid om 15 månader. För att ge rimlig tid åt att inhämta yttranden från remissinstanser, att färdigställa en proposition och riksdagsbehandling inriktades utredningens arbete på att lämna förslag om en samlad lagstiftning på området för elektronisk kommunikation i ett delbetänkande senast den 1 juni 2002.

Arbetet inom EU med ett nytt regelverk fördröjdes och först den 24 april 2002 antogs ett ramdirektiv, tre särdirektiv, om auktorisation, tillträde och samtrafik samt samhällsomfattande tjänster, och ett beslut om radiospektrum. Något beslut om antagande av direktivet om behandling av personuppgifter och integritetsskydd har ännu inte fattats inom EU.

Förseningen med behandlingen av direktiven inom EU medförde endast en smärre justering av utredningens tidsplan: tidpunkten för delbetänkandet flyttades fram till den 8 juli.

Utredningens arbete har i enlighet med dessa överväganden och direktivens innehåll omfattat följande frågor.

Vi har undersökt och analyserat den verksamhet som bedrivs inom det nya område som vuxit fram som en följd av bl.a. konvergensutvecklingen och Internet samt den tekniska och ekonomiska utveckling som ägt rum under de senaste åren.

Vi har kartlagt gällande rätt inom området, med särskild inriktning på bl.a. gränsdragningen mellan å ena sidan sektorsspecifik lagstiftning och å andra sidan den generella konkurrensrätten. Vi har löpande följt behandlingen i rådet och Europaparlamentet av ramdirektivet och särdirektiven och analyserat konsekvenserna för den nationella lagstiftningen. Särskild uppmärksamhet har ägnats

det nya regelverkets tillämpning på IP-baserad elektronisk kommunikation.

Vidare har vi analyserat de telepolitiska målen och de syften som ligger till grund för lagen om radiokommunikation. Vi har bedömt målens och syftenas ändamålsenlighet mot bakgrund av den tekniska och marknadsmässiga utvecklingen och det nya EG-rättsliga regelverket samt utarbetat förslag till förändringar av målen. Arbetet har också inneburit överväganden om en samordning av de telepolitiska målen med de IT-politiska och hur målen skall kunna uppnås.

Vi har även analyserat hur de mediepolitiska målen kan uppnås med beaktande av den nya EG-rätten.

Vi har utvärderat erfarenheterna av tillämpningen av telelagen och lagen om radiokommunikation och gjort en fullständig översyn av dessa lagar med utgångspunkt i de förändringar i de politiska målen som vi funnit anledning att föreslå och i det nya EG-rättsliga regelverket. Också radio- och TV-lagen har gjorts till föremål för en motsvarande översyn.

Utifrån ovan gjorda överväganden har vi analyserat lämpligheten och behovet av förändring av den nuvarande författningsstrukturen, med inriktning på att skapa en horisontell och samordnad reglering av elektronisk kommunikationsinfrastruktur och elektroniska kommunikationstjänster. Våra slutsatser har manifesterats i ett förslag till en lag om elektronisk kommunikation, varigenom de nya direktiven och radiospektrumbeslutet implementeras i svensk rätt.

På grund av den tidsgräns som gäller för direktivens genomförande har vi haft endast drygt tio månader att genomföra uppdraget i nu angivna delar. Arbetet har fått utföras under stark tidspress och det skall inte undanskymmas att vi i flera hänseenden hade önskat längre tid för uppdraget. Det innebär inte att vi i betänkandet lägger fram andra förslag än sådana som vi anser välgrundade och sakligt motiverade. Ytterligare tid hade dock gjort det möjligt för oss att i vidare mån och omfattning formulera och utveckla slutsatserna av våra analyser och överväganden.

Vi har i vårt arbete beaktat ett flertal utredningar och beredningen av dessa. Det gäller Mediegrundlagsutredningens betänkande Yttrandefrihetsgrundlagen och Internet, utvidgat grundlagskydd och andra frågor om tryck- och yttrandefrihet (SOU 2001:28), departementspromemorian Effektivare tvistlösning på teleområdet (Ds 2000:56), Post- och telestyrelsens skrivelse den 1

september 2000 om Upplysningar om teleadresser, Särbarhets- och säkerhetsutredningens betänkande Säkerhet i en ny tid (SOU 2001:41), Post- och telestyrelsens redovisning Förändringar av organisatorisk och rättslig karaktär som är nödvändiga för att Post- och telestyrelsen skall kunna verifiera eller vidta åtgärder för att säkerställa att Internet i Sverige kan drivas oberoende av funktioner utomlands (N2001/9483/ITFOU), samt Bredbandsutredningens betänkande IT-infrastruktur för stad och land (SOU 2000:111).

Mediegrundlagens betänkande har legat till grund för regeringens proposition 2001/02:74, Yttrandefrihetsgrundlagen och Internet. Post- och telestyrelsens skrivelse om Upplysningar om teleadresser har resulterat i propositionen 2001/02:98 Abonnentupplysning. Särbarhetsutredningens betänkande har legat till grund för ett uppdrag till PTS avseende säkerheten i telenäten vid svåra påfrestningar. PTS rapport som lämnades den 14 mars 2002 har remitterats med slutdatum den 20 juni 2002. Särbarhetsutredningens betänkande har vidare utgjort underlag för propositionen Samhället säkerhet och beredskap (2001/02:158).

Under utredningsarbetet har därutöver följande ärenden överlämnats till utredningen:

- Hemställan från PTS om översyn av lagstiftningen rörande digital marksänd TV.
- Hemställan från Stockholms kommunstyrelse om lagstiftning för att säkerställa garanti av operatörsberoende nät.
- Skrivelse från PTS om aktiv IT-kontroll och telelagen.
- Framställning från Sveriges DX-förbund avseende bestämmelser för radiostörningar orsakade av bredbandig datakommunikation i oskärmade kablar.
- Promemoria från PTS om samlokalisering i GSM-näten.
- Skrivelse från PTS med förslag i fråga om ny kalkylmodell för beräkning av kostnadsorienterade priser för tillträde och samtrafik.

Utredningen har fortlöpande samrätt med företrädare från branschföreningar, företag, organisationer och myndigheter. Den 6 december 2001 anordnade utredningen en hearing med representanter från tele-, IT- och mediebranschen samt företrädare för konsumentorganisationer och myndigheter.

Utredningen har under arbetet haft åtta sammanträden, varav ett i internatform.

Slutligen har utredare och sekreterare deltagit vid fyra sammanträffanden med en nordisk referensgrupp med deltagare från Finland, Norge, Danmark och Sverige.

Del I

Bakgrund

1 Inledning

Elektronisk kommunikation innebär överföring av signaler i elektroniska kommunikationsnät. Signalerna bygger på data i analog eller digital form som kan överföras via elektromagnetiska vågor. Innehållet i data kan t.ex. vara text, ljud, bild och kombinationer av dessa.

Sektorn elektronisk kommunikation omfattar utrustning för och kommunikation av teletjänster, IT (data) och media. Dessa tre sektorer växer successivt samman genom den s.k. konvergensen, som bl.a. möjliggörs genom digitalisering av kommunikationsnät. Konvergensen innebär bl.a. att kommunikationen alltmer kommer att gå genom samma nät oavsett om det handlar om telefoni, IT eller media. Röst, bild och text kan tekniskt överföras på samma sätt. Internetprotokollet är en viktig grund för konvergensen. Inom utrustningsområdet sker också en konvergens genom att t.ex. mobiltelefoner kan användas för datakommunikation, TV för Internet-uppkoppling och datorer som telefoner.

Samtidigt pågår en utveckling mot ökad mobilitet och mera datakommunikation i förhållande till talöverföring.

Området elektronisk kommunikation utvecklas i en svindlande hastighet. De mål som har ställts upp och de lagar som reglerar området måste anpassas till detta faktum. Detta betänkande innehåller förslag till en ny lag och nya politiska mål för området elektronisk kommunikation. Som grund för den föreslagna regleringen ligger ett antal direktiv som beslutats inom EU och täcker hela det område som nu ingår, nämligen tele, IT och media. Fyra av direktiven – det s.k. ramdirektivet, auktorisationsdirektivet, tillträdesdirektivet och direktivet om samhällsomfattande tjänster – och ett beslut om spektrumpolitiken publicerades den 24 april 2002. Det femte direktivet om behandling av personuppgifter och integritetsskydd har ännu inte beslutats. Dessa sex rättsakter kommer nedan att kallas för *det nya EG-regelverket*.

Den nya regleringen inom EU är enligt en statusrapport från EU-kommissionen (European commission, Status report on European union electronic communications policy, 99) en del av en vidare process av ekonomisk integration som initierades genom Rom-fördraget. Historiskt sett har telekommunikationssektorn i Europa karaktäriserats av starka nationella monopol och nationella regleringar som inte självklart harmonierat med övriga medlemsländers. Vidare framgår av rapporten att man inom EU under en längre tid arbetat för att ta fram gemensamma linjer för telekommunikationsområdet. Det första initiativet togs redan 1984 bl.a. genom utveckling av standarder. I en andra fas publicerades en grönbok KOM (87) 290 om utveckling av den gemensamma marknaden för telekommunikationer och utrustning. Härigenom startades en debatt om en reglering för en enda gemensam europeisk marknad.

Kommissionen publicerade 1993 en vitbok om tillväxt, konkurrens och sysselsättning där telekommunikationerna hade en central roll (KOM(93)700). Som en uppföljning av den lämnades Bange-mann Group Report Europe and the global information society – Recommendations to the European Council (1994). Denna rapport föreslog en avveckling av de gamla nationella monopolen och en snabb övergång till liberaliserade marknader. Rapportens strategiska förslag om ett informationssamhälle finns fortfarande med i de regelbundet uppdaterade aktionsplanerna.

Nästa fas startade med grönboken om konvergens för telekommunikationer, media och informationsteknik (KOM (97)623) och dess följder för lagstiftningen. I november 1999 antog kommissionen ett meddelande om 1999 års kommunikationsöversyn (KOM (1999) 539). Enligt statusrapporten fanns det en risk för att utvecklingsmöjligheterna hos en gemensam europeisk marknad gått förlorade.

Vid Europeiska rådets möte i Feira i juni 2000 beslutades en handlingsplan, e-Europe, i vilken en digital, kunskapsbaserad ekonomi framhölls som en väg till tillväxt, konkurrens och nya arbetstillfällen. Det ansågs viktigt att Europas företag och medborgare har tillgång till ett brett utbud av tjänster och kommunikationsinfrastruktur av hög klass till överkomlig kostnad.

Det är mot bakgrund av dessa förhållanden som det nya EG-rättsliga regelverket har växt fram.

I det följande redovisas de olika marknadssektorerna, telekommunikation, IT/data och media. Inledningsvis koncentreras redo-

visningen på de s.k. operatörerna, dvs. de företag som äger och bedriver trafik på näten, de tjänster som erbjuds samt utvecklingen på marknaden. Därefter följer en teknisk bakgrundsbeskrivning och en redogörelse för orsakerna till konvergensen.

2 Operatörer och utbud av elektronisk kommunikation

2.1 Telekommunikation

Aktörerna på telekommunikationsområdet är idag anmälningsspliktiga enligt telelagen (5 §), om vissa tjänster tillhandahålls i ett allmänt tillgängligt telenät. Sådana tjänster är telefonitjänst till fast nätanslutningspunkt, mobil teletjänst, annan teletjänst som kräver tilldelning av kapacitet ur nummerplan för telefoni samt tillhandahållande av nätkapacitet. Det finns en stor mängd anmälda teleoperatörer. Av följande redovisning från Post- och telestyrelsens (PTS) rapport Svensk telemarknad 2001 framgår att antalet företag som anmält någon av dessa tjänster ökat under de senaste åren och uppgick till 285 stycken år 2001.

Tabell 2.1 Anmälda företag

	<i>Antalet företag</i>
1997	30
1998	80
1999	133
2000	231
2001	285

Källa: PTS, Svensk telemarknad 2001

För vissa operatörer krävs tillstånd. Det gäller om operatörens verksamhet har en omfattning som är betydande med avseende på utbredningsområde, antalet användare eller annat jämförbart förhållande. Uppställningen nedan anger fördelningen av de anmälda och tillståndspliktiga företagen på respektive tjänst. Vissa företag är anmälda för flera typer av tjänster vilket gör att en summering av tabellen inte visar det faktiska antalet företag.

Tabell 2.2 Anmälda och tillståndshavare

	<i>Antal anmälningar</i>	<i>Antal tillståndshavare</i>
Fasta telefoni-tjänster	134	11
Mobila teletjänster	51	3
Nätkapacitet för UMTS		4
Fasta förbindelser	191	8
Annan teletjänst	85	

Källa: PTS, Svensk telemarknad 2001

Fast telefoni

Alla företag och hushåll som så vill har idag tillgång till analog tal-telefoni. Av hushållen har exempelvis 98 procent fasta telefoni-abonnemang. Telefonnätet är ett världsomspännande kretskopplat nät där det vid telefoniuppkopplingen inte finns någon konkurrerande trafik – bandbredden som krävs för tal är alltid garanterad. Accessnätet ut till abonnenterna består av metallkabel (som regel tvinnad parkabel). Nätet ägs och drivs av Telia AB.

Konkurrensen på marknaden ökar och utvecklingen har skett i olika steg. En viktig reform var förvalsreformen 1999, som innebar att abonnenten kan göra ett särskilt val av en annan operatör än den som tillhandahåller anslutningen. Reformen medförde en stor ökning av antalet operatörer inom fast telefoni.

Totalt 1 541 000 fasttelefonikunder har en annan leverantör än Telia. Av dessa var 1 324 000 privata vilket motsvarar en tredjedel av samtliga privata abonnemang för fast telefoni. Mycket talar för att förvalsreformen får ännu större genomslag efter den förändring som trädde i kraft den 2 februari 2002 och som medförde att en förvalskund numera inte längre behöver slå riktnumret till sin operatör för att ringa ett lokalsamtal.

Tillväxten på marknaden för fast telefoni är låg, tillväxten under 2001 var ungefär en procent och marknadsvärdet under första halvåret 2001 uppgick till 27 miljarder kronor. En stor andel av det totala marknadsvärdet utgörs av samtal från fasta nät till mobilnät. Prisutvecklingen inom området är stabil eller sjunkande inom något delområde. Stabila priser kan vara en indikation på att konkurrensen inte är tillräcklig. Den utökade förvalsreformen från februari 2002 kan möjligen förbättra situationen. Stabila priser kan även vara en indikation på att priserna ligger så lågt det går under

rådande omständigheter (Källa: PTS, Svensk telemarknad första halvåret 2001, PTS, Svensk telemarknad 2001, s. 3 ff., och SIKA 2002, s. 53 ff.).

Telefonnätet kan också användas för uppkoppling till Internet med tillgång till webb och e-post via uppringt modem. Skillnaden består i att telefoni kräver en förutbestämd och garanterad kvalitet och överföringskapacitet medan Internet är ett s.k. paketförmedlande nät för överföring av data utan realtidskrav. Uppringd access till Internet står för en tredjedel av intäkterna för nationella samtal men tillväxten har avtagit, vilket kan vara en indikation på att marknaden närmar sig en mättnad.

Tekniken vid användning av metallkabel har utvecklats för att kunna öka kapaciteten genom modem för Digital Subscriber Line (xDSL) tekniker. Förkortningen x kan bytas ut mot exempelvis A i Asymmetric Digital Subscriber Line (ADSL) eller V (Very high data rate). Denna utveckling gör det möjligt att ha en fast Internet-uppkoppling med högre överföringskapacitet vid sidan av telefoni-tjänsten.

Trots att antalet operatörer på marknaden är stort tillhandahålls endast en liten del av abonnemangen av andra aktörer än Telia eftersom accessnätet ägs av Telia. I början av år 2001 trädde visserligen en EG-förordning, Europaparlamentet och rådets förordning 00/2887/EG av den 18 december 2000 om tillträde till accessnät, i kraft om ett öppnande av accessnätet som innebär att andra operatörer skall få tillgång till accessnätet och därmed slutkunden. Denna förordning har dock hittills inte resulterat i att konkurrensen ökat i någon större utsträckning. PTS har i en rapport till regeringen den 2 maj 2002 föreslagit att telelagen skall ändras så accessnäten kan öppnas ytterligare genom s.k. bitströmstillträde dvs. uthyrning av nätkapacitet för datatrafik i accessnätet. PTS menar att ett sådant tillträde kan underlätta konkurrensen.

Mobiltelefoni

Mobiltelefonnäten finns spridda över i stort sett hela landet. Det finns krav på hur täckningen skall se ut inom ramen för de tillstånd operatörerna har. På marknaden finns fortfarande både analoga tillämpningar som NMT (Nordisk Mobil Telefoni) och digitala tillämpningar som GSM (Global Service for Mobil transmission). PTS har i en rapport (Framtiden för 450 MHz-bandet, 2002) före-

slagit att tillståndet för NMT skall förlängas till utgången av 2007. Utvecklingen av GSM-näten med GPRS-teknik (Generalised Packet Radio Service) har inneburit högre överföringskapaciteter vilket medför nya tillämpningar och tjänster för konsumenterna. Den tredje generationens mobiltelefoni, UMTS (Universal Mobile Telecommunications System), som är under utbyggnad, innebär att överföringskapaciteten höjs ytterligare.

Tillgången till mobiltelefoni har mer än fördubblats under de senaste fem åren. Under år 2000 hade 69 procent tillgång till mobiltelefon jämfört med 1996 då tillgången endast var 33 procent. Det är de yngre i åldern 15 till 24 år som har den största andelen med tillgång till mobiltelefon. Den var år 2000 ca 90 procent. I åldersklassen 65-68 år var motsvarande siffra 46 procent. Fördelningen mellan åldersgrupperna har varit liknande under åren men alla åldersgrupper har ökat sin tillgång. GSM har den största omfattningen, ca 6,5 miljoner abonnemang, medan NMT har ca 150 000 abonnemang (SIKA, 2002, s. 59 ff.). NMT har betydelse för de glesare befolkade delarna av Sverige eftersom yttäckningen är större än GSM-nätens.

Mobiltelefoniområdet präglas enligt PTS rapport, Svensk telemarknad 2001, av en oligopolliknande struktur med tre nätägande operatörer, Telia, Tele 2 och Vodafone.

Ytterligare två operatörer, Hi3G och Orange har förutom två av de tidigare operatörerna, fått tillstånd för UMTS. Sammantaget innebär det alltså att det kommer att finnas fem operatörer inom mobiltelefonområdet när UMTS-näten tas i bruk. Dessa har eller kommer att bygga egna nät. Det är möjligt för operatörerna att bygga en viss andel av näten gemensamt. För att ytterligare öka konkurrensen på denna marknad har PTS delat ut ett fjärde GSM-tillstånd under våren 2002.

På mobilteleområdet är det svårt att mäta konkurrensutvecklingen genom att jämföra priser. PTS utgår därför i sin verksamhet i stället från den genomsnittliga månatliga intäkten per mobilkund. Denna har under en tid sjunkit men verkar nu ha stabiliserats och visar tendenser att öka. Av den genomsnittliga kundintäkten har SMS (Short Message Service) andel ökat kraftigt sedan år 2000. Detta trots att priset för SMS sjönk i början av 2000 från ca 2,50 kronor till ca 1,50 kronor. Därefter har dock inte priserna sjunkit ytterligare vilket kan bero på att konkurrensen inte är tillräcklig (PTS svensk telemarknad första halvåret 2001, s 13f). PTS har fattat beslut som innebär att, förutom Telia, också Tele 2 och

Vodafone skall anses ha ett betydande inflytande på marknaden för samtrafik. Beslutet innebär att samtrafik (se avsnitt 10.6 för definition av samtrafik) skall tillhandahållas. Beslutet har överklagats.

Dagens mobiltelefoni är i allt väsentligt en telefonitjänst. Den utveckling som pågår med nya tjänster och uppgraderingar av näten ger dock möjligheter för datakommunikation och uppkoppling mot Internet. Exempel på steg i den riktningen är SMS, MMS (Multimedia Message Service), WAP (Wireless Application Protocol) och GPRS samt eventuellt EDGE (Enhanced Data Rates for GSM Evolution).

2.2 IT/data

Det finns ett antal olika nät som används för dataöverföring och uppkoppling till Internet. Nedan beskrivs några olika former.

Numera byggs ofta nya nät för datakommunikation med högre kapacitet än telefonnätet inom fastigheter. PTS har i detta sammanhang pekat på riskerna med monopolisering av bredbands-tjänster i flerfamiljshus. Riskerna uppstår om fastighetsägaren sluter avtal med långa bindningstider för att leverantören skall stå för investeringskostnaden (PTS, Risker för monopolisering av bredbands-tjänster i flerfamiljshus, 2000).

Optisk fiberkabel används för alla typer av nät, oftast i de nationella stamnäten, dvs. samling av huvudledningar och noder för nättrafik, men även i regionala transportnät och stadsnät, dvs. nät begränsade till stad eller annan ort, där det krävs mycket hög kapacitet. Fiberkabel används också för accessnät, dvs. den del av nätet som är närmast abonnenten, men det är fortfarande en dyr anslutningsform. Många av aktörerna har fiberkablar; i stamnätet finns operatörer som Telia, Utfors, Svenska kraftnät och Banverket. Det mest omfattande nationella stamnätet innehas av Telia, som når alla 289 kommuner och ett stort antal mindre orter. I de ortssammanbindande regionala näten finns förutom de kommersiella aktörerna även kommunala bolag och kommuner. I områdes- och stadsnät finns, utöver Telias lokala nät, främst kommunerna eller kommunala bolag som nätägare (PTS, IT-infrastrukturen i Sverige, 2001).

En möjlighet till trådlös access med hög överföringskapacitet är *fast yttäckande radioaccess* som används för sändningar av datakommunikation från punkt till punktsändningar eller punkt till multipunktsändningar, t.ex. LMDS (Local Multipoint Distribution

Service). Nationella tillstånd för denna teknik har fördelats till Telia, Telenordia, Quadacom Wireless, som ägs av Teracom, och Arrowhead, ett dotterbolag till Vattenfall, samt Europolitan enligt ett beslut från PTS den 5 december 2001. Telenordia har senare återlämnat sitt tillstånd. De återstående operatörerna har alla gjort följande utfästelse om utbyggnad och utbyggnadstakt:

Tabell 2.3 Utfästelse för fast yttäckande radioaccess

<i>Avstämningstidpunkt</i>	<i>Utfästelse</i>
2003-12-31	21 län med någon utbyggnad
2005-12-31	289 kommuner med någon utbyggnad
2007-12-31	289 kommuner där minst 50 procent av företagens arbetsställen med 1-99 anställda ges möjlighet att få tillgång till erbjuden nätkapacitet

Källa: PTS

Enligt tabellen skall det fram t.o.m. 2005 ha skett någon utbyggnad, dvs. minst en basstation, som är färdig att tas i drift. Först i den tredje fasen, med sluttidpunkt den siste december 2007, skall minst 50 procent av företagens arbetsställen med 1–99 anställda erbjudas nätkapacitet.

Elnätet når i stort sett alla hushåll och företag i Sverige och kan därmed vara ett alternativ till accessnätet för telefoni. Elbolagen utvecklar därför tekniker för att kunna använda dessa nät för datakommunikation, s.k. Power Line Communication (PLC) (se även avsnitt 10.3). Tekniken medger en förhållandevis hög kapacitet.

Därutöver används också uppgraderade telefonnät, kabel-TV-nät, satellit samt marknätet för digital TV för datakommunikation.

Datakommunikationsområdet handlar främst om Internet och de tjänster som finns där. Det är Internet som i första hand driver fram nya typer av tjänster och skapar förutsättningar för ytterligare konvergens inom området. Utvecklingen av Internetmarknaden har gått mycket snabbt under de senaste åren. Enligt statistik från SIKA (Fakta om informations- och kommunikationsteknik i Sverige 2002) har andelen av befolkningen i åldern 9–79 år med tillgång till Internet ökat från 3 procent 1995 till drygt 50 procent år 2000. År 2001 hade ca 85 procent av befolkningen i åldern 16–64 år tillgång till Internet i hemmet, på jobbet eller inom någon utbildning. Den åldersgrupp som har den största tillgången till Internet är ungdomar i åldern 16–19 år. Där är tillgången så hög

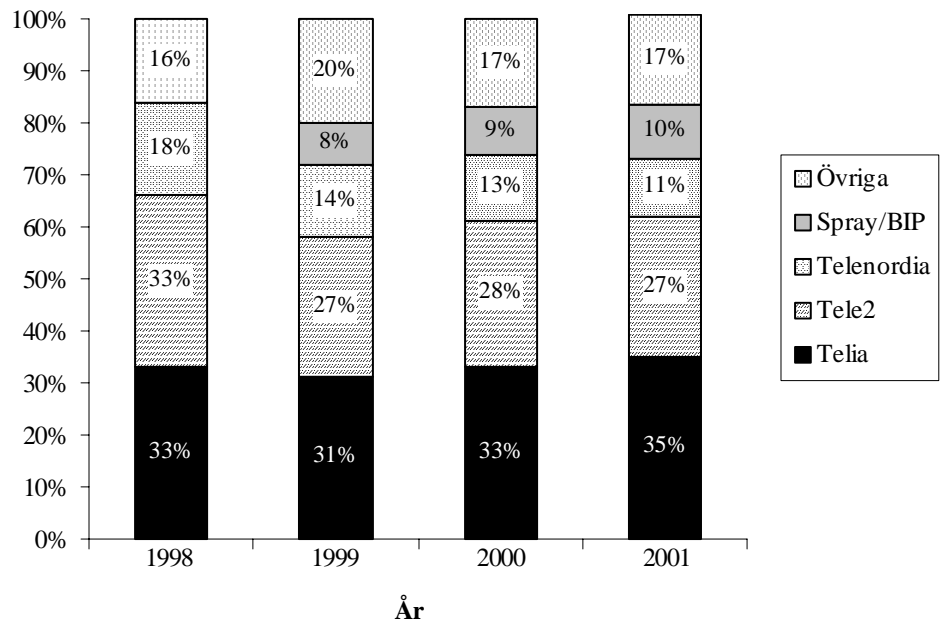
som 94 procent. En förklaring till det kan vara de satsningar som gjorts i skolan för tillgänglighet till datorer och Internet. Pensionärerna har den lägsta tillgången till Internet, endast 15 procent. Enligt undersökningar som gjorts påverkar utbildning och inkomst tillgången till Internet, ju högre utbildning eller inkomst desto högre andel individer med Internettillgång.

Det är inte enbart tillgången till Internet som ökat, även användandet har ökat. Det är ungdomar mellan 16–19 år som står för den största användningsandelen, 95 procent. Internetanvändningen påverkar utnyttjandet av andra medier. Det är främst användningen av telefon och TV som har minskat som en följd av den ökade Internetanvändningen (SIKA, 2002).

Internetmarknaden kan fortfarande anses vara i ett uppbyggnadsskede, vilket innebär att utbud och priser ständigt förändras. Även aktörerna på marknaden förändras, vilket gör att marknadsområdet är svårare att beskriva.

Enligt PTS bedömning finns ett hundratal Internetoperatörer (eng. Internet Service Provider, ISP), dvs. operatörer som använder sig av Internetprotokollet, på marknaden. De största aktörerna under 2001 var enligt en undersökning av området (PTS, Svensk telemarknad, 2001) Telia, Tele2, Telenordia samt Spray/BIP. Av dessa var Telia den största aktören med en marknadsandel på 35 procent. Den näst största var Tele2 med 27 procent. I PTS rapport särredovisas Spray och BIP för 2001 men i figuren nedan har de räknats samman för att jämförelse skall kunna göras med tidigare år.

Figur 2.1 Internet – marknadsandelar – antal aktiva kunder till Internetaccess (%).

Källa: Bearbetad statistik från PTS rapport Svensk telemarknad 2001

Av diagrammet framgår att gruppen övriga aktörers sammanlagda marknadsandelar för 2001 är 17 procent vilket är samma nivå som för 2000. Telias andel har ökat från 33 procent 2000 till 35 procent 2001.

Enligt PTS rapport är tillväxten fortsatt stark när det gäller antalet kunder med tillgång till Internet. Internetmarknadens betydelse stärktes under året och det är främst de fasta avgifterna för ständig uppkoppling som börjar ge betydande intäkter för operatörerna.

Området är förhållandevis oregrerat (jfr PTS rapport Telelagen och Internet 1999). Det finns bara ett fåtal regler i telelagen som är tillämpliga på aktörer som erbjuder tillgång till Internet. I vissa fall tillhandahåller de dock nätkapacitet, dvs. andra erbjuds kapacitet i nätet för kommunikation, vilket medför att de blir anmälningspliktiga enligt telelagen. Det finns dessutom reglering som berör innehållet, t.ex. upphovsrättslagstiftning.

2.3 Media

Trots att medieanvändningen har förändrats under senare år, inte minst genom spridningen av Internet till stora delar av befolkningen, nyttjas fortfarande traditionella medier som radio och TV i stor utsträckning. 79 procent av befolkningen, 9–79 år, lyssnar på radio en genomsnittlig dag. Lyssnartiden i hela befolkningen är i snitt drygt två timmar per dag. 87 procent av befolkningen, 9–79 år, tittar på TV en genomsnittlig dag. Tittartiden, i hela befolkningen, är i snitt drygt en och en halv timme (Nordicoms Mediebarometer 2001).

TV distribueras ut till mottagaren i huvudsak via tre olika distributionskanaler, via kabel-TV-nät, satellit eller marknätet. I stort sett alla i Sverige har tillgång till TV på något sätt. Ungefär 50 procent tar emot TV via kabel-TV, ca 30 procent enbart via marknätet, och ca 20 procent via egen eller samägd parabolantenn (SOU 2001:90, s. 52). Mottagningen av ljudradio sker nästan uteslutande via marknätet.

Det digitala marknätet för TV når i dag ca 90 procent av befolkningen. TV-sändningarna kräver mycket utrymme i näten men näten kan också användas för interaktiva tjänster, vilket även gäller näten för digital radio. I dag pågår olika testverksamheter för Internetanslutning. Som returkanal, dvs. som kanal från användaren, används då telefon- eller mobiltelefonnätet. Det statligt ägda bolaget Teracom AB äger de analoga och digitala marknäten för radio och TV. De frekvenser som fördelas för rundradio fördelas enligt ett särskilt förfarande som skiljer sig från det som gäller för t.ex. tilldelning av mobiltelefonstillstånd.

Ett kabel-TV-nät består oftast dels av ett stamnät, dels av ett nät från centraler nära de aktuella fastigheterna till hushållen. Stamnätets kablar är nedgrävda i marken och leder till centralerna. Från centralerna går det sedan kabel till de enskilda hushållen. De flesta kabelnät består av fiber- och koaxialkabel. Oftast är stamnätets kablar av fiber och kablarna till de enskilda hushållen koaxialkabel. Kapaciteten är högre än i telefonnät och med förbättringar i nätet kan kapaciteten bli mycket stor. I dag används kabelnät i vissa fall även för bredbandsanslutningar till Internet (Radio- och TV-verket, *En guide till digital TV*, 2000, s. 28). Det finns ca 70 kabel-TV-operatörer i Sverige. Av dessa är fyra dominerande och täcker över 2 miljoner hushåll. Det är Comhem, som ingår i Teliakoncernen, och UPC Sverige, som är ett dotterbolag till United Pan-

Europe Communication, vilket är det näst största kabel-TV-företaget i Europa. Vidare finns Kabelvision som ingår i Tele2-koncernen och har samarbetsavtal med Viasat samt Sweden online som ägs av Telenor (SOU 2001:90, s 55).

Satellitsändningar täcker stora geografiska områden och tas emot med parabolantenn. Satelliten tar emot signaler från en jordbunden sändare och skickar tillbaka dem till ett bestämt område på jordytan. Två företag dominerar på den svenska marknaden när det gäller kundadministration av satellitsänd TV – Canal Digital, som ägs av Telenor AS, och Viasat, som ingår i mediekoncernen Modern Times Group. Det behövs inget tillstånd för att bedriva sändningar över satellit. Däremot skall ett satellitföretag (den som sätter samman och svarar för en hel programtjänst eller en del av en programtjänst) under vissa förutsättningar registrera sig hos Radio- och TV-verket. I många fall skickas sändningarna från satelliten vidare i kabelnät. Interaktivitet är möjlig via telenätet.

En övergång till digitala sändningar håller successivt på att ske inom de olika distributionsformerna för TV. Övergången har gått snabbast för satellitsändningar. En särskild avkodare/box behövs oavsett distributionsform för att omvandla den digitala signalen till analog och särskilda abonnemang kan tecknas.

En fortsatt digitalisering av TV-sändningarna under de närmaste åren kan förutses, även om utvecklingen hittills gått ganska långsamt beträffande marknätet. Den digitala tekniken innebär en effektivare användning av frekvenserna, produktionen blir billigare, lagring underlättas och bildkvaliteten blir bättre. Den medför också möjligheter till nya tjänster som interaktiv TV (Nordicom 2001/2002 och SOU 2001:90). Dessutom, som tidigare nämnts, innebär konvergensen att TV kan sändas via Internet.

Public service-företagens – Sveriges Television (SVT), Sveriges Radio (SR) och Utbildningsradion (UR) – verksamhet styrs av radio- och TV-lagen och av sändningstillstånden. De ägs av en stiftelse och programverksamheten skall bedrivas självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället. SVT är fortfarande det dominerande TV-bolaget trots den ökade konkurrensen från kommersiella TV-kanaler. Förtroendet bland allmänheten är högt och public service-kanalerna har ungefär hälften av tittartiden. SVT och SR skall, enligt programföretagens tillståndsvillkor, nå 99,8 procent av den fast bosatta befolkningen med sändningar via

det analoga marknätet. UR sänder inom SVT:s och SR:s utrymme och har därmed samma räckvidd.

Antalet kommersiella TV-kanaler har ökat sedan slutet av 1980-talet och början av 1990-talet då satellittekniken etablerades i Sverige och TV4 fick tillstånd att sända i marknätet. På radiomarknaden har en liknande förändring skett. De fristående företag som funnits har köpts upp av de stora aktörerna. Den privata lokalradio-marknaden domineras i dag av fem nätverk: Rix FM, NRJ/Energy, Mix Megapol, Fria Media och Radio City (Nordicom 2001/2002, s. 27).

3 Teknisk bakgrundsbeskrivning

3.1 Nätkapacitet

Olika typer av nät har olika kapacitet, dvs. olika stor mängd information kan överföras under en viss tid. Kapaciteten i nätet brukar benämnas bandbredd. Uttrycket kommer från radioområdet där det anger vidden på det frekvensutrymme som finns till förfogande för att överföra information. På radioområdet anges bandbredden i enheten Hertz. I trådbundna nät (kablar) används bitar per sekund (bit/s) som enhet för att beskriva bandbredden. De vanligaste storleksordningarna för bandbreddsangivelse är:

Kbit/s	kilobit per sekund:	1 000 bit/s
Mbit/s	megabit per sekund:	1 000 000 bit/s
Gbit/s	gigabit per sekund:	1 000 000 000 bit/s

Olika tjänster har olika bandbreddsbehov. Exempelvis används 64 kbit/s för vanlig taltelefoni medan det krävs 5–6 Mbit/s för en digital TV-kanal.

Olika nät kan ha olika bandbredd, vilka ibland kategoriseras som smalband och bredband. Som smalband brukar man betrakta bandbredd upp till 64 kbit/s. Någon officiell definition av begreppet bredband finns inte. IT-infrastrukturutredningen (SOU 1999:85) definierade bredband som minst 2 Mbit/s i riktning såväl till som från användaren. En sådan kapacitet möjliggör både mottagande och sändande av rörliga bilder med god teknisk kvalitet.

Utvecklingen går mot en ökad kapacitet i näten och därmed större möjligheter att överföra tjänster och information som kräver hög kapacitet.

3.2 Nätnivåer

Det nya EG-regelverket på området för elektronisk kommunikation reglerar överföring men inte innehåll. Det finns en mängd olika typer av nät som har byggts för olika ändamål men man kan ändå göra en generell beskrivning av olika nivåer i infrastrukturen. En grund för en sådan generell beskrivning av infrastrukturens nivåer ges i den s.k. OSI-modellen (Open System Interconnection) beskriven bl.a. i PTS rapport *Telelagen och Internet* (1999). Det är en internationell standard definierad av OSI för datautbyte mellan olika kommunikationssystem och skapades för att utgöra en referensmodell vid protokollutveckling för kommunikationsfunktioner. Varje skikt i modellen utgör ett stöd för högre liggande skikt. Modellen stämmer inte helt överens med alla protokoll inom datavärlden. Vissa funktioner i TCP/IP är t.ex. inte strikt relaterade till ett visst skikt i OSI-modellen. OSI-modellen är dock en generell grundmodell som med ett tillägg av en nivå, kanalisationsnivån, enligt vår bedömning kan tjäna som en utgångspunkt för förståelsen av regleringen av infrastrukturen.

Figur 3.1 OSI-modellen

Nivå	Användarprocesser
8	Tillämpning
7	Presentation
6	Session
5	Transport
4	Nät
3	Datalänk
2	Fysiskt medium
1	Kanalisation

källa: Bearbetad modell från PTS, *Telelagen och Internet*, 1999

8. *Tillämpning.* Protokoll i skiktet tillhandahåller en förbindelse mellan applikationsprocessen och den omgivande kommunikationsmiljön.

7. *Presentation*: Protokoll i skiktet konverterar informationen till en ström av datainformation som förstås av både sändare och mottagare i kommunikationen.

6. *Session*: Protokoll i skiktet organiserar och synkroniserar kommunikationen.

5. *Transport*: Protokoll i skiktet tillhandahåller en säker punkt-till-punkt datatransporttjänst.

4. *Nät*: Protokoll i skiktet tillhandahåller bl.a. vägval för dataöverföring

3. *Datalänk*: Protokoll i skiktet placerar informationen i ramar, kontrollerar flödet och signalerar fel.

2. *Fysiskt medium*: Regler för fysisk kommunikation, spänningsnivåer, kontakter, etc.

1. *Kanalisering*: Tomma rör där kablar kan förläggas eller master där antenner kan monteras.

Det nya EG-regelverket omfattar till största delen nivåerna 2-7, dvs. fysiskt medium-, datalänk-, nät-, transport-, session- och presentationsnivåerna. Det gäller dock inte helt utan undantag. Sälunda omfattar tillträdesdirektivet även kanalisationsnivån. Vidare reglerar direktivet om samhällsomfattande tjänster, som avser tjänster ur ett användarperspektiv, även den översta nivån, dvs. tillämpningsnivån. Också kommunikationsdataskyddsdirektivet, behandlar, i allmänhet, den översta nivån.

3.3 Nätsäkerhet

Inom alla nätnivåer finns det sårbarhetsfaktorer som kan påverka säkerheten i näten. Detta gäller både tillämpningsnivån och topologin, dvs. det geometriska utseendet som form och läge för kablar, noder, master och antenner m.m.

3.4 Olika typer av nät

Kommunikation kan ske genom överföring av elektromagnetiska vågor i ledning eller via radio. Exempel på ledningsbundna nät är fasta telefonnät, kabel-TV-nät, fastighetsnät, optisk fiberkabel samt elnät. Exempel på nät via radio är mobiltelefonnät eller annan

trådlös radioaccess, satelliter samt markbundna nät för analog och digital TV och rundradio.

Ett sätt att dela in näten är i tre geografiska nivåer nämligen stamnät, ortsammanbindande nät och områdesnät, varav en del utgörs av accessnät, dvs. nätet närmast abonnenten. Detta gäller i allmänhet för datanät. Ett annat indelningssätt är transportnät och accessnät såsom beträffande telenät. Trafiken i näten går genom alla geografiska nätnivåer och olika aktörers nät genom trafikutbyte vid nationella knutpunkter för datanät respektive hopkopplingspunkter för telefoni eller direktförbindelser mellan olika aktörers nät. Överföringskapaciteten i kommunikationen för slutanvändaren är beroende av vilka nät som är inblandade och vilken dimension de har. Det kan finnas flaskhalsar i olika delar av nätet vilket gör att kommunikationen inte alls har den hastighet som förväntas (jfr prop. 1999/2000:86 bilaga 12).

Kommunikationsnät via radio täcker olika stora delar av landet. Mobiltelefonoperatörerna har t.ex. krav på viss täckning i sina tillstånd. Mobiltelefonnäten använder sig ofta, om möjligt, av ledningsbundna nät, exempelvis i stamnäten.

Både ledningsbundna nät och nät via radio är fysiska nät. I de fysiska näten kan flera s.k. logiska nät finnas, t.ex. Internet. Ett logiskt nät kan använda sig av flera fysiska nät (SOU 2001:28, s. 136).

Nätägarna kan sägas bestå av två huvudgrupper, varav den ena gruppen är aktörer som bygger nät i form av fastighetsnät, radiolänk, satellit, kabel-TV samt mobiltelefonssystem m.m. Dessa aktörer kan ha verksamhet i flera delar av värdekedjan som t.ex. infrastruktur, tjänstetillhandahållande och produktion av tjänster. Affärsmodellen kan leda till en vertikal integration för aktörerna.

Den andra gruppen följer delvis den statliga bredbandspolitiken. Gruppen involverar bl.a. kommunerna, Svenska kraftnät och andra statliga infrastrukturägare, för byggande av infrastruktur som är öppen för alla aktörer. Denna modell leder till en i huvudsak horisontell skiktning av marknaden med infrastruktur-tillhandahållande av en part och tjänstetillhandahållande av en annan.

4 Konvergensen

4.1 Olika former av konvergens

Konvergensutredningen beskriver i sitt betänkande Konvergens och förändring (SOU 1999:55) konvergens i fyra olika former: nätkonvergens, tjänstekonvergens, apparatkonvergens samt marknadskonvergens. Inom tre av formerna, nät, tjänster och apparater, förekommer konvergens inom varje del. Utvecklingen av tjänster och apparater är delvis en följd av nätkonvergensen. Förutsättningar skapas därigenom för den fjärde formen, marknadskonvergens, varmed menas att marknaden för elektronisk kommunikation fungerar som en helhet. Konvergensutredningen beskrev de olika formerna på följande sätt.

Nätkonvergensen innebär att nät som traditionellt sett varit åtskilda och avsedda för olika saker nu kan bära samma typer av tjänster. Det finns därmed möjlighet att t.ex. tillhandahålla Internetaccess via kabel-TV-nät eller elnät eller datakommunikationstjänster via marknät för TV och satelliter.

Tjänstekonvergensen innebär att kommunikationstjänster som förmedlar information mellan användare smälter samman med innehållstjänster som t.ex. television och webbplatser.

Apparatkonvergensen innebär att apparater kan användas för olika tjänster som t.ex. datorer för TV-mottagning och mobiltelefoner för informationsbehandling.

Marknadskonvergensen innebär att företag börjar bedriva verksamhet inom marknadssegment där de tidigare inte varit engagerade. Det kan t.ex. vara operatörer som rör sig in i medieområdet eller medieföretag som utvecklar interaktiva medier.

Centralt för den nya EG-rätten på området elektronisk kommunikation är bl.a. nätkonvergensen. EG-rätten omfattar också elektroniska kommunikationstjänster, men inte innehållet i överföringen. Marknadskonvergensen innebär att nya aktörer kommer in på marknaden för elektronisk kommunikation och därmed omfat-

tas av den nya regleringen. Marknadsutvecklingen skapar också nya förhållanden som regleringen måste kunna hantera genom att vara flexibel och teknikneutral i så stor utsträckning som möjligt.

4.2 Orsaker till konvergensen

Det finns tre grundläggande tekniska orsaker som möjliggör konvergensutvecklingen. Den första är den *digitala tekniken* som innebär att all information kan representeras på samma sätt, nämligen i form av ettor och nollor. Den andra orsaken är något som brukar kallas *interoperabilitet*, dvs. samverkan mellan olika infrastrukturer i samma distributionssystem. Denna utveckling beror främst på de kommunikationsprotokoll som tagits fram för Internet. Den tredje orsaken är en utveckling av *kodning och kompression* av digital information, vilket innebär bättre kapacitetsutnyttjande i befintlig infrastruktur. Det i sin tur medför att infrastrukturen kan förmedla mer kapacitetskrävande tjänster än tidigare (prop. 1999/200:86, s 232). Nedan förklaras dessa faktorer närmare.

4.2.1 Digital teknik

Information kan överföras analogt eller digitalt. En analog överföring innebär att signalen varierar med t.ex. tonhöjd hos den som talar vid ett telefonsamtal. Traditionella användningsområden för analoga överföringar är taltelefoni och rundradiosändningar.

Vid digitala överföringar tas mätvärden, s.k. samples, med fastställda tidsintervall på den analoga signalen som kan vara talad röst. Mätvärdena omvandlas därefter till digitala signaler, dvs. ettor och nollor. En digital signal kan göras tåligare mot störningar och kan utnyttja kapaciteten bättre. Det förbättrade kapacitetsutnyttjandet är en viktig aspekt när det gäller t.ex. utnyttjandet av en begränsad resurs som radiospektrum och är ett skäl till övergång till digitala rundradiosändningar (SOU 2001:90, s 144).

Uppkomsten av konvergens inom området beror i första hand på att överföringarna digitaliseras eftersom alla typer av överföringar då kan se ut på samma sätt. En och samma infrastruktur som kan överföra digitala signaler kan därmed överföra alla typer av information.

4.2.2 Interoperabilitet – samverkan

Tidigare har infrastrukturer för olika ändamål varit åtskilda men genom utveckling av öppna gemensamma standarder för kommunikationsprotokoll och gränssnitt har det blivit möjligt för olika infrastrukturer att integreras. Kommunikationsprotokoll kan sägas vara regler för kommunikation mellan olika enheter. Dessa regler omfattar bl.a. felövervakning, sekvenskontroll, start- och avslutningsprocedurer, adressering m.m. Gränssnitt är regler för utbyte av information mellan olika nät.

Internetarkitekturen med kommunikationsprotokollen Internet Protocol (IP), är den idag dominerande komponenten i denna utveckling. Internets protokoll ligger till grund för andra standarder för Internettjänster som t.ex. HTTP för world wide webb och SMTP för e-post. Internetstandarden är spridd till i stort sett alla datormiljöer i hela världen. Internet och andra nät som använder IP kan överföra text, ljud och bilder, både stillbilder och rörliga bilder även om det fortfarande finns brister i kvalitetskontroll (quality of service). Internet kan exempelvis användas för såväl traditionella teletjänster som för nyare tjänster, t.ex. chat, dvs. kommunikation i realtid, och elektroniska anslagstavlor, men även för radio- och TV-program. Nya användningsområden möjliggörs kontinuerligt genom vidareutveckling av protokolluppsättningen för IP. Denna vidareutveckling görs bl.a. i Internet Engineering Task Force (IETF).

Tekniskt sett kan ett "Internet" betraktas som en samling datornät som är sammankopplade till ett virtuellt nät – ett nät av nät. Internet är ett paketförmedlande nät, dvs. den information som skall sändas styckas upp i paket som förses med adresser. Noder i nätet avgör vägvalet för ett paket. Noderna är sammankopplade med varandra och förbindelserna mellan dem kan ha varierande belastning och olika kapacitet, vilket gör att man inte kan säga när ett paket kommer fram till mottagaren. Vid framkomsten ställs paketen ihop till den ursprungliga informationssekvensen. För Internets funktionalitet finns stödsystem varav de viktigaste är det logiska vägvalssystemet och domännamnssystemet (DNS).

Det finns även andra områden där förekomsten av öppna branschstandarder ökat. Exempel på det är standarder för digital-TV som tagits fram av Digital Video Broadcasting Project och filformatet MP3 som är avsett för ljudfiler (jfr prop. 1999/2000:86, s. 233 och SOU 2001:28, s. 132f).

4.2.3 Kodning och kompression

Olika nät har olika hög kapacitet och därmed olika möjligheter att överföra information som kräver hög kapacitet. Genom kodning och kompression av information kan överföring ske i nät som tidigare haft för låg kapacitet för att kunna hantera kapacitetskrävande informationsöverföring. Mycket kapacitetskrävande tjänster kan nu i högre grad levereras i nät som har ganska låg kapacitet (prop. 1999/2000:86, s. 233). Därutöver sker en ständig förbättring av existerande nät genom olika tekniker. Exempel på det är ISDN och xDSL, t.ex. ADSL, som ger ökad kapacitet för slutanvändaren i accessnätet.

Sammantaget innebär dessa faktorer att samma informationsmängd kan överföras snabbare.

5 Något om den framtida marknaden

Konvergensens har ovan beskrivits som den stora tendens som successivt strukturerar om hela marknaden för elektronisk kommunikation och bl.a. tvingar fram en enhetlig lagstiftning. Detta skall dock inte dölja att konvergensens praktiska uttrycksformer och konsekvenser ännu är ganska blygsamma. Exempel på nya tjänster inom marknaden för elektronisk kommunikation som symptom på en kommande, alltmer genomgripande konvergens är IP-telefoni, dvs. digital telefoni över Internet. Sådan telefoni kräver en kapacitet som är så hög att talet inte försämras på grund av ofullständig överföring. I vanlig analog telefoni är kanalen öppen och fri från konkurrens av annan trafik vilket gör att talet kan nå fram i realtid. Om de tekniska och kommersiella problem som finns löses kan telefonin bli en del av det utbud som tillhandahålls vid en Internetanslutning. En fast anslutning med fast avgift innebär att samtalsberoende avgifter försvinner, vilket givetvis kan utgöra ett hot mot de traditionella telekomföretagen.

Ett annat exempel är Internetradio, dvs. radio eller ljud som distribueras via ett IP-nätverk. Enligt ett betänkande från digitalradioutredningen, Digital radio kartläggning och analys (SOU 2002:38), är de huvudsakliga sätten Internetradio levereras på live-liknande sändningar eller som beställtjänst som kan laddas ned på begäran. Tillhandahållare av Internetradio är traditionella radiostationer som kompletterar sina vanliga sändningar men det finns också stationer som enbart sänder via Internet. Fördelarna med Internetradio är att personer som befinner sig utanför en radiokanals normala sändningsområde kan tillgodogöra sig sändningen via Internet oavsett var de befinner sig. Radiosändningarna kan också vara kompletterade med annan information i anslutning till radiosignalen, t.ex. chatsidor. Andra fördelar som anges är att det inte krävs något sändningstillstånd, medför ingen frekvensbrist och att investeringskostnaderna är låga.

Internetradio har dock begränsningar. Digitalradioutredningen pekar bl.a. på kostnaderna för utsändningen som kräver hög bandbredd då lyssningen oftast sker i realtid och att tekniken ännu inte är utvecklad för mobil mottagning. Det sägs vidare att Internet har ansetts som en nyhet som skulle konkurrera ut andra radiokanaler men att lyssnade på radio via Internet ännu så länge förekommer i begränsad omfattning, mindre än en procent av dem som använder Internet lyssnar på radio via webben. Utredningen konstaterar dock att den tekniska utvecklingen på Internetområdet sker snabbt och att många aktörer förväntar sig lösningar på flera av dagens begränsningar som förbättrade kodningstekniker för bl.a. bättre ljudkvalitet.

Ytterligare ett exempel på konvergens är Internet via digital-TV. I samband med digital-TV-utvecklingen finns förhoppningar om att det kan öppnas nya möjligheter att erbjuda interaktivitet genom t.ex. uppkoppling till Internet för att möjliggöra e-handel. (Nordicom 2001/2002).

Konvergensen innebär inte nödvändigtvis att marknaden blir mer enhetlig. Tvärtom kan den leda till att specialiseringen ökar med en fragmentisering till följd. Delvis har detta sin förklaring i den konsolidering inom vissa områden som nu skett efter den stora IT-haussen. Förändringar på marknaden är dock svåra att förutse. Det finns stora osäkerhetsmoment för aktörerna inom branschen. Det gäller kanske främst hur kostnader för investeringar i infrastruktur skall kunna täckas genom inkomster från tjänster i nätet. Investeringskostnaderna är ofta mycket stora och det kan ta flera år innan kassaflödet blir positivt.

Området fast telefoni bedöms av branschen, enligt vad utredningen har inhämtat, som ett område med svårigheter eftersom det inte är en växande marknad. Fastnätstelefonin har konkurrens från mobiltelefonin och kan få ytterligare konkurrens från UMTS. Marknadssegmentet bedöms stå inför en konsolidering där det finns risk för att det saknas möjligheter för andra än Telia att bedriva lönsam verksamhet. Utvecklingen medför att aktörerna söker sig in på andra delar av marknaden. Kunderna på marknaden efterfrågar totallösningar som innebär t.ex. låga priser även för samtal till mobiltelefon. För detta krävs tillgång till mobilnät. Det har tillkommit en del nya tjänstetillhandahållare med tillträde till mobila nät men de är ännu få och har en liten marknadsandel.

Inom mobiltelefoniområdet innebär teknikskiftet till UMTS stora investeringskostnader i infrastruktur för branschen. Dagens

mobilt telefoni är i allt väsentligt en telefonitjänst men kommande generation innehåller en mångfald av tjänster. Det finns dock en stor osäkerhet om vilka nya tjänster som kan erbjudas och vad som kommer att efterfrågas. Även om detta område som många andra inom IT-sektorn drabbats av lågkonjunkturen så synes branschen ha en förhoppningsfull syn på den framtida utvecklingen. Det finns förutsättningar för en utveckling mot fler operatörer där utrymme finns även för virtuella aktörer, vilket kan skapa förutsättningar för en dynamisk marknad.

Enligt IT-branschens företrädare har betydelsen av Internet ökat i och med bredbandsutvecklingen. Nyutbyggnad i fibernät till slutanvändaren är fortfarande blygsam och i huvudsak används befintliga nät som uppgraderas. En teknik som ännu står i början av kommersiell tillämpning är fast yttäckande radioaccess som ett alternativt accessnät med högre överföringskapacitet.

Del II

Politiska mål

6 Inledande anmärkningar

I vårt uppdrag ingår att se över målstrukturen för det eller de politikområden som motsvaras av området elektronisk kommunikation. Här innefattas i första hand de mål som finns inom områdena telepolitik, IT-politik och mediepolitik samt ändamålet bakom lagen om radiokommunikation. I vårt uppdrag ingår att analysera de telepolitiska målen och de syften som ligger till grund för lagen om radiokommunikation. Vi skall bedöma om dessa är ändamålsenliga mot bakgrund av den marknadsmässiga och tekniska utvecklingen samt den lagstiftning som föreslås. Utgångspunkten är att en samordning skall ske mellan å ena sidan dessa mål och syften och å andra sidan det IT-politiska målet. Vidare skall vi ange hur målen kan uppnås och särskilt beskriva statens roll i förhållande till marknaden. En analys skall också göras av hur de mediepolitiska målen kan uppnås med beaktande av det nya EG-rättsliga regelverket. Någon översyn av de mediepolitiska målen skall dock inte ske.

Direktiven får anses innefatta ett uppdrag att lämna förslag till nya mål för området elektronisk kommunikation. Vi har funnit att det i första hand bör ske genom en samordning eller konsolidering av nuvarande mål inom området. Detta mot bakgrund av att konvergensen medför att gränserna mellan de olika delområdena för elektronisk kommunikation suddas ut. Därutöver har vi beaktat behoven av justeringar med hänsyn till det nya EG-rättsliga regelverket.

7 Nuvarande politiska mål och syften inom området för tele, radio, IT och media

7.1 Telelagen

Målinnehåll

Det telepolitiska målet anges i telelagen (2 §) och består av ett övergripande och tre mer preciserade mål. Det övergripande målet är att enskilda och myndigheter i landets olika delar skall ha tillgång till effektiva telekommunikationer till lägsta möjliga samhälls-ekonomiska kostnad.

I det övergripande målet innefattas att telekommunikationerna skall

- bidra till regional balans,
- vara öppna och flexibla samt främja mångfald och valfrihet för användarna,
- bidra till ett effektivt resursutnyttjande i samhället, samt
- i sig vara effektiva, vilket bl.a. innebär att de skall främja samverkan mellan operatörer samt bidra till skapandet av nya, kostnads-effektiva och högkvalitativa teletjänster.

Inom ramen för det övergripande målet ryms vidare tre preciserade delmål, nämligen

1. att var och en skall ha möjlighet att till ett rimligt pris, från sin stadigvarande bostad eller sitt fasta verksamhetsställe, utnyttja telefonitjänst inom ett allmänt tillgängligt telenät,
2. att alla skall ha tillgång till teletjänster på likvärdiga villkor och
3. att telekommunikationerna skall vara uthålliga och tillgängliga under kriser och i krig.

Det telepolitiska målet har i stora delar varit detsamma sedan 1988 års telepolitiska beslut (prop. 1987/88:118, bet. 1987/88:TU28, rskr. 1987/88:402). Målet har därefter behand-

lats av riksdagen med anledning av propositionerna Näringspolitik för tillväxt (prop. 1990/91:87, bet. 1990/91:TU28, rskr. 1990/91:369), om en telelag och en förändrad verksamhet för televerket, m.m. (prop. 1992/93:200, bet. 1992/93:TU30, rskr. 1992/93:443) och Översyn av telelagen (prop. 1996/97:61, bet.1996/97:TU5, rskr 1996/97:201).

Det första av telepolitikens delmål – att var och en skall ha möjlighet att till ett rimligt pris, från sin stadigvarande bostad eller sitt fasta verksamhetsställe, utnyttja telefonitjänst inom ett allmänt tillgängligt telenät – innebär att telefonitjänsten ges en särställning som en s.k. samhällsomfattande tjänst framför andra teletjänster.

Av formuleringen framgår att tjänsten skall finnas tillgänglig till ett rimligt pris. Utgångspunkterna för vad som är ett rimligt pris är enligt lagens förarbeten (prop. 1996/97:61 s. 69ff) i korthet att rimligheten i priset bör ses från konsumentens perspektiv, att hänsyn bör tas till kostnaderna för tillhandahållandet av tjänsterna samt att alltför stora prisvariationer inte bör accepteras. Geografiska variationer är tillåtna för att bl.a. undvika skevheter i prisbildningen och hämmande av produktutvecklingen.

Det andra delmålet – att alla skall få tillgång till teletjänster på likvärdiga villkor – innebär att lagstiftaren har lagt särskild tonvikt vid att det finns grupper i samhället med särskilda behov av tillgång till teletjänster. De som närmast avses är funktionshindrade personer, men även andra grupper, t.ex. äldre med särskilda behov, omfattas.

Det tredje delmålet – att telekommunikationerna skall vara uthålliga och tillgängliga under kriser och krig – framhåller vikten av att upprätthålla funktionssäkerheten i telesystemet under kriser och i krig. Här bör enligt motiven särskilt uppmärksammas betydelsen av att utvecklingen har gått mot att det finns allt fler samtrafikerande operatörer och mer varierade kommunikationsformer. I fredstid bör näten ha en kontinuerlig och störningsfri drift. Under krigstid är kraven större.

Det telepolitiska målet har ett tydligt konsumentperspektiv. Ett viktigt instrument för att ta till vara konsumentintresset är att skapa förutsättningar för en effektiv konkurrens. En effektiv konkurrens kan dels bidra till mångfald och valfrihet för användarna, dels skapa kostnadseffektivitet i tillhandahållandet av teletjänsterna.

Enligt motiven är ambitionen att den generella regleringen på konkurrensområdet, liksom beträffande t.ex. marknadsföringslag-

stiftning m.m., skall vara styrande för telemarknaden. Under ett övergångsskede har det dock ansetts nödvändigt med en särskild sektorreglering. Ett viktigt inslag i denna särreglering är bestämmelserna om tillträde och samtrafik.

Måluppfyllelse

I vilken mån det telepolitiska målet har uppnåtts har diskuterats i flera lagstiftningsärenden. Den senaste uppföljningen av måluppfyllelsen görs i budgetpropositionen för 2002 (prop. 2001/02:01, utg. omr. 22). Regeringen bedömer där att konkurrensen på teleområdet har ökat och förväntas öka ytterligare under kommande år. Internationellt sett ligger prinsnivån i Sverige lågt. På mobilmarknaden har konkurrensen tidigare visat tecken på att inte fungera tillfredsställande men en förändring är på gång. Priserna visar en tendens att sjunka. Det är dock ännu få nya tjänstetillhandahållare som har tillträde till de mobila näten. Dessa har dessutom en mycket liten marknadsandel (jfr. PTS 2001, Tredjepartsoperatörer).

Enligt regeringen är det viktigt att motverka uppkomsten av stora geografiska prisskillnader. Flertalet operatörer erbjuder numera ett och samma pris för samtal inom Sverige medan utlandssamtalen grupperas i prisklasser, där exempelvis samtal till länder inom samma kontinent prissätts lika. När det gäller tillgång till tjänster m.m. går det inte att utläsa några geografiska skillnader. Införandet av geografiskt oberoende taxor motverkar också sådana skillnader. Den servicekvalitet som tillhandahålls bedöms vara varken bättre eller sämre i glesbygd jämfört med i tätort.

Den sammanfattande bedömningen är att de åtgärder som vidtagits har bidragit till att uppfylla målet om att enskilda och myndigheter i landets olika delar ska få tillgång till effektiva telekommunikationer. Dessutom har de åtgärder som vidtagits i syfte att skapa tillgänglighet till teletjänster för personer med funktionshinder i allt väsentligt medverkat till att underlätta för dessa personer att utnyttja olika teletjänster.

7.2 Lagen om radiokommunikation

Målinnehåll

Lagen om radiokommunikation (1993:599) är tillämplig på användning av radioanläggningar och på användning av radiovågor för kommunikation m.m. Lagen omfattar också användning av radio som inte uppfattas som överföring av information (kommunikation), t.ex. positionsbestämning genom radar eller radioastronomi.

Enligt lagen om radiokommunikation vilar det på staten att övergripande värda och skydda möjligheterna för radioanvändning. Orsaken är att utbredningen av radiovågor inte håller sig inom nationella gränser och att det därför krävs ett internationellt samarbete. I statens uppgift ingår att se till att de tillgängliga resurserna används på ett *från teknisk och ekonomisk* synpunkt så effektivt sätt som möjligt. Radiofrekvensspektrum är en ändlig resurs och efterfrågan på frekvensutrymme ökar. Olika intressen kan därför stå mot varandra vilket medför att en prioritering mellan olika önskemål behöver göras. Lagstiftningens uppgift är att anvisa efter vilka grunder tilldelning av frekvenser skall ske (jfr prop. 1992/93:200, s. 168 f, bet. 1992/93:TU30, rskr. 1992/93:443).

Regleringen av radiokommunikation skall medverka till att upprätthålla ordning i utnyttjandet av radiofrekvensspektrum för att så många som möjligt skall kunna få möjlighet att använda radio och för att radioanvändningen skall ske på ett effektivt sätt. Utgångspunkterna för tillståndsgivningen är positiv inriktning, effektivitet och förutsebarhet i radioanvändningen. Särskild hänsyn skall tas till yttrandefriheten. Vidare skall samhällsintressen som försvarets och polisens behov beaktas särskilt.

Tillståndsgivningen skall syfta till att det begränsade område avseende radiospektrumet som står till buds utnyttjas på ett så effektivt sätt som möjligt.

Målsättningen om att effektivt utnyttja radiofrekvensutrymmet innefattar en inriktning mot effektivare konkurrens. Enligt lagens förarbeten finns ett intresse av att konkurrens råder. Det kan emellertid medföra att man inte uppnår högsta möjliga nivå av effektivitet i frekvensutnyttjandet i teknisk bemärkelse (jfr prop. 1992/93:200 s. 211). Det måste då ske en avvägning mellan dessa, ibland svärförenliga, intressen.

Radiokommunikationens betydelse för yttrandefriheten och informationsfriheten skall beaktas särskilt vid tillämpningen av lagen. En allmän strävan skall därför vara att i möjligaste mån ge företräde till användning som inrymmer ett betydande mått av tankar och känslor samt bidrar till åsiktsbildningen i samhället och till att information om olika förhållanden sprids.

Måluppfyllelse

En redovisning av insatserna inom radioområdet görs i budgetpropositionen för 2002 (prop. 2001/02:01, utg. omr. 22). Där framgår att Post- och telestyrelsen, i linje med målen, handlagt ansökningar om radiotillstånd, anmälningar om radiostörning samt bedrivit förebyggande radiotillsyn. Vidare framhålls att det har skett en revidering av den svenska frekvensplanen och ett inbjudningsförfarande avseende fast yttäckande radioaccess. Genom deltagande i internationellt arbete inom Internationella teleunionen (ITU) och EU har myndigheten verkat för fortsatt internationell harmonisering av frekvenser, tjänster och produkter. För att säkerställa att svenska intressen och krav tillgodoses vid upprättande av en gemensam europeisk frekvensplan har myndigheten deltagit i arbetet CEPT (Conférence Européenne des Administrations des Postes et de Télécommunications).

För budgetåret 2002 har regeringen av myndigheten begärt en redovisning av måluppfyllelsen inom området, vilket inte gjorts tidigare. Bakgrunden är att den tilltagande frekvensbristen gör att statens roll som främjare av ett effektivt användande av frekvenser och väl fungerande marknader blivit allt viktigare.

Post- och telestyrelsen har till utredningen redovisat vilka aktiviteter som vidtagits under året 2001 i syfte att uppfylla målen. Myndigheten har uppgett bl.a. att tillståndsgivning och arbetet i internationella organisationer är särskilt viktiga uppgifter. I det internationella arbetet har man bl.a. prioriterat deltagande i studiegrupper inom ITU-R vilka arbetar för frågor som speciellt tekniskt underlag avseende multimedieapplikationer, radio-LAN i 5 GHz-bandet, fasta satellittjänster och rundradiosatelliter. En slutsats som myndigheten drar av sitt arbete är att trängseln i etern ökat eftersom antalet användare och applikationer ständigt blir fler. Detta har fått till följd att de sökandes önskemål inte kan tillgodoses i samma utsträckning som tidigare.

7.3 IT-politiken

Målinnehåll

För IT-politiken som helhet finns ett övergripande mål, en IT-politisk inriktning samt prioriterade uppgifter. I det IT-politiska beslut som fattades 2000 (prop. 1999/2000:86, bet. 1999/2000:TU9, rskr 1999/2000:256) anges att det IT-politiska målet skall vara att Sverige som första land blir ett informationssamhälle för alla. Målet avser hela det IT-politiska området och inte bara elektronisk kommunikation. Inom målet ryms även t.ex. kompetens att använda IT.

I skälen för regeringens förslag anges att övergången till informations- och kunskapssamhället skall omfatta nationen i dess helhet och att alla medborgare skall kunna dra nytta av IT:s möjligheter. Vidare sägs att informationssamhället är globalt och genomtränger alla samhällssektorer. För att ett land skall kunna hävda sig internationellt krävs en framskjuten position på IT-området. Bedömningen är att Sverige har ställning som en av världens ledande IT-nationer. Målet bör därför sättas ett steg högre, nämligen att Sverige som första nation skall bli ett informationssamhälle för alla. Målet avser en bred IT-kompetens i samhället och ett starkt förtroende för användandet av denna teknik, med sikte att lyckas med detta före andra länder.

Det IT-politiska målet är ett brett mål som omfattar alla politikområden. Den IT-politiska inriktningen är att främja olika politikområden på olika sätt. De prioriterade uppgifterna inskränker sig dock till tre områden: tillit, tillgänglighet och kompetens. De första två, tillit och tillgänglighet, handlar till största delen om teknik och elektroniska kommunikationsnät. Det tredje området är av annan karaktär.

Under begreppet tillit i det IT-politiska målet ryms frågor om säkerhet och personlig integritet. Den del som avser den tekniska säkerheten i näten återfinns också i det telepolitiska målet. Med tillit som mål avses att regler och system på IT-området skall skapa förtroende genom att vara säkra, förutsebara, teknikneutrala, och skydda individens integritet samt vara internationella. Ansvar för informationssäkerheten ligger hos de myndigheter, företag och organisationer som har det normala verksamhetsansvaret.

En viktig del i det IT-politiska målet är att tillgängligheten till nät för elektronisk kommunikation skall vara så god som möjligt.

Det IT-politiska målet innefattar en målsättning om att hushåll och företag i alla delar av landet inom de närmaste åren bör få tillgång till IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet. Tillgänglighet skall i första hand uppnås genom konkurrens och mångfald. Konkurrenten skall bl.a. åstadkommas genom statliga insatser och regler. Statens övergripande ansvar kommer till direkt uttryck genom särskilda ekonomiska stödåtgärder för bredband i glest befolkade delar av landet.

Måluppfyllelse

Den första uppföljningen av IT-politiken görs i budgetpropositionen för 2002 (prop. 2001/02:01, utg. omr. 22). Bedömningen är att Sverige är på god väg att uppnå målet att som första land bli ett informationssamhälle för alla när det gäller möjligheterna för var och en till ett relativt enkelt utnyttjande av Internet, som nås via telefonnätet. Mer kvalificerade användningar av informationssamhällets tjänster som kräver särskild utbildning och utrustning, är dock ännu inte möjliga för var och en. Regeringen menar att brister i säkerhet och personlig integritet, som sammanfattas under begreppet tillit, också sätter gränser för användningen.

När det gäller de åtgärder som vidtagits sedan IT-propositionen lades är det ännu för tidigt att säga något säkert om huruvida de bidragit till en uppfyllelse av målet. De åtgärder som vidtas inom regeringens IT-politik och IT-infrastrukturutbyggnad bedöms dock komma att medverka till att informationsteknikens möjligheter utnyttjas på ett aktivt sätt. På så sätt antas tillväxt och sysselsättning främjas, vilket stärker Sveriges konkurrenskraft och bidrar till att allas möjligheter värnas. IT anses därmed kunna bli ett medel för ökad kunskap, demokrati och rättvisa. I propositionen görs också särskilda redovisningar inom de prioriterade områdena tillgänglighet, kompetens och tillit.

När det gäller tillgänglighet redovisas att användningen av IT i Sverige är hög. Nästan alla hushåll har tillgång till telefoni och över hälften av hushållen har mobiltelefon. Mer än två tredjedelar av dem som arbetar i Sverige i dag kan använda dator och Internet på arbetet. Den ökande användningen av Internet kräver emellertid åtgärder för att bredda gruppen av användare för att undvika att det uppstår en informationsklyfta i samhället. Den, vid sidan om utbildningssektorns insatser, ekonomiskt mest omfattande insatsen

inom IT-politiken är det stöd till IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet som föreslogs i IT-propositionen. Den sista förordningen i detta stödprogram beslutades den 31 maj 2001. Någon utvärdering av stödprogrammet har inte gjorts ännu.

Bedömningen av IT-kompetensen är att den pågående satsningen på IT i skolan (ITiS) bidrar till att utveckla undervisningen och nya roller för elever och lärare samt ökar tillgängligheten till IT. Det finns dock fortfarande mycket att göra. Det råder brist på vissa typer av specialiserad IT-kompetens. Den största bristen rör personer med både en längre högskoleutbildning och arbetslivserfarenhet. Därför har universitet och högskolor ökat antalet utbildningsplatser samt skapat nya utbildningar.

Regeringens bedömning av IT-tilliten är att arbetet med att öka informationssäkerheten, både inom Sverige och internationellt, tagit fart. Det finns dock fortfarande stora behov av åtgärder inom området. De undersökningar som gjorts pekar på att förtroendet och tilliten till tekniken och till dem som ansvarar för systemen påverkar Internetanvändningen. Regeringen anser att huvudansvaret för informationssäkerheten fortsatt bör ligga hos respektive systemägare, men att regeringen måste arbeta för att skapa förutsättningar för en hög säkerhet.

7.4 Mediepolitiken

Målinnehåll

Målet för mediepolitiken är att stödja yttrandefrihet, mångfald och massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadliga inslag i massmedierna. Målet fastställdes av riksdagen i samband med budgeten för 2001 (prop. 2000/01, bilaga utg. omr. 17). Politikområdet omfattar dagspress, radio och television samt skydd av barn och ungdom från skadligt innehåll i massmedierna.

En viktig del i mediepolitiken är att stödja yttrandefriheten. Med yttrandefrihet avses frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor (se 2 kap. 1 § RF). Säkerställandet av tryckfriheten och yttrandefriheten regleras i tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL). Med tryckfrihet avses i första hand en rätt att utge skrifter. För att säkerställa ett fritt meningsutbyte och en allsidig upplysning skall det stå varje svensk medborgare fritt att i

tryckt skrift bl.a. yttra sina tankar och åsikter. TF:s regler tillämpas på skrifter som framställts i tryckpress eller som mångfaldigats genom stencilering, fotokopiering eller liknande tekniskt förfarande, om skrifterna är försedda med vissa uppgifter eller om utgivningsbevis gäller. Enligt YGL är vidare varje svensk medborgare gentemot det allmänna tillförsäkrad rätt att i ljudradio, television och vissa liknande överföringar samt filmer, videogram, ljudupptagningar och andra tekniska upptagningar offentligen uttrycka tankar, åsikter och känslor och i övrigt lämna uppgifter i vilket ämne som helst. Yttrandefriheten har till ändamål att säkra ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande.

TF och YGL ger ett särskilt grundlagsskydd för friheten att yttra sig genom fysiska databärare eller genom överföringar som sker med hjälp av elektromagnetiska vågor. Skyddet bygger på samma grundläggande principer nämligen etableringsfrihet, förbud mot censur och liknande åtgärder, ensamansvar med meddelarskydd, särskild brottskatalog och särskild rättegångsordning med juryprövning.

Av särskilt intresse i detta sammanhang är etableringsfriheten, som innebär att det inte kan ställas krav på tillstånd eller speciella villkor för att bedriva sändningar av radioprogram genom tråd. Etableringsfriheten hindrar dock inte laglig reglering av skyldighet för nätinnehavare att ge utrymme för vissa program, den s.k. vidaresändningplikten eller must-carry-principen. Ingreppet mot fortsatt sändning av ett utbud som inriktas på våldsframställningar, pornografiska bilder eller hets mot folkgrupp kan också göras (3 kap. 1 § YGL). Inskränkningar i etableringsfriheten har föreslagits av regeringen (prop. 2001/02:74). Ett av förslagen innebär att det kan ställas krav på nätinnehavare att ge utrymme för andras överföringar, om det behövs med hänsyn till konkurrensen eller allmänintresset. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2003.

Kommersialisering av medierna och tillgången till ett ökat utbud medför inte självklart att förutsättningarna för hela befolkningen att ta emot ett varierat utbud av hög kvalitet ökar. Tillgången till allsidig upplysning för alla och möjlighet att delta i samhällsdebatten är viktiga krav att ställa i ett demokratiskt samhälle. Mediepolitiken syftar bl.a. till att värna mångfald i utbudet och att det finns en infrastruktur som är tillgänglig för alla. Ett viktigt demokratiskt krav är att alla som bor i Sverige har tillgång till ett allsidigt utbud av radio och TV (prop. 2000/01:01 s. 107). Tillgången till ett

grundläggande utbud av radio och TV (SVT 1, SVT 2, TV 4 och Sveriges radios kanaler) i hela landet är en viktig del av mediepolitiken. Genom radio- och TV-sändningar i allmänhetens tjänst (public service) skall alla förses med ett allsidigt, sakligt, opartiskt och oberoende programutbud av hög kvalitet. Av intresse är här även det s.k. Senda-avtalet, för den marksända digital-TV:n. Avtalet strävar mot att uppnå att alla program skall kunna tas emot av alla med samma tekniska utrustning (digital-TV-box och ett programkort).

Med mångfald avses ett mångsidigt medieinnehåll men även mångfald i ägande. Detta är av stor vikt eftersom massmedierna har en central roll när det gäller opinionsbildning, kunskapsspridning och debatt i samhället. Om många oberoende medieföretag konkurrerar är förutsättningarna goda för att alla väsentliga frågor och meningar blir belysta. Enligt digital-TV-kommitténs betänkande (SOU 2001:90) finns det risk att konsumenternas valfrihet begränsas eftersom det inom TV-området förekommer att samma affärsintressen kontrollerar flera delar av värdekedjan. Om administration av sändningar och sändningarnas innehåll kontrolleras av samma företag kan konkurrensen hämmas. Detta kan förstärkas om konsumenterna är beroende av en viss sändningsoperatör och därmed sändningssätt och standard.

På dagspressområdet syftar statens direkta insatser till att värna mångfalden på dagstidningsmarknaden. Därigenom främjas en allsidig nyhetsförmedling och opinionsbildning. Dessutom främjas konkurrens och en bred spridning av dagspressen. Statliga insatser inriktas också på att göra det möjligt för synskadade och vissa andra grupper av funktionshindrade att ta del av innehållet i dagstidningar.

Praktiska uttryck för det mediepolitiska målet är, som framgår av radio- och TV-lagen (1996:844), möjligheten att förena sändningstillstånd med villkor avseende bl.a. räckvidd och tillgänglighet för att åstadkomma spridning av ett allsidigt radio- och TV-utbud. I lagen regleras även den s.k. vidaresändningsplikten.

Måluppfyllelse

I budgetpropositionen för 2002 (prop. 2001/02:1, utg. omr.17) redovisar regeringen resultatet av insatser inom mediepolitiken och analyserar hur väl man har lyckats i sin strävan att nå målen.

Bedömningar görs avseende dagspressen, radio och TV i allmänhetens tjänst, digitala TV-sändningar samt skadligt medieinnehåll.

Under den förra tillståndspanen för radio och TV i allmänhetens tjänst (1997-2001) har public servicebolagen tilldelats särskilda medel för satsningar på kvalitet och digital teknik. Inom SVT har satsningar gjorts på kvalitetsproduktion bl.a. när det gäller dokumentärer och program för barn och unga. Särskilda medel för mångfald och kvalitet i programutbudet har använts av Sveriges Radio till bl.a. radioteater och frilansreportage. Regeringens bedömning är att programföretagen i allmänhetens tjänst satsat på förnyelse och utveckling av ny teknik på ett sätt som inneburit att programföretagen kunnat fortsätta att utveckla distribution och programproduktion.

Sändarnätet för digital marksänd TV håller på att byggas ut. I slutet av december 2001 hade ca 90 procent av befolkningen möjlighet att ta emot sändningarna. Antalet hushåll som tar emot digitala marksändningar uppgick vid samma tidpunkt till cirka 100 000. Regeringen anger att en mångfald i mediedistributionen är av stor betydelse för mångfald i innehållet. Mångfald i mediedistributionen är också viktig för att merparten av hushållen, oberoende av var de bor, skall ha tillgång till ett rikt medieutbud.

För att motverka skadligt medieinnehåll bedrivs verksamhet inom Granskningsnämnden för radio och TV, Statens biografbyrå samt Våldsskildringsrådet. Verksamheten bedrivs i form av kunskapspridning och övervakning av bestämmelser om våldsskildringar och pornografi i radio, TV och film, samt över Internet och i dataspel.

7.5 Ramdirektivet

Att ställa upp nationella politiska mål för området elektronisk kommunikation kan, med hänsyn till Sveriges EU-medlemskap och de rättsverkningar EG-rätten har på det nationella planet, inte ske utan beaktande av de syften och önskemål som bär upp det EG-rättsliga regelverket. I detta avsnitt lämnas därför en beskrivning av de mål som de rättsakter som nu skall implementeras i svensk rätt, strävar efter att uppnå.

Ramarna för EU:s nya regelverk om elektronisk kommunikation anges i det s.k. ramdirektivet. Direktivet innehåller regler om att inrätta ett harmoniserat regelverk för elektroniska kommunika-

tionstjänster, elektroniska kommunikationsnät, tillhörande faciliteter och tillhörande tjänster. Direktivet fastställer dessutom uppgifter för nationella regleringsmyndigheter och förfaranden som syftar till att åstadkomma en harmoniserad tillämpning av regelverket inom hela gemenskapen. Medlemsstaterna skall säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna vidtar proportionerliga åtgärder för att uppnå de mål som framgår av direktivet. I största möjliga utsträckning skall det önskvärda i att regleringen görs teknikneutral beaktas.

Direktiven påverkar inte de åtgärder som i enlighet med gemenskapslagstiftningen vidtagits på gemenskapsnivå eller nationell nivå för att arbeta för mål som avser allmänintresse, särskilt när det gäller reglering av innehåll och audiovisuell politik (artikel 1.3). Vidare får de nationella regleringsmyndigheterna inom sina behörighetsområden bidra till att säkerställa genomförandet av en politik som syftar till att främja kulturell språklig mångfald samt mediemångfald (artikel 8.1).

Vid tillämpningen av regelverket skall de nationella regleringsmyndigheterna främja konkurrens vid tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät, kommunikationstjänster och tillhörande faciliteter och tjänster. Därvid skall myndigheterna bl.a. säkerställa att användarna, inbegripet användare med funktionshinder, får maximalt utbyte av urval, pris och kvalitet, säkerställa att det inte uppstår någon snedvridning eller begränsning av konkurrensen, främja effektiva investeringar i infrastruktur, främja innovation samt främja en effektiv användning och säkerställa en ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser och adressresurser.

De nationella regleringsmyndigheterna skall vidare bidra till utvecklingen av den inre marknaden, bland annat genom att avlägsna kvarvarande hinder på det europeiska planet, främja trans-europeiska nät och samverka mellan gränsöverskridande tjänster och uppkoppling mellan slutanvändare, säkerställa att företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster inte behandlas olika under lika omständigheter samt samarbeta med varandra och med kommissionen på ett öppet sätt för att säkerställa att en enhetlig regleringspraxis utarbetas och att EG-direktiven tillämpas på ett konsekvent sätt.

Därutöver skall de nationella regleringsmyndigheterna främja de intressen som medborgarna i Europeiska unionen har, bland annat genom att säkerställa att alla medborgare får tillgång till samhällsomfattande tjänster, säkerställa ett gott skydd för konsumenter i

deras förhållande till leverantörer, bidra till ett gott skydd av personuppgifter och av privatlivet, främja tillhandahållandet av tydlig information, särskilt genom att kräva öppen redovisning av avgifter för användning av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, tillgodose behoven hos särskilda samhällsgrupper, i synnerhet hos användare med funktionshinder, samt säkerställa att de allmänna kommunikationsnätens integritet och säkerhet upprätthålls.

När det gäller radiofrekvenser för elektroniska kommunikationstjänster skall medlemsstaterna bl.a. säkerställa en effektiv förvaltning av frekvenserna. Vidare skall de säkerställa att den tilldelning av sådana radiofrekvenser som utförs av nationella regleringsmyndigheter är baserad på objektiva, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionerliga kriterier. Medlemsstaterna skall också främja harmoniseringen av användningen av radiofrekvenser inom gemenskapen.

En sammanfattning av de viktigaste delarna i ramdirektivets mål är följande:

- Konkurrens utan snedvridningar och begränsningar
- Maximalt utbyte av urval, pris och kvalitet för användare
- Effektiva investeringar i infrastruktur
- Innovationsfrämjande
- Effektiv användning av frekvenser och adressresurser
- Tillgång till samhällsomfattande tjänster
- Konsumentskydd
- Information till konsumenterna
- Personlig integritet
- Tillgodose särskilda grupper, i synnerhet användare med funktionshinder, behov

8 Överväganden

8.1 Det nya EG-regelverkets förhållande till mediepolitiken m.m.

Nuvarande mediepolitiska mål är enligt vår bedömning väl förenliga med det nya EG-rättsliga regelverket.

Det nya regelverket skiljer på överföring och innehåll. Regleringen avser enbart tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät och av överföring av elektroniska tjänster i sådana nät, inte innehållet i dessa tjänster. Med "innehåll" torde i regelverket menas intellektuellt innehåll och det budskap som röster, bilder etc. förmedlar. Hänsyn måste dock tas till sambanden mellan överföring och innehåll, särskilt om man därigenom skall kunna garantera yttrandefrihet, mediemångfald, kulturell mångfald och konsumentskydd.

Direktiven behandlar olika delar som berör mediepolitiken:

1. Ramdirektivet behandlar standardisering och samverkan mellan digitala interaktiva televisionstjänster.
2. Enligt auktorisationsdirektivet gäller som grundprincip att tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät och -tjänster endast får underkastas generell normgivning. Enskilda medlemsstater får dock kräva att individuella tillstånd beviljas som en förutsättning för användandet av radiofrekvenser och adresskapacitet. De individuella tillstånden får endast omfatta särskilt angivna villkor om t.ex. täckning och innehåll. Nät och överföringstjänster som används för utsändningar av t.ex. TV och radio till allmänheten omfattas också av regelverket. Enligt direktivet får medlemsstaterna ha särskilda kriterier och förfaranden som verkar för allmänintressen i enlighet med gemenskapslagstiftningen vid beviljande av nyttjanderätter för radiofrekvenser till leverantörer av innehåll i radio- och TV-sändningar.

3. Direktivet om samhällsomfattande tjänster anger möjligheter för medlemsstaterna att ålägga företag skälig sändningsplikt, "must-carry", för vissa angivna kanaler och tjänster för radio- och TV-sändningar. Det skall kunna ske när det är nödvändigt för att uppfylla klart fastställda mål som avser allmänintresset. Skyldigheterna skall vara proportionerliga och öppna för insyn.
4. Tillträdes- och samtrafiksdirektivet anger vilka villkor som skall tillämpas när det gäller system med villkorad tillgång till digitala radio- och televisionssändningar. Villkoren kan ändras eller upphävas för företag som inte längre anses ha ett betydande inflytande på den relevanta marknaden. Det får dock inte ske om det har negativ påverkan på slutanvändarnas tillgång till radio- och TV-sändningar. Sådana villkor får inte heller ändras eller upphävas om det påverkar utsikterna till effektiv konkurrens på marknaderna för digitala radio- och TV-sändningar till slutanvändare och system för villkorad tillgång och andra tillhörande faciliteter (artikel 6). För att säkerställa en bred uppsättning av program och tjänster skall villkorad tillgång ges på lika och icke-diskriminerande villkor. Vidare fastställs att digitala elektroniska kommunikationsnät som används för distribution av TV-tjänster och är öppna för allmänheten skall klara TV-program i bredbildsformat.

Sammanfattningsvis innebär det nya EG-regelverket att medieområdet omfattas av reglerna när det gäller nät och tjänster, dvs. överföringen, eftersom regelverket inte skiljer ut mediefrågor från övriga områden inom elektronisk kommunikation. Medieområdet är dock intimt förknippat med yttrandefriheten och innehållet i det som överförs, vilket inte är föremål för reglering i det nu diskuterade regelpaketet. Denna sammankoppling medför att man vid implementering av regelverket i vissa avseenden måste ta hänsyn till sambanden mellan överföringen och innehållet för att garantera bl.a. yttrandefrihet, mediemångfald och kulturell mångfald. Det föreligger enligt utredningen dock ingen oförenlighet eller motstående intressen mellan det nya regelverket och de mediepolitiska målen.

8.2 Sammanfattning av de politiska målen

Som vi närmare har redogjort för under kapitel 7 finns det en mängd olika mål och krav knutna till området för elektroniska kommunikationer. Mål, syften och krav ställs på olika nivåer och inom olika politikområden.

De viktigaste delarna i befintliga mål och syften inom tele, radio (lagen om radiokommunikation, LRK), IT, media samt ramdirektivet kan sammanfattas enligt tabell på nästa uppslag.

	<i>Tele</i>	<i>LRK</i>	<i>IT</i>	<i>Media</i>	<i>Ramdirektiv</i>
<i>Tillväxt</i>	Skapa utrymme för och upprätthålla en effektiv konkurrens	Effektivt utnyttjande av radiofrekvensutrymmet innefattar effektiva konkurrens	Tillgänglighet i första hand genom konkurrens och mångfald		Konkurrens utan snedvridning och begränsning
					Effektiva investeringar i infrastruktur
					Innovationsfrämjande
<i>Yttrandefrihet</i>		Radiokommunikationens betydelse för yttrande- och informationsfriheten beaktas särskilt		Att värna yttrandefriheten är en grundpelare inom mediepolitiken	
				Massmediernas oberoende	
				Mångfald	
<i>Tillgänglighet</i>	Var och en skall ha möjlighet att utnyttja telefoni-tjänst inom ett allmänt tillgängligt telenät		Tillgänglighet till informationssamhällets tjänster	Alla skall ha tillgång till ett allsidigt TV-utbud	
			Kompetens att använda IT		
					Främja tillhandahållande av tydlig information till konsumenterna

	<i>Tele</i>	<i>LRK</i>	<i>IT</i>	<i>Media</i>	<i>Ramdirektiv</i>
<i>Effektivitet</i>	Bidra till ett effektivt resursutnyttjande i samhället	Effektivt nyttjande av radio-kommunikationer och andra användningar av radiovågor.			Effektiv användning av frekvenser och adresser
					Maximalt utbyte av urval, pris och kvalitet för användare
<i>Skydd</i>	Telekommunikationerna skall vara uthålliga och tillgängliga under kriser och i krig.		Tillit till IT		
					Ett gott skydd av personuppgifter och av privatlivet
				Motverka skadligt innehåll	
					Skydd för konsumenter i deras förhållande till leverantörer
<i>Särskilda grupperns behov</i>	Alla skall ha tillgång till teletjänster på likvärdiga villkor				Användarna, inbegripet användare med funktionshinder, skall ha maximalt utbyte av urval, pris och kvalitet

Flertalet av de mål som finns i tabellen faller inom området för elektronisk kommunikation och bör således ingå i ett nytt mål. Ett mål hamnar dock tydligt utanför området, nämligen IT-politikens mål om kompetens att använda IT.

8.3 Utgångspunkter för en revidering av gällande mål

Ett samlat mål för sektorn elektronisk kommunikation bör formuleras med hänsyn till kraven på att mål skall vara realistiska, specifika och mätbara.

Utredningens uppdrag omfattar en analys, utvärdering och vid behov omformulering av de telepolitiska målen och de syften som ligger till grund för lagen om radiokommunikation. De telepolitiska målen skall samordnas med IT-politiken i dess föreliggande utformning. När det gäller de mediepolitiska målen skall vi särskilt analysera hur dessa kan uppnås med beaktande av det nya EG-rättsliga regelverket. Någon översyn av dessa mål skall dock inte göras. Uppdragets utformning ställer bl.a. krav på att finna och klargöra eventuella oförenligheter mellan olika politiska mål inom området för elektronisk kommunikation.

Uppgiften för utredningen är alltså bl.a. att samordna de telepolitiska målen och det IT-politiska målet. Enligt vår mening bör det ske genom att det ställs upp ett samlat mål för hela sektorn elektronisk kommunikation. Genom att sammanföra mål från olika områden kommer deras inbördes relation att framträda. Det nya målområdet för elektronisk kommunikation skall omfatta hela telepolitiken, men kan däremot inte omfatta alla delar av IT-politiken och mediepolitiken eftersom dessa täcker mer än det som rör elektronisk kommunikation.

Nuvarande målstruktur inom tele-, IT- och mediaområdena är uppdelad på sektorer, vilket har varit naturligt eftersom marknaderna har varit tydligt åtskilda. När marknaderna smälter samman skapas behov av att få en överblick över vad som är gemensamt för dessa områden och hur en samlad målhierarki bör se ut. I följande avsnitt diskuteras kriterier och grunder för en samlad och tydlig målformulering inom området.

Vid en förändring av målformuleringen bör man eftersträva mål som är realistiska, specifika och mätbara. Målen skall dessutom – i sig eller nedbrutna i delmål – kunna tjäna som vägledning vid regeltillämpning. En annan generell utgångspunkt är att målen inte får stå i konflikt med mer allmänpolitiska övergripande mål.

Med att målen skall vara realistiska avses att de skall bedömas vara möjliga att uppnå inom en överskådlig framtid. Även om målen inte knyts till att gälla en viss tidsperiod är det viktigt att man redan vid formuleringen av målen har en viss uppfattning om

inom vilken tidsram de skall vara uppfyllda. Det är också viktigt att målen har en sådan konkretiseringsgrad att de kan förstås och tolkas på ett riktigt sätt ute i samhället. Målen måste även vara specifika såtillvida att de skall vara urskiljbara i förhållande till uppställda mål på andra närliggande politikområden.

Ett viktigt medel för att uppnå politiska mål är normgivning genom lagstiftning. I sådant fall bör man vid formulering av målen sträva efter att de skall ge ett bra tolkningsunderlag för dem som skall tillämpa lagen. Det gäller i förhållande till både förvaltningsmyndigheter och domstolar som regeltillämpare. I sammanhanget bör dock påpekas att mål för ett politikområde har ett vidare syfte än att tjäna som tolkningsfakta vid regeltillämpning. Det senare behovet kan tillgodoses genom särskilda ändamålsbestämmelser i en lag.

Vid uppföljning av målet för ett politikområde skall effekterna mätas och avse resultatet av en förd politik, dvs. skillnaden mellan det som inträffat och det som skulle ha inträffat utan den förda politiken. Det kan naturligtvis många gånger vara svårt att mäta effekterna av vidtagna åtgärder såsom skillnaden mellan den utveckling som skett och den man hade fått om inga åtgärder vidtagits (jfr Ds 1994:53 Motiv för statliga åtaganden). En sådan mätmetod förutsätter en föreställning om någonting som inte ägt rum. Trots detta menar vi att uppställandet av ett politiskt mål på ett visst område måste kombineras med instrument för uppföljning och utvärdering. Endast därigenom kan man säkerställa att erfarenheter kan återföras och leda till förändringar i politiken, om det är nödvändigt. Ett sådant uppföljningsinstrument föreslås dock inte i detta betänkande.

Ordet "mål" används allmänt utan att alltid avse faktorer som uppfyller kraven på att vara realistiska, specifika och mätbara. Dessa kriterier tillämpas sålunda inte strikt i nuvarande strukturer och kommer inte heller att helt kunna uppfyllas i ett nytt mål. Kriterierna kan dock användas som riktpunkter för en striktare målformulering som kan fungera på ett bättre sätt än idag vid tillämpning och uppföljning.

8.4 Modeller för formulering av ett nytt mål

Målet för politikområdet elektronisk kommunikation bör formuleras som ett allmänt övergripande mål, som kan kompletteras med sektorsspecifika mål.

Området för elektronisk kommunikation har förändrats och förändras fortlöpande i mycket snabb takt. Tidigare uppdelade marknader som IT, tele och media smälter samman. Det är en internationell utveckling, vilket gör det svårt att styra utvecklingen på nationell nivå. Många aktörer är multinationella och även på ett internationellt plan kan marknaden sägas sammansmälta till en. Behovet av harmonisering inom EU har på detta sätt vuxit fram.

Hur utvecklingen kommer att se ut framöver är svårt att förutse och aktörer på marknaden vågar oftast inte göra bedömningar längre än på några års sikt. Troliga utvecklingstendenser vid en viss given tidpunkt kan inom något år visa sig inte alls stämma medan tjänster som få har trott skulle få någon större spridning kan bli succéer.

Förändringarna har medfört ett behov att samordna målen för IT-politiken och telepolitiken. Viktiga grunder för de politiska målsättningarna är att alla medborgare skall kunna dra nytta av informationssamhällets möjligheter. Denna målsättning innefattar också en tanke om en breddsatsning för att skapa förutsättningar för att Sverige skall kunna bibehålla en framskjuten position på området. Låga priser främjar en snabb utveckling och ökar medborgarnas möjligheter att få tillgång till kommunikationstjänster. Konkurrens och mångfald är viktiga medel för att skapa de förutsättningar som krävs för att uppnå målet.

I ett glest befolkat land som Sverige har dock marknaden inte samma förutsättningar överallt. Det innebär att staten på olika sätt har funnit sig tvungen att ingripa och åstadkomma de kommunikationer som har ansetts nödvändiga i landet. Det har skett genom regler om s.k. samhällsomfattande tjänster, ekonomiskt stöd till kommuner och enskilda samt genom olika täckningskrav.

Alla de mål som finns idag och som på ett eller annat sätt kan knytas till området för elektroniska kommunikationer är angelägna och bör främjas. Det är emellertid inte givet att samtliga aspekter måste komma till direkt uttryck i en allmän målangivelse för det nya området. I vissa hänseenden kan ett mål innefattas i ett annat. I andra fall kan det finnas en risk för konflikter mellan olika delmål

som kan undvikas genom att målen formuleras på en högre nivå. Motsättningar i mål på lägre nivåer, t.ex. vid tolkning av olika normer, får då lösas på det sätt som står bäst i överensstämmelse med det övergripande målet för politiken och området i dess helhet.

Det finns åtminstone tre möjliga modeller för att formulera målen för den elektroniska kommunikationspolitiken.

En modell är att låta konkurrensen vara det generella målet för politikområdet. Ett förslag i den riktningen lämnades av IT-infrastrukturutredningen i betänkandet Bredband för tillväxt i hela landet (SOU 1999:85). En sådan målformulering ligger också i linje med den EG-rättsliga regleringens uppbyggnad. I sådant fall krävs speciella undantagsnormer för de situationer där konkurrensen inte klarar av att lösa de problem som kan uppstå.

Enligt vår åsikt bör emellertid konkurrens inte ses som ett självändamål. Tvärtom syftar konkurrensen till att uppnå angelägna mål för medborgarna och ytterst öka välfärden. Övergripande mål för elektronisk kommunikation bör ge uttryck för de ändamål som ett främjande av konkurrensen skall medverka till att förverkliga. Därför avvisas en modell som sätter konkurrensen som mål för elektronisk kommunikation. Det innebär inte att ökad konkurrens inte kan fungera som en ledande tillämpningsnorm för ett nytt regelverk.

En annan metod är att dela upp marknaden i olika sektorer och formulera ett mål för varje område. Olika intressehänsyn har idag olika tyngdpunkt på dessa områden vilket skulle kunna tala för en sådan linje. Fördelen med ett sådant alternativ är att målen för varje område skulle kunna bli mer preciserade. Nackdelen är att gränserna mellan olika sektorer bibehålls. Eftersom den långsiktiga trenden är att alla områden smälter samman bör man ha en enhetlig syn. Vi har därför funnit anledning att avfärda också denna modell.

En tredje modell, vilken vi förordar, är att formulera ett ganska allmänt övergripande mål, som innefattar flera angelägna politiska mål. Ett sådant mål kan därefter kompletteras med specifika mål på olika områden.

8.5 Omfattning av mål för elektronisk kommunikation

Det finns olika sätt att relatera nuvarande politiska mål till det nya området elektronisk kommunikation. Vilken metod man än väljer är det emellertid viktigt att hålla i minnet att det nya politikområ-

det endast sysslar med infrastruktur och andra överföringsfrågor, men däremot inte med innehållet i de tjänster som förmedlas.

Ett sätt att beskriva relationen mellan det nya området för elektronisk kommunikation och nuvarande mål är att helt enkelt utgå från gällande mål och syften inom telepolitiken, IT-politiken och mediepolitiken.

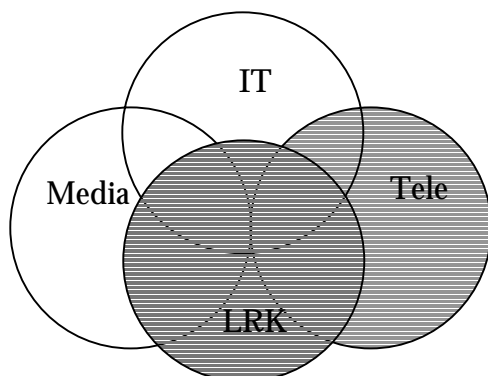
Hela det telepolitiska målet omfattas av det nya politikområdet. Telepolitiken angår endast överföringsfrågor.

När det gäller det mediepolitiska målet handlar varje del av målet om både innehåll och distribution, vilket gör att avgränsningen mot vad som är att betrakta som innehållsfrågor inte är helt enkel. Som exempel kan nämnas skydd mot skadligt innehåll. Detta är främst en innehållsfråga och faller i huvudsak inte in under det nya området. Genom digital teknik kan dock innehållet kontrolleras på så sätt att det blir möjligt att spärra tillgången till visst innehåll. Ett sätt att åstadkomma detta kan vara att ställa krav på distributionsystemen för att stödja den teknik som används för kontrollen. Om sådana system införs och om man anser att tekniska krav därför skall ställas på distributionssystemen faller det in under området för elektronisk kommunikation. Vi återkommer till detta i övervägandena om en ny målformulering.

Det IT-politiska målet är ett brett mål som omfattar de flesta politikområden. Vissa delar av IT-politiken, som tillgänglighet och tillit, bör ingå i ett nytt mål för elektronisk kommunikation medan andra delar faller utanför.

De delar av nuvarande målformuleringar som ett nytt mål för elektronisk kommunikation bör täcka in är de sektorer som är skuggade i följande figur.

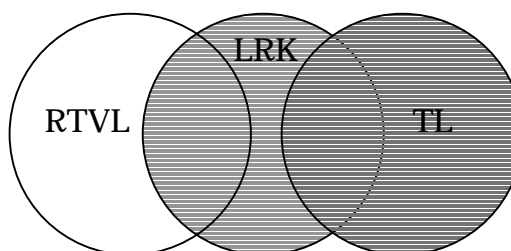
Figur 8.1. Mål och syfte för tele, lagen om radiokommunikation, IT och media.

Ett annat sätt att beskriva förhållandet mellan nuvarande mål och det nya politikområdet är att utgå från lagarna på området. Nedanstående bild avser inte att djupare förklara och analysera hur lagarna förhåller sig till varandra och till det nya regelverket. Tanken är endast att översiktligt och sammanfattande visa på de samband som finns.

De mål som telelagen skall medverka till att uppnå och syftet bakom lagen om radiokommunikation bör täckas av det nya målet. När det gäller syftet med radio- och TV-lagen är avgränsningen inte lika klar. Lagen har ett nära samband med målet för mediepolitiken och yttrandefriheten, vilka i sin tur har samband med tillgängligheten till elektroniska kommunikationsnät och tjänster. Målet och lagarna täcker dock också in rena innehållsfrågor, som inte bör ingå i det nya målet. I den del som radio- och TV-lagen samt lagen om radiokommunikation är knutna till varandra, d.v.s. när det rör fördelningen av frekvenser, finns däremot ett direkt samband med elektroniska kommunikationsnät och tjänster. De områden som bör omfattas av ett nytt mål är skuggade i figuren.

Figur 8.2. Sambanden mellan radio- och TV-lagen, lagen om radio-kommunikation och telelagen.

8.6 Förslag till nytt mål inom området för elektronisk kommunikation

Vårt förslag: Vi föreslår ett nytt politiskt mål för området elektronisk kommunikation i tre nivåer. På den översta nivån anges viktiga allmänpolitiska intressen, mellannivån innehåller allmänna sektorsmål och den nedersta nivån pekar ut specifika sektorsmål.

Som framgått ovan bör en ny politisk målformulering för området elektronisk kommunikation ha ett allmänt övergripande innehåll. Målet bör beskriva hur olika angelägna intressen förhåller sig till varandra. Tillsammans bör de bilda en helhet som beskriver statens och marknadens roller på detta område.

I målet bör de viktigaste delarna från målen för tele, radio, IT och media samt målen i ramdirektivet anges. Det hindrar inte att något område delas upp och förtydligas. Det är t.ex. lämpligt när det gäller uthållighet och tillgänglighet under svåra påfrestningar i samhället i fred, höjd beredskap och krig. Även nya punkter som nödtjänster och konsumentskydd bör ingå.

Målformuleringarna bör vara ordnade så att viktiga allmänpolitiska intressen nämns på en nivå, allmänna sektorsmål på en andra nivå och specifika sektorsmål på nivå tre.

Nivå 1

Tillväxt

Ett angeläget allmänpolitiskt mål är främjandet av tillväxt. Området för elektronisk kommunikation har goda förutsättningar att bidra till det (jfr prop. 1999/2000:86). Ett allmänt mål bör alltså vara att den elektroniska kommunikationen är så effektiv att den främjar tillväxt, ökar svensk konkurrenskraft samt bidrar till ökad produktivitet i samhället. Med effektiva elektroniska kommunikationer avses konkurrensutsatta, flexibla och icke-diskriminerande kommunikationer. Det kan också innebära främjande av att ny teknik används som t.ex. medger överföringar med hög överföringskapacitet och ökade volymer av kommunikationer.

Inom begreppen tillväxt och produktivitet ryms mål om ett ökat antal arbetstillfällen och skapande av nya marknader. En motsättning kan finnas mellan å ena sidan ökad produktivitet och sysselsättning och å andra sidan tillkomsten av nya marknader och nya företag. Det kan också finnas en inneboende motsättning mellan produktivitet och fler arbetstillfällen. Att det kan uppstå sådana inneboende konflikter hindrar inte att man formulerar målet på det sätt som här föreslås. Åtgärder som vidtas kan leda till flera resultat som var för sig eller sammantaget medverkar till en ökad tillväxt. Att framhålla tillväxt som ett angeläget politiskt mål stämmer också överens med de mål som sätts upp i ramdirektivet.

Yttrandefrihet och mediepolitiska mål

Området för elektronisk kommunikation är nära sammankopplat med målen inom det mediepolitiska området, särskilt värnandet om yttrandefriheten. En avvägning måste göras mellan å ena sidan ekonomiska tillväxtfrämjande hänsyn och å andra sidan stödjandet av yttrandefriheten och de faktorer som skapar ett brett och oberoende informationsutbud för medborgarna. Det är av stor vikt att sådana hänsynstaganden görs synliga i målet för området.

Det finns goda möjligheter för olika former av elektronisk kommunikation att bidra till att det mediepolitiska målet uppnås. Mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet gynnas av en marknad med effektiv konkurrens och effektiva investeringar i infrastruktur. Samtidigt finns möjlighet att ställa krav på vidare-

sändningsplikt i kabelnät samt att beakta yttrandefriheten vid frekvenstilldelning.

Området för elektronisk kommunikation avser överföring men inte innehåll. Ett inom mediepolitiken viktigt intresse är skydd mot skadligt innehåll. Som framhållits ovan kan man genom digital teknik kontrollera innehållet på så sätt att tillgången till visst innehåll spärras. Ett sätt att åstadkomma detta kan vara att ställa krav på att distributionssystemen stöder den teknik som används för kontrollen. Också denna del av det mediepolitiska målet bör därför finnas med som ett viktigt intresse att tillgodose inom området för elektronisk kommunikation.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis bör målet på nivå 1 vara :

Elektronisk kommunikation skall vara så effektiv att den främjar tillväxt, ökar svensk konkurrenskraft samt bidrar till ökad produktivitet i samhället. Elektronisk kommunikation skall även bidra till att målet för mediepolitiken uppnås, dvs. stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt motverka skadliga inslag i massmedierna.

Nivå 2

Största möjliga tillgång

Det allmänna sektorsmålet på nivå 2 bör formuleras som största möjliga tillgång till effektiva och säkra elektroniska kommunikationer för enskilda och myndigheter. Målet tar sikte på kommunikationernas stora samhällsbetydelse som allmänt tillgänglig infrastruktur.

Effektiva elektroniska kommunikationer bör komma användarna till godo i form av bästa möjliga urval, pris och kvalitet. Användarna bör ha möjlighet att välja mellan olika tjänster med olika pris och kvalitet för att finna den kombination av tjänster som bäst passar den enskilde. Detta ska åstadkommas genom väl fungerande och dynamiska marknader.

De elektroniska kommunikationerna bör också vara så säkra som möjligt. För tillväxt och konkurrenskraft är tilliten till informa-

tionssystem viktig och behovet av säker kommunikation ökar i takt med värdet av informationen i näringslivet och den offentliga sektorn (jfr prop. 1999/2000:86 s. 40). Därför bör säkerheten lyftas fram i ett allmänt sektorsmål.

Enligt vår mening är en effektiv konkurrens utan snedvridningar och begränsningar det främsta medlet för att främja tillgänglighet och tillväxt. Det är samma uppfattning som redovisas i de nya EG-direktiven, som till stora delar avser regler för att skapa en effektiv konkurrens.

Konkurrens som medel för att skapa en väl fungerande marknad för elektronisk kommunikation stämmer också väl överens med regeringens allmänna konkurrenspolitik (jfr prop.1999/2000:140, bet 2000/01:NU4, rskr. 2000/01:16). Enligt den ekonomiska teori som ligger till grund för denna politik leder fri konkurrens till samhällsekonomisk effektivitet eftersom företag utsatta för konkurrens drivs att producera rätt saker, dvs. producera det som konsumenterna efterfrågar vid den rådande inkomstfördelningen. Konkurrensen tvingar företagen att så långt möjligt hushålla med resurserna genom att effektivisera produktionen. För att långsiktigt förnya produktionsförmågan krävs en rörlighet i näringslivet som förutsätter konkurrens mellan självständiga företag.

Konkurrens bör således vara det främsta medlet för att uppnå ett mål om största möjliga tillgång till elektroniska kommunikationer.

Telelagens målparagraf säger att enskilda och myndigheter i landets olika delar skall ha tillgång till effektiva telekommunikationer till *lägsta möjliga samhällsekonomiska kostnad*. Formuleringen om lägsta möjliga samhällsekonomiska kostnad bör enligt vår mening inte överföras till ett nytt mål. Orsakerna till det är flera.

En anledning är att lägsta samhällsekonomiska kostnad kan tolkas som att man bör utnyttja redan existerande ledningar istället för att bygga nya. Detta kan strida mot effektiv konkurrens. En inriktning mot väl fungerande marknader och en effektiv konkurrens kan därför ibland stå i ett motsatsförhållande till en formulering om lägsta samhällsekonomiska kostnad.

Ytterligare en invändning man kan rikta mot formuleringen om lägsta möjliga samhällsekonomiska kostnad är att det i allmänhet är svårt att göra beräkningar av det slaget. Kriteriet har därmed ett litet värde som kunskapsunderlag.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis bör målet på nivå två vara:

Enskilda och myndigheter skall ha största möjliga tillgång till effektiva och säkra elektroniska kommunikationer med bästa möjliga urval, pris och kvalitet. Det främsta medlet att uppnå detta är en effektiv konkurrens. Politiken skall därför främja en konkurrens utan snedvridningar och begränsningar.

Nivå tre

På den specifika sektornivån 3 bör de mål finnas som staten har ett särskilt ansvar för. Hit hör grundläggande tjänster, nödtjänster, personlig integritet, uthållighet och tillgänglighet under svåra påfrestningar på samhället i fred, höjd beredskap och krig, ett effektivt utnyttjande av frekvenser och adresser samt konsumentskydd.

Grundläggande tjänster

De grundläggande tjänsterna bör omfatta dels det som ryms inom vad som allmänt kallas samhällsomfattande tjänster, dels möjligheterna att få tillgång till ett grundläggande radio- och TV-utbud.

De samhällsomfattande tjänsterna innebär att alla slutanvändare skall ha tillgång till vissa typer av elektroniska kommunikationstjänster till ett överkomligt pris. Det skall vara möjligt för konsumenterna och andra slutanvändare att ringa och ta emot lokala, nationella och internationella telefonsamtal samt telefax. Användarnas anslutning skall också möjliggöra datakommunikation med en datahastighet som tillåter funktionellt tillträde till Internet. Vad som utgör ett funktionellt tillträde skall bestämmas med beaktande av den aktuella teknik som används av majoriteten av abonnenterna samt den tekniska genomförbarheten.

Vidare ingår tillgång till adressupplysningstjänster och telefonautomater i de samhällsomfattande tjänsterna.

En viktig del av mediepolitiken är att ett grundläggande radio- och TV-utbud skall vara tillgängligt i hela landet. Statliga insatser är betydelsefulla för att uppnå detta. I ett mål för elektronisk kommunikation bör möjligheterna att få tillgång till radio och TV vara

en del av de grundläggande tjänster som skall vara tillgängliga för alla eftersom det innefattar krav på elektroniska nät för att nå fram till slutanvändaren. I dag sker det genom att Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och TV 4 AB är skyldiga att nå i princip hela landet via sändningar i marknätet samt genom vidareändningsplikten i kabel-TV-nät av ett grundläggande radio- och TV-utbud.

De grundläggande tjänsterna skall vara tillgängliga till ett överkomligt pris för den enskilde användaren. Enligt skälen till direktivet om samhällsomfattande tjänster är ett överkomligt pris ett pris som fastställs på nationell nivå mot bakgrund av särskilda nationella förhållanden. Överkomligt pris kan innefatta gemensamma taxor som är oberoende av geografisk belägenhet eller särskilda taxalternativ för användare med låga inkomster. Ett överkomligt pris för den enskilde konsumenten står i samband med dennes möjlighet att överblicka och kontrollera sina utgifter.

Tillgången till grundläggande tjänster bör ta sin utgångspunkt i en strävan att tillgodose grundläggande behov av elektroniska kommunikationer hos alla användare. De grundläggande behoven bör också bestämmas med hänsyn till de speciella krav som finns hos funktionshindrade och andra särskilda grupper. Sociala hänsynstaganden ingår som en naturlig del av det angivna målet men det bör göras särskilt tydligt genom en egen formulering.

Nödtjänster

Det finns anledning att särskilt peka ut tillgången till nödtjänster, dvs. larmnumret 112, som ett viktigt intresse att tillgodose. Enligt direktivet om samhällsomfattande tjänster skall medlemsstaterna säkerställa att samtliga slutanvändare av allmänt tillgängliga telefonitjänster kan, utöver nationella larmnummer, ringa larmtjänster avgiftsfritt genom att använda det gemensamma europeiska larmnumret 112.

Personlig integritet

Skyddet av den personliga integriteten har blivit en allt viktigare fråga i takt med utvecklingen av avancerad elektronisk kommunikation. Eftersom informationsteknologin ger allt större möjlighe-

ter att behandla personuppgifter framstår behovet av att säkerställa den personliga integriteten som helt nödvändigt att tillgodose.

Målet bör vara att säkerställa att de allmänna kommunikationsnätens integritet och säkerhet upprätthålls. Detta innefattar fysiska personers fri- och rättigheter i samband med behandling av personuppgifter, särskilt deras rätt till personlig integritet. Även juridiska personer har ett berättigat intresse av integritetsskydd, t.ex. när det gäller affärshemligheter. Skyddet för den personlig integriteten i vid mening måste samtidigt utformas med hänsyn till behovet av allmän säkerhet, dvs. intressen som är knutna till försvar, statens säkerhet och brottsbekämpning.

När det gäller säkerhet i nät och tjänster skall de allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänsterna och näten uppfylla en säkerhetsnivå som är anpassad till den risk som föreligger med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna.

Det nu sagda överensstämmer med förslaget till kommunikationsdataskyddsdirektiv.

Uthållighet och tillgänglighet under svåra påfrestningar på samhället i fred, höjd beredskap och krig

De elektroniska kommunikationerna skall vara uthålliga och tillgängliga under svåra påfrestningar på samhället i fred, höjd beredskap och krig. Dagens regelsystem gäller enbart funktionssäkerheten i telesystemet under kris och krig. Den nya formuleringen innebär att alla elektroniska kommunikationer skall vara uthålliga och tillgängliga under sådana förhållanden.

De elektroniska kommunikationerna bör dessutom vara uthålliga och tillgängliga under svåra påfrestningar i fred.

I propositionen Samhällets säkerhet och beredskap (2001/02:158, s 25) sägs att en svår påfrestning inte är en enskild händelse i sig, exempelvis en olycka, ett sabotage osv., utan ett tillstånd som kan uppstå när en eller flera händelser utvecklar sig eller eskalerar till att omfatta flera delar av samhället. (jfr även skr 1998/99:33) Vidare förutsätts att tillståndet är av en sådan omfattning att det uppstår allvarliga störningar i viktiga samhällsfunktioner och kräver att insatser från flera olika myndigheter och organ samordnas för att kunna hantera situationen och därmed begränsa konsekvenserna. Begreppet definieras inte eftersom sam-

hället skall ha en beredskap och förmåga att hantera alla typer av händelser i fred. Vi ställer oss bakom dessa uttalanden.

Effektivt utnyttjande av frekvenser och adresser

Politiken för elektronisk kommunikation bör säkerställa ett effektivt nyttjande av möjligheterna till radiokommunikationer och andra användningar av radiovägor. Radiokommunikation har en särskild betydelse för yttrandefriheten och informationsfriheten eftersom den medger goda förutsättningar för informations- och åsiktsspridning. Politiken bör bidra till att en god balans mellan olika radioanvändares behov uppnås och att utvecklingen av befintliga och nya radioanvändningar stimuleras. Möjligheterna att upprätthålla särskilt samhällsviktiga funktioner måste också beaktas. Staten har också ett ansvar för att upprätthålla ordning i etern.

Möjligheterna att främja ett effektivt nyttjande av radiokommunikationer och andra användningar av radiovägor påverkas av åtaganden i det internationella samarbetet. Uppställda mål bör tjäna som ledning även för det internationella arbetet.

Också när det gäller tilldelning av adresser för elektronisk kommunikation är det viktigt att värna om effektivitet i systemet.

Konsumentskydd

Marknaden för elektronisk kommunikation är tekniskt och kommersiellt komplex vilket innebär att konsumenterna har ett informationsunderläge. Det skapar behov av skydd för att konsumenterna inte skall lämnas utan möjligheter att påverka. Vi anser att det är viktigt att ha ett konsumentperspektiv på utformningen av mål inom området. Goda förutsättningar för marknaden ger också goda förutsättningar för konsumenterna när det gäller bl.a. tillgänglighet, urval, pris och kvalitet. Detta är dock inte tillräckligt. Det krävs också t.ex. enkla förfaranden för tvistlösning. Politikens uppgift att säkerställa konsumentskydd bör framgå av målet för området.

Hållbar utveckling

Ett allmänt mål som bör genomsyra även området för elektronisk kommunikation är att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.

Internationell harmonisering

Elektronisk kommunikation är genom sin nätverkskaraktär beroende av den internationella utvecklingen. Många företag verkar på internationell basis och gynnas av att regelverken i de olika länderna är harmoniserade. Det främjar i sin tur tillväxt både inom Sverige och i andra länder, inte minst inom den Europeiska unionen. I målet för elektronisk kommunikation bör därför ingå att främja internationell harmonisering, särskilt för att bidra till utvecklingen av EU:s inre marknad.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis bör målet på nivå tre vara :

Politiken för elektronisk kommunikation skall säkerställa

- att enskilda och myndigheter har tillgång till grundläggande tjänster till överkomliga priser i hela landet
- att grundläggande tjänster är tillgängliga på ett likvärdigt sätt, bl.a. för att tillgodose funktionshindrades behov,
- att enskilda har tillgång till nödtjänster,
- skydd av den personliga integriteten,
- uthållighet och tillgänglighet under svåra påfrestningar på samhället i fred, höjd beredskap och krig,
- ett effektivt utnyttjande av frekvenser och adresser
- ett verkningsfullt konsumentskydd

samt främja

- en hållbar utveckling mot en hälsosam och god miljö
- internationell harmonisering

Förslag

Ovanstående överväganden resulterar i följande förslag till mål för området elektronisk kommunikation:

Målet för området elektronisk kommunikation skall vara:

Elektronisk kommunikation skall vara så effektiv att den främjar tillväxt, ökar svensk konkurrenskraft samt bidrar till ökad produktivitet i samhället. Elektronisk kommunikation skall även bidra till att målet för mediepolitiken uppnås, dvs. stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt motverka skadliga inslag i massmedierna.

Enskilda och myndigheter skall ha största möjliga tillgång till effektiva och säkra elektroniska kommunikationer med bästa möjliga urval, pris och kvalitet. Det främsta medlet att uppnå detta är en effektiv konkurrens. Politiken skall därför främja en konkurrens utan snedvridningar och begränsningar.

Politiken för elektronisk kommunikation skall vidare säkerställa

- att enskilda och myndigheter har tillgång till grundläggande tjänster till överkomliga priser i hela landet
- att grundläggande tjänster är tillgängliga på ett likvärdigt sätt, bl.a. för att tillgodose funktionshindrades behov
- att enskilda har tillgång till nödtjänster
- skydd av den personliga integriteten
- uthållighet och tillgänglighet under svåra påfrestningar på samhället i fred, höjd beredskap och krig
- ett effektivt utnyttjande av frekvenser och adresser
- ett verkningsfullt konsumentskydd

samt främja

- en hållbar utveckling mot en hälsosam och god miljö
- internationell harmonisering

Det föreslagna målet avser att visa statens syfte med politiken inom hela området elektronisk kommunikation. En samordning av de telepolitiska målen och det IT-politiska målet har delvis skett. IT-politikens mål, att Sverige skall bli ett informationsamhälle för

alla, kvarstår som ett övergripande mål för ett bredare område än det mer tekniska område som elektronisk kommunikation representerar. Också mediepolitikens mål ser ut på samma sätt som tidigare. Det föreslagna målet kopplar dock ihop målen på dessa olika områden.

8.7 Medel och metod för att uppnå uppställda mål

Staten har ett övergripande ansvar att skapa förutsättningar för att uppställda politiska mål skall kunna uppnås. Till sitt förfogande har staten ett antal styrmedel, som grovt kan indelas i reglerande, ekonomiska och informativa åtgärder. Utgångspunkten bör enligt vår mening vara att reglerande styrmedel endast skall användas om andra verktyg inte kan antas ge ett fullgott resultat.

Tillväxt, yttrandefrihet och konkurrens

Det mål vi föreslår innehåller ett allmänpolitiskt övergripande mål för tillväxt och yttrandefrihet samt ett allmänt sektormål om tillgång till effektiva och säkra elektroniska kommunikationer till bästa möjliga urval pris och kvalitet. Som utvecklats ovan anser vi att de uppställda politiska målen på denna nivå i första hand skall uppnås genom en fri och öppen konkurrens. Det skall alltså i första hand vara marknaden som skall skapa förutsättningar för att uppnå målen om tillväxt och tillgänglighet.

Som vi utvecklar närmare i avsnitt 10.1 kan man emellertid i rådande marknadssituation inte utgå från att en generellt reglerad konkurrens är ett tillräckligt medel för att uppnå angelägna politiska mål inom sektorn.

Grundtanken i de nya EG-direktiven visar också att det för tillfället inte finns förutsättningar att frångå en sektorsreglering för området. Regleringen bör emellertid i allt väsentligt bygga på grundtanken om en fungerande och självreglerande marknad. Genom lagstiftning skall staten tillhandahålla verktyg för myndigheter och enskilda att ingripa, om marknadsmekanismerna inte fungerar tillfredsställande.

När det gäller krav på säkerhet i operatörernas elektroniska kommunikationsnät bör vissa grundkrav gälla i enlighet med direktiven om samhällsomfattande tjänster (se avsnitt 10.7 tjänster

till slutanvändare) och kommunikationsdataskydd om säkerhet i nät (se avsnitt 10.8 Integritetsskydd). När det gäller säkerheten i elektroniska kommunikationer avseende olika slutanvändares verksamheter bör statens ansvar sträcka sig till att på olika sätt främja en utveckling som tillgodoser detta intresse. (jfr prop. 1999/2000:86) Regeringen har i propositionen Samhällets säkerhet och beredskap (prop. 2001/02:158, s 30) uttalat att kostnaderna för att tillgodose vissa grundläggande säkerhetskrav i en verksamhet bör belasta den verksamhetsansvarige. Där nämns som exempel på åtgärder som räknas till grundsäkerhet sådana som syftar till att skydda användaren mot IT-relaterade hot som sker isolerat, möjligheten att klara av störningar i infrastrukturen vid snöoväder eller stormar samt begränsade och kortvariga avbrott eller andra driftstörningar vid tekniska eller andra problem. Vi har ingen annan uppfattning.

I vissa avseenden är det nödvändigt med en högre grad av reglering för att säkerställa de mål som angetts under nivå 3. Framför allt gäller det användning av radiofrekvenser. Tillgodosendandet av alla de krav och hänsyn som måste ställas vid användningen av radiofrekvenser förutsätter ett tillståndsförfarande varigenom staten fördelar radiofrekvenserna. Motsvarande gäller adresser.

När det i övrigt gäller de särskilda hänsyn som uppställs i målbeskrivningen under nivå 3 bör följande framhållas.

Dagens samhällsomfattande tjänster, omfattning och prisnivå regleras i telelagen. Vi menar att det i första hand bör överlåtas till marknaden att tillse att behovet av samhällsomfattande tjänster tillgodoses. Vid brister skall det vara möjligt att förplikta ett eller flera företag att tillhandahålla tjänsten.

Beträffande tillgång till ett grundläggande radio- och TV-utbud ser utredningen ingen anledning att förändra statens ansvar att tillse att medborgarna har en sådan tillgång. Det sker i dag genom reglering i radio- och TV-lagen.

För att uppfylla de krav och behov som särskilda grupper i samhället har avsåts idag medel över statsbudgeten. Medlen disponeras av PTS och används för upphandling av tjänster till bl.a. funktionshindrade för att de skall kunna åtnjuta de samhällsomfattande tjänsterna på likvärdiga villkor. Vi anser att man också på detta område primärt bör överlåta på marknaden att tillgodose behoven, men att det vid bristande uppfyllelse måste finnas en möjlighet för staten att ingripa.

Till de grundläggande tjänsterna hör också möjligheten att gratis ringa nödsamtal. Också i det hänseendet menar vi att det i första hand bör vila på marknaden att tillgodose behovet. En reglering bör dock finnas som gör det möjligt att ingripa, om marknaden brister i sin uppgift.

Dagens säkerhetskrav innebär enligt telelagen att den som inom ett allmänt tillgängligt telenät tillhandahåller teletjänster eller nätkapacitet skall se till att verksamheten uppfyller rimliga krav på god funktion och teknisk säkerhet. Enligt målparagrafen (2§) syftar bestämmelserna till uthålliga telekommunikationer i fredstid och under kriser och krig. Detta tillgodoses på olika sätt i lagen. I det regelverk som föreslås är driftsäkerhet under normala förhållanden en fråga som överlämnas till marknaden. Krav kan dock ställas på samhällsomfattande tjänster. Finansieringen är idag delad eftersom operatörerna normalt inte anses ha behov av de krav en krigssituation ställer; däremot har de intresse av störningsfri drift i fredstid. Åtgärder mot allvarliga hot och påfrestningar i fredstid finansieras genom offentligt rättsliga avgifter från operatörer med betydande inflytande på marknaden. Medlen redovisas mot inkomsttitel på statsbudgeten och motsvarande belopp anvisas som anslag. Övriga åtgärder inom funktionen telekommunikationer finansieras med medel från statsbudgeten. Vi ser inget behov av att öka statens insatser på området eller föreslå någon annan metod att uppnå målen inom detta område.